

Climatare

Apare sub egida
Consiliului Județean Dâmbovița

31

Anul 4
mai-iunie
2010

Revistă literară și de cultură românească ▶ Fondată: mai 2007

Director fondator:
Ion Iancu Vale

Din sumar:

Dicționar onomastic

Pagina 5

Consemnări prietenești

Pagina 6

Boema 33

Pagina 3

Agamemnon

Pagina 14

Fulgurații

Pagina 7

Visul, vectorul
speranței noastre

Pagina 16

Ucenicia serenității

Pagina 19

Protocronismul

Pagina 2

Calul, un animal
puternic, înțelept și util

Pagina 22

Vis cu titan/ dramaturg

Pagina 18

Progres, succes
și fericire

Pagina 15

Din literatura lumii

Pagina 4

Festivalul

„Primăvara albastră“

Pagina 8

Zilele de poezie

„Constantin Virgil

Bănescu“

Pagina 11

Tudor Arghezi

(n. 21 mai 1880 - d. 14 iulie 1967)

Testament

Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte,
Decât un nume adunat pe o carte,
În seara răzvrătită care vine
De la străbunii mei până la tine,
Prin râpi și gropi adânci
Suite de bătrânii mei pe brânci
Și care, tânăr, să le urci te-așteaptă
Cartea mea-i, fiule, o treaptă.

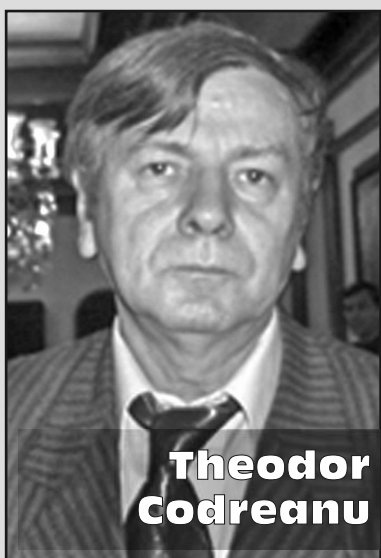
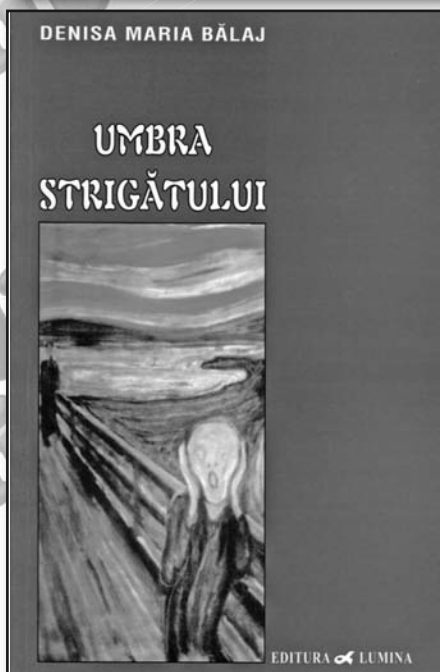
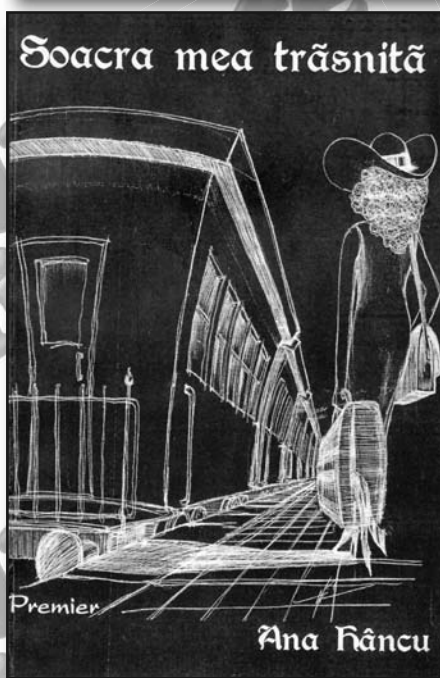
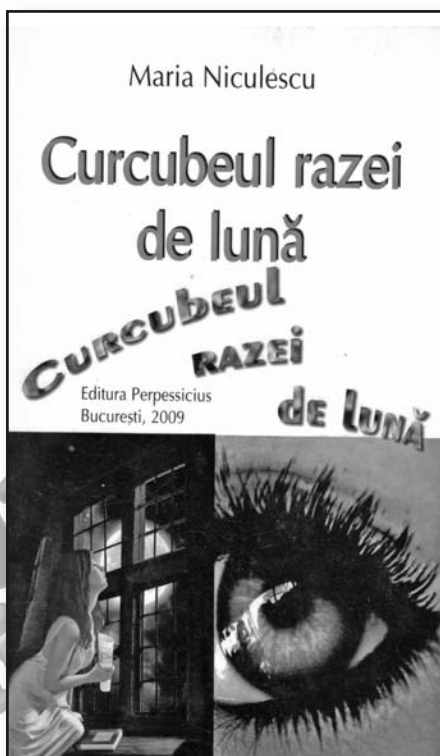
Așeaz-o cu credința căpătâi.
Ea e hrișovul vostru cel dintâi.
Al robilor cu săricile, pline
De osemintele vărsate-n mine.

Ca să schimbăm, acum, întâia oară
Sapa-n condei și brazda-n calimară
Bătrânii au adunat, printre plavani,
Sudoarea muncii sutelor de ani.
Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite
Eu am ivit cuvinte potrivite
Și leagane urmașilor stăpâni.
Și, frământate mii de săptămâni
Le-am prefecut în versuri și-n icoane,

Făcui din zdrențe muguri și coroane.
Veninul strâns l-am preschimbat în miere,
Lăsând întreaga dulcea lui putere
Am luat ocară, și torcând ușure
Am pus-o când să-mbie, când să-njure.
Am luat cenușa morților din vatră
Și am făcut-o Dumnezeu de piatră,
Hotar înalt, cu două lumi pe poale,
Păzând în piscul datoriei tale.

Durerea noastră surdă și amară
O grămadă pe-o singură vioară,
Pe care ascultând-o a jucat
Stăpânul, ca un țap înjunghiat.
Din bube, mucegaiuri și noroi
Iscat-am frumuseți și prețuri noi.
Biciul răbdat se-ntoarce în cuvinte
Si izbăveste-ncet pedesitor
Odrasla vie-a crimei tuturor.
E-ndreptățirea ramurei obscure
Ieșită la lumină din pădure
Și dând în vârf, ca un ciorchin de negi
Rodul durerii de vecii întregi.

Întinsă leneșă pe canapea,
Domnița suferă în cartea mea.
Slovă de foc și slovă faurită
Împarechiate-n carte se mărită,
Ca fierul cald îmbrățișat în clește.
Robul a scris-o, Domnul o citește,
Făr-a cunoaște ca-n adâncul ei
Zace mânia bunilor mei.

Theodor
Codreanu

A început să se înțeleagă astăzi că și cealaltă jumătate a Europei are un geniu creator, complementar și deseori egal diverselor genii occidentale. Or, această descoperire este reconfortantă. Pentru că, de fapt, se descoperă marea, inepuizabila resursă creatoare a Europei. Așadar, protocronismul esticilor este o șansă culturală a Europei, încât limitarea acestora la teorii precum cea elaborată de Lovinescu devenea anacronică și sterilizantă: „Europa se înnoiește mereu, pentru că mereu își lărgeste orizontul și își multiplică contactele și dialogurile între propriile sale tradiții culturale. Or, nu trebuie să se uite, culturile Europei centrale și orientale nu au avut încă oportunitatea să-și valorifice toate creațiile. Iar toate aceste valori spirituale aparțin întregii Europe, pentru că sunt creațiile aceluiași geniu european care a produs un Cervantes, un Pascal, un Shakes-peare, un Goethe”. Abia acum putem înțelege de ce Eliade a salutat cu mare speranță teoria protocronistă a lui Papu. Oare Eliade nu vorbea parcă în numele Europei Unite, pe care o proiectăm astăzi? Chiar așa. El nu respingea, bunăoară, diversitatea etno-culturală din România, chemând la rezistență prin cultură și pe scriitorii evrei din exil³⁴, pe Alexandru Vona, pe Ionel Jianu și pe alții, apel la care respectivii au răspuns, întărind emigrația românească. Gestul lor echivalează cu gestul „minoritarului” Edgar Papu, în Țară.

Insist asupra faptului că Eliade rezuma și tranșa o polemică prelungită inutil mai bine de un secol. Resuscitarea ei în termenii antitezei sincronism/protocronism în anii '80 s-ar fi putut evita, dacă s-ar fi înțeles complementaritatea dublei sincronii din imaginea fețelor lui Ianus propusă de Edgar Papu. Totuși, Eliade, în reflecțiile interbelice, făcea o confuzie, nesizând că „teoria formelor fără fond” (cea care, de fapt, a declanșat nefericita polemică dintre „naționaliști” și „europeniști”, pe care o remarcă) era o denaturare a programului Daciei literare. Paradoxal, „teoria formelor fără

Protocronismul (12)

fond” are ceva de „protocronism ideologizat”, ca antiteză nesoluționată la sincronism, ceea ce a permis deformarea și răstălmăcirea teoriei profesorului Papu. În respingerea de către junimiști a oricărei „imitații” a culturii și civilizației occidentale, se insinua un extremism neproductiv, care pervertea însuși spiritul critic în numele căruia se producea opțiunea. Or, Eliade greșea în aprecierea că Maiorescu sau Caragiale sufereau de „complexul de inferioritate” al unei culturi mici. Dimpotrivă, ei gândeau că „imitația”, „măimutașărea” sunt cauzele minoratului, pe care-l resping în numele creației majore, protocronice. Să ne amintim doar de „orgoliul” adolescentului Maiorescu la Teresianum, când îi sfidează pe „măgarii” de nemți, față de care nu are sentimentul că le este „inferior”, ci, dimpotrivă, că-i poate depăși în creația culturală, asimilându-le cultura nu la modul epigonic, mimetic. Aceeași semnificație are și reacția eminesciană față de epigonism. Nu e vina nici a lui Maiorescu, nici a lui Caragiale, nici a lui Eminescu dacă preluătorii teoriei „formelor fără fond” au înțeles să identifice o „antiteză monstruoasă” între Europa și România. La fel s-a întâmplat și cu protocronismul, în pofida a ceea ce sublinia frecvent Edgar Papu însuși: „De fapt, nu poate emite o judecată protocronică – amenințată astfel să rămână arbitrară și caducă – decât cel foarte solid inițiat în literatura și cultura universală”³⁵. Aidoma, nu puteau înțelege spiritul respingerii „formelor fără fond” decât cei temeinic inițiați în cultura europeană și universală, cum era cazul cu Maiorescu și cu Eminescu. De altfel, Eminescu a simțit marea primejdie a opacizării teoriei maioreștiene și s-a grăbit s-o corecteze și s-o amendeze esențial, vorbind de influențe benefice și de influențe opresive în contactul cu alte civilizații și culturi. Eminescu anticipa, astfel, distincția blagiană a celor două forme de influențe culturale: catalitice și modelatoare, adică protocronice și sincronice.

Din aceleași rațiuni a venit și replica lui Lovinescu la teoria formelor fără fond (preluată, în alți termeni, și de Ibrăileanu). Numai că, din dorința de a contracara excesele din constructul maioreșcian, Lovinescu a riscat excese în sens opus, dând impresia că a deplasat accentul spre sincronii, de vreme ce teoria s-a numit sincronism iar nu a sincronismului și a diferențierii, cum se va contura aceasta la Eminescu, la Eliade și la Papu. De asemenea neajuns al sincronismului s-a ciocnit Edgar Papu, nevoit să propună cea de a doua cale, pentru eliminarea și

depășirea sincronismului de paradigmă bolșevică, dar și pe cel de model occidental lovinescian. Surpriza, de-a dreptul stranie, e că, punând accentul pe o filosofie a diferenței, protocronismul n-a fost prizat nici de postmoderniști autohtoni, dovadă că, la noi, postmodernismul a intrat deformat ideologic, deși în Occident s-a ivit ca paradigmă filosofică și culturală sub semnul diferențelor și ca resurrecție a culturilor „mici”. Asta poate indica gradul mare de penetrare a vechii ideologii internaționaliste, fals ajustată pe calapod occidental. Se aflau în conflict, în definitiv, două paradigme culturale: cea modernistă (dusă la ultimele consecințe de proletcultism, dar și de postmodernism, la antipod) și cea transmodernă, ivită din modernismul și din postmodernismul premodern (Constantin Virgil Negoită), apt să recupereze și tradiția. Eminescu, Blaga, Eliade gândeau deja într-un ethos transmodern. Dacă postmodernismul descins din excesele modernismului de stânga și din avangarde, a tins la producerea unei rupturi cu tradiția, cu originile, cu specificul național, cu sacralul, în numele unui progres axat exclusiv pe un saeculum nutrit din marxism, în care există relații culturale exclusiv de tip sincronice, paradigma transmodernă, din care crește noul antropocentrism al mileniului trei, implică o recuperare a sacralului, a originilor etc. Și o nouă logică, a ceea ce Basarab Nicolescu numește terțiul ascuns. O logică menită, între altele, să pună capăt și minoratului cultural. Intuită, altminteri, și de Edgar Papu: „După o apriorică logică exterioară – și în nici un caz aplicată la obiect –, noi, cei mici și oprimați, n-am fi putut spune nimic unor țări mari, dezvoltate normal, și care s-au bucurat neîntrerupt de o absolută libertate națională”³⁶. Iar cu asta ne reîntoarcem la calea luminării kantiene, cea care îndemna, cu peste două secole în urmă, la părăsirea jugului minoratului de către indivizi și popoare. E vorba, în noua paradigmă culturală, în ultimă instanță, de normalizarea relațiilor noastre cu Europa, în care vrem să ne integrăm nu ca simpli imitatori și consumatori de civilizație și de cultură. E vorba să dobândim acea atitudine față de Europa pe care o lăuda Eliade la Hasdeu și pe care au avut-o toți creatorii noștri cu adevărat mari. Numai mărunții ideologi și epigonii culturali, dominatori întotdeauna ca număr, perpetuează dispute zadarnice precum cea dintre protocronism și sincronism. În transmodernitate, ne vom aminti de ele ca de o curiozitate preistorică prea mult istorizată și isterizată.

Propus de Horia Mitrea

E
DIT
ORI
AL

Text despre Marșul, suicidar, al protezelor

Ion Iancu Vale

Undeva, pe întinsa Câmpie a Tăcerii, Ultimul Far semnalizează palid și intermitent. Fire sticloase și rare de iarbă străpung fără convingere cochilia roșietică și fărâmicioasă a solului. Curenți incandescenti de aer învolburează pânze albe de praf, generând tornade rebele. Miasme fetide viciază aerul, incitând Marea angoasă spre a-și flutura aripile cenușii. Cortegii șerpuitoare de proteze se precipită busculându-se, într-un lugubru scârțâit de balamale ruginite, către Ultimul Far, ignorând Nelimitata Crevasă ascunsă dincolo de el. Ultimul Far pâlpaie spasmodic atrăgând implacabil unduitoarea procesiune ce înaintează peste întinderea pustie pe care, din loc în loc, gnaisuri gigantice,

diamantin șlefuite, le ațin calea.

Undeva, în spatele Ultimului Far, perfid ascunsă, Nelimitata Crevasă își macină canin tăcerea spațială, așteptând cu răbdare Irevocabilul Dar. Bizara procesiune compusă din proteze din material sintetic, metale sau din lemn, plăci dentare, peruci, vase sanguine artificiale, ochi de sticlă și alte organe aparținând cândva – sau trebuind să aparțină – ființelor umane, dotate acum de Veșnica Putere Obscură cu afectivitate senzorială, se târăște chinuită, parcă, de ictusuri comițiale spre unica lumină rămasă.

Ultimul Far, fascie plâpândă și efemeră în vasta și orbitoarea semiobscuritate, pâlpaie agenic. Deodată proteza unui picior, proteza unei mâini și o perucă bărbă-

tească se detașează de grosul masei. Mâna, suprapusă piciorului vârât într-un bocanc militar, se cațără pe coama unui gnais, fluturând în degetele rășchirate peruca decolorată. Un glas cavernos împunge zarea, făcând uriașul convoi să se oprească și să asculte Inspirata Tripletă:

„Încotro te îndrepti, Popor al Protezelor, spre ce țel iluzoriu îți porți pașii? Lumină aceea e înșelătoare, Universul spre care ne ademeneste, fals. Oprește-te, Popor al Protezelor! Marșul nostru este suicidar. Să rămânem unde suntem și să redăm vieții câmpia aceasta, să ocrotim sâmburele încă viu, să întemeiem pe tărâmul acesta un nou spațiu vital! Să ne oprim, Popor al Protezelor, lumina aceea ne ademeneste spre autodistrugere! Opriți-vă, cât mai e timp,

opriți-vă!”

Inspirata Tripletă tace așteptând reacția mulțimii. În rândul protezelor se iscă freamăt și ele se agită un timp, sfātuindu-se. Într-un târziu, un tunet format din mii de glasuri despică zarea:

„Nu-i adevărat! vrem să scăpăm din acest imperiu al deznădejdiei. Acolo unde se zărește lumina trebuie să fie bine! Înainte, Popor al Protezelor, înainte!”

Și protezele își reîncep marșul cu și mai multă vigoare, strivind sub tălpi Inspirata Tripletă.

Timpul trece și distanța dintre Ultimul Far și mărșăluitori se micșorează.

Deodată, firava lumină dispăre total. Cenușul devine aproape negru și material. Protezele încremenesc. Teama planează demential deasupra gloatei. Apoi, an-

trenate de o groază totală, scoțând un vaiet prelung, protezele se aruncă într-un ultim asalt, rostogolindu-se unele peste altele în gura larg căscată a Nelimitatei Crevasă, care le înghite horcând abisală.

Pe întinsa Câmpie a Tăcerii, uriașul spațiu plumburiu nu mai este tulburat de nimic. Doar farmacistul Figueras caută în continuare absolut nimic.

Pictură de Salvador Dali - fragment - Farmacistul Figueras căutând absolut nimic

Florentin Popescu

15 Prier, 2010

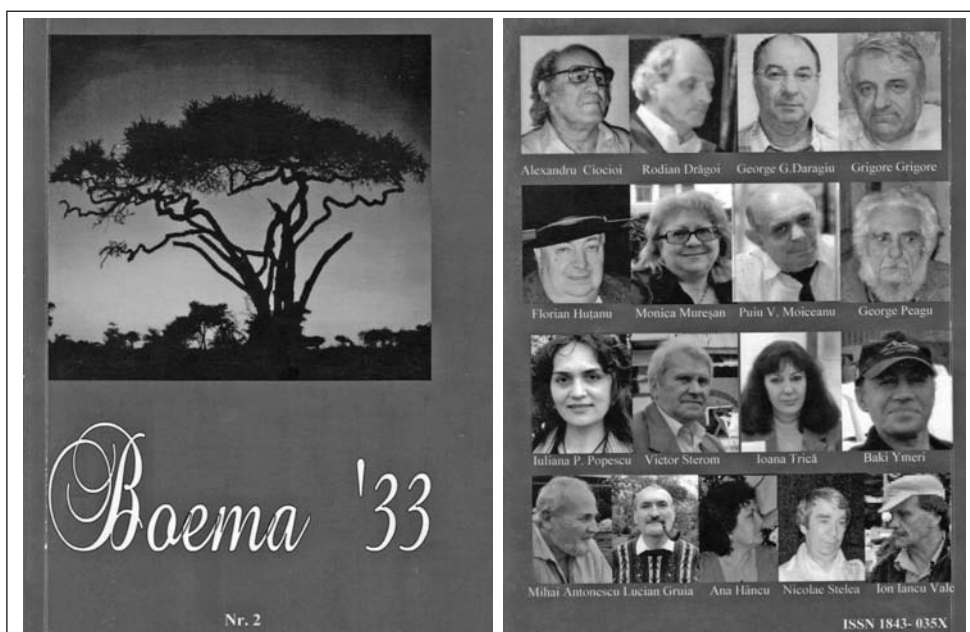
În tot mai agitata viață de azi, în vremuri în care creatorii devin tot mai alinați (și cauzele se cunosc), preferând să rămână în liniștea biroului ori atelierului lor, în loc să se amestece în mocirla politicului, iată că apare Boema 33, ca o reacție necesară și binevenită față de marginalizarea din ce în ce mai accentuată a scriitorului.

Mărturisesc că la început am privit cu scepticism reuniunile săptămânale ale celor 10-15 poeți și prozatori din București, din Târgoviște și Ploiești, care se întâlnesc în fiecare joi, la amiază, pe terasa unui restaurant, în fața unei cafele ori a unei sticle de bere. Ce altceva mai poate însemna asta, m-am întrebat retoric, decât o întâlnire între prieteni și nimic mai mult?

Curiozitatea m-a făcut, însă, în 2-3 rânduri, să particip și eu la amintitele reuniuni și să aflu – nu fără a fi plăcut surprins – că Boema 33 este mai mult decât o simplă întâlnire, tinzând să devină un fenomen cultural cu totul remarcabil. Remarcabil atât prin participanții la el (autori care au depășit mai demult sau mai de curând pragurile începutului literar, fiind autori de cărți apreciate de cititori, cei mai mulți dintre ei membri ai Uniunii Scriitorilor, un motiv în plus pentru a le acorda girul nostru), cât și prin ni-

Boema '33

volumul II - prefață

velul și conținutul discuțiilor purtate acolo. Se poate vorbi, fără rezerve, de un anume profesionalism al acestora, fiindcă scriitorii în cauză nu se întâlnesc pentru a-și citi unii altora propriile creații, întrucât Boema 33 este mai mult decât un simplu cenaclu literar. Acolo se discută despre cărți și autori, despre conținutul și nivelul unor materiale de presă literară, despre curentele și tendințele poeziei contemporane. Etc. Etc.

Și din nou mă simt dator să mărturisesc că întâlnirea cu componenții grupului, pe lângă surpriza plăcută pe care mi-a lăsat-o a constituit totodată și una din puținele împrejurări în care m-am bucurat că propria-mi prejudecată și propriu-mi scepticism au fost spulberate.

Cei care se întâlnesc la localul Boema 33 (se pare că însuși patronul localului a fost impresionat de „fenomen” și s-a conformat imediat adop-

tând pentru restaurant genericul cu pricina!) nu sunt boemi în sensul tradițional, cel dat de dicționare termenului de boem. Ei nu duc o „viață dezordonată, de azi pe mâine, trăind din te miri ce, ignorând convențiile și conveniențele sociale”, ci, din acest punct de vedere sunt oameni cu un statut precis (au slujbe, au pensii, nu dorm sub cerul liber pe sub poduri și canale, ca bătuții de soartă ai străzii), iar boema lor, de o factură cu totul nouă, modernă, este una în spirit și în bună măsură și în ceea ce privește relațiile cu societatea, cu viața culturală în genere. Fronda lor se manifestă față de clanurile și grupurile, de găștile literare formate în jurul unor instituții ori reviste, iar liantul care dă omogenitate grupului rămâne, înainte de toate, prietenia. Și fapt cu totul interesant, nu mi s-au părut/nu mi se par a fi bătuiți de microbul invidiei, ei bucurându-se de succesul confrăților, de o poezie ori de o proză bună, prilej pentru fiecare de a-și dori mai mult, de a se autodepăși.

Prin urmare, iubite cititor, nu-ți mai pot spune decât atât: citește acest florilegiu literar fără prejudecăți, cu ochii minții și ai sufletului și bucură-te că în această lume și în această vreme există un grup de entuziaști care cred că încă nu este totul pierdut și că măcar în plan spiritual vom putea supraviețui frumos și de aici înainte.

Omul negru

Sunt bolnav de tot, prieteni,
Sunt bolnav peste măsură.
Singur nu știu cum și unde
m-am îmbolnăvit.
Mă frâng.
Parcă galopează vântul
Șuierând prin stepa sură,
Parcă-n creier alcoolul
Fierbe ca-n septemvre-un
crâng.

Ca o pasăre din aripi,
Capul din urechi vibrează.
El picioarele trudite
Să-și mai poarte n-are cum.
Un om negru,
Un om negru,
Un om negru
Vine și pe pat s-așează.
Un om negru
Nu mă lasă s-adorm noaptea
nicidecum.

Un om negru
Plimbă-un deget pe o carte
ticăloasă
Și ca peste-un mort călugăr,
Mormăindu-mi din abis,
Îmi citește viața unui zurba-
giu,
De patimi roasă,
Împlântând în suflet groaza

Clopotele

I. Clopoței de sanie,
Clopoței de-argint!
O, ce lume de-ncântări
e-n duiosul lor alint!
Cum clinchesc, clinchesc, clinchesc,
În văzduhul nopții reci,
De când stele ce clilesc
Sus pe cer, din ochi clilesc
Cu descântul lor de veci;
Și se prind în mers, mers, mers,
Într-un fel de runic vers,
Într-o tintinabulare muzical
doinind din ei
Clopoței, clopoței, clopoței, clopoței,
Clinchete și singhete de clopoței.

II. Clopote de nuntă,
Clopote de aur
O, ce lume fericită-n armo-
niosul lor tezaur!
Și pe-al nopții dulce vânt
Cum își cânt-al lor descânt!
Și din notele-n risipă,
Dimpreună,
Ce cântare se-nfiripă
Pentru turtureaua
ce ascultă, cu-o aripă
Peste lună!
Din sonorele calicii

Serghei Esenin

Și umplându-l de plictis.

Un om negru,
Negru, negru!

"Hei, ascultă-mă, ascultă -
Mormăie mișcându-și gheara
-
În această carte-s multe pla-
nuri mari
Și mari idei.
Acest om trăit-a-n țara
Care-o stăpâneau
scârbavnici,
Prefăcuți și mari mișei.

Țara ceea, în decemvre,
E drăcește de frumoasă sub
zăpezile de spumă,
Viscolele țes fuioare
De pe caierele moi.
Acest om
a fost odată aventurier,
Nu glumă,
De cea mai aleasă viță
Și de cel mai falnic soi.

A fost fercheș,
Pe deasupra și poet, c-o în-
născută,
Deși nu prea mare forță,
Care nu plăcea oricui.
Pe-o femeie oarecare,
Peste patruzeci trecută,
O numea fetiță scumpă
Și spunea că-i dragă lui.

Fericirea - spunea dânsul -
E în dibăcia mâinii
și în agerimea minții.
Cei cu suflute stângace sunt
în veci nefericți.
Nu-i nimic
Că-n traiul nostru biciuirea
suferinței
Ne aduce gânduri false
Și ne lasă istoviți.

Ce talaz masiv de eufonice
delicii!
Ce de hohote!
Ce de clocote!
Cum rostogoleste-n șopote,
Răpitorul ritm de clopote
Cântecul si-ncântecul de clopote
Clopote, clopote, clopote,
Clopote, clopote,
clopote, clopote,
Clangățul și zăngățul
de clopote!

III.Clopote de-alarmă, clo-
pote de-aramă!
Ce fantastice terori tulbura-
rea lor proclamă!
Și-ntr-al nopții aspru vânt
Cu ce spaimă ne-nspăimânt’!
Prea-ngrozite spre-a grăi
Pot răcni, răcni, răcni
În discordie nebună
Într-o aprigă chemare
de-a da ajutor la foc,
Într-o înfruntare-adusă
surdului, sălbaticului foc,
Ce se urcă sus, mai sus, c-un
dor beat de nenoroc
Și-o-ncordare-alucinată
Spre-a stinge-acum,
acum sau niciodată,

Când te bântuie tristețea,
Când pierzi toate,
Când te doare,
Când te-nșfacă gerul vieții,
Sub furtuni, sub ani,
sub vânt, -
Să zâmbești cu nepăsare
E cea mai înaltă artă
Dintre câte-s pe pământ."

"Omule, omule negru!
Nu vei cuteza aceasta,
Doar în valuri,
Ca scafandru
nu ți-e rostul să te-njugi,
Mi-e indiferentă
viața unui biet poet
ce umblă după
chefuri și scandaluri.
Te poftesc oricui, nu mie,
S-o citești și să-l îndrugi."

Omul negru
se încruntă și
se uită fix la mine.
În vomitățuri albastre
ochii lui s-au înecat.
Parc-ar vrea fătîș să-mi spuie
Că-s tâlhar fără rușine,
Că pe cineva câinește
l-am căznit
Și l-am prădat.

... Sunt bolnav de tot,
prieteni,
Sunt bolnav peste măsură.
Singur nu știu cum și unde
m-am îmbolnăvit.
Mă frâng.
Parcă galopează vântul
Șuierând prin stepa sură,
Parcă-n creier alcoolul
Fierbe ca-n
septemvre-un crâng...

Noaptea e geroasă.

Doarme
Liniștea răscrucii goale.
Singur stau la geam.
Pe nimeni
Nu aștept.
MI-e gândul stâns.
A acoperit tot șesul varul ni-
sipos și moale.
Niște călăreți - copacii -
În grădina mea s-au strâns.

Undeva, cobind,
bocește cucuvaia,
Ca un scheaun.
Iscă tropot de copite
Sumbrii călăreți de lemn.
Iată iarăși
Omul negru
S-a ivit,
S-a pus pe scaun,
Dând jobenul către ceafă,
Desfăcându-și haina, demn.

"Hei, ascultă-mă, ascultă! -
Mârâie, privindu-mi fața
care parcă-nțepenește
Și plecându-se asupra-mi tot
mai rău,
Mai fioros, -
Până astăzi niciodată n-am
văzut așa prosteste
Suferind de insomnie pe-un
mai mare ticălos.
Ah! Să presupunem
însă c-am greși!
Afară-i lună.

Ce mai vrea și luna asta
Toropită-n bălți cerești?
Poate c-o îmbie tainic
"Ea"
Cu coapsa groasă,
Brună,
Printre lirice miazme
De iubire să-i citești.

Ah! Mi-s foarte dragi poeziile!
Șleahță de caraghioși.
Eu îmi amintesc
povestea cunoscută și banală
Cum unei studente,

Pline pe obraz de coși,
Din mers
O hâzanie pletoasă, ros de
poftă sexuală,
Îi vorbește prins de vervă
Tocmai despre univers.

Nu mai știu,
Nu mai țin minte,
Într-un sat, poate-n Kaluga,
Poate undeva-n Reazan,
Trăia un copil cuminte,
Cu păr galben,
Ochi albaștri,
În familia lui simplă și săracă
De țărani.

Și-a crescut,
Acum e vârstnic
Și poet - chiar de elită.
De-o puetere nu prea mare,
Dar de-un nesecat tumult.
Pe-o femeie oarecare,
Peste patruzeci pornită,
O numea fetiță scumpă
Și-o iubea nespus de mult."

„Omule, omule negru!
Ești un oaspăt de ocară.
Faima ta de când e lumea
Se lățește peste tot.“
Sunt turbat,
M-a prins furia -
Și bastonul sare, zboară,
Cu nebună-nverșunare
Îl izbește drept în bot.

Luna a murit.
La geamuri
Zorile-s albastre, line.
Ah, tu, nuaapte crudă,
Ce-ai scornit, ce-ai vrut s-arăți?
Cu jobenu-n cap pe scaun
Șed
Și nimeni nu-i cu mine.
Singur sunt, bolnav...
Și-oglanda
Zace spartă în bucăți.

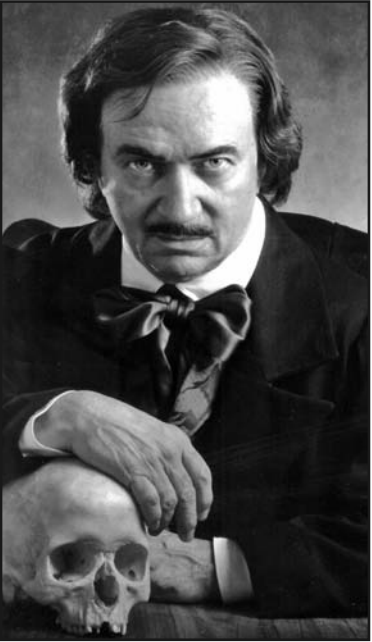
(traducere de
George Lesnea)

Edgar Allan Poe

Palid închipata lună.
Oh, clopote, clopote, clopote!
Ce poveste spun înfricoșatele
lor șopote,
Și ce vaer!
Cum mai sună, bat și rag!
Ce de spaime-aruncă-n larg
În sânul tremurătorului aer!
Ci urechea deslușește
Într-un huiet, într-un vuiet,
Cum primejdia se-nvolbură
și crește;
Ci urechea prinde-n șopote
Dintr-un hohot,
Dintr-un tropot,
Cum primejdia
se-afundă și dă-n clocote,
În afundul și în clocotele
furiei de clopote,
Clopote, Clopote, clopote,
În țipătul și strigătul
de clopote!

IV. Clopote de-ngropăciune,
clopote de fier!
Ce solemne gânduri cântă în
prohodul lor sever!
Si-ntr-o noapte fără vânt

De ce spaimă te-nspăimânt’!
Cu al glasului lor
patetic freamăt!
Căci un sunet izbucnit
Din gâtleejul lor dogit
E un geamăt.
Clopotarii, clopotarii,
Sus în turle peste arii
Singuri stând,
Cei ce sună, sună, sună
Melancolicul comând,
Se simt mândri să ne pună
Peste inimi un mormânt.
Ei nu-s oameni și nici fieri.
Nu-s bărbați și nici muieri,
Ci-s furtună:
Craiul lor e cel ce sună ;
Și el tună, tună, tună, tună
Un paian de clopote!
Sânul lui e-n zvocote
De acest paian de clopote!
Iar el joacă, joacă-n hohote
Și se prinde-n mers,
mers, mers,
Într-un fel de runic vers,
Cu sunetul de clopote,
Clopote, clopote, clopote,
Cu tunetul de clopote.

Și se prinde-n
mers, mers, mers,
În funebre ropote
Într-un vesel, runic vers,
Cu dangățul de clopote,
Clopote, clopote, clopote,
Clopote, clopote,
clopote, clopote,
Clopote, clopote, clopote,
Cu bocetul și mugetul
de clopote.

Traducere
de Dan Botta

**Mircea Horia
Simionescu**

ANA Brună intens păroasă, cu trăsături aspre, de portret medieval. ANITA Ană trecută de patruzeci de ani, căreia i se aplică un vast program cosmetic, subțindu-i-se, printre altele, numele. ANUȚA Fată de casă, cuminte, harnică, blândă, analfabetă. ANUȘCA (citește: Anușco) înflorată ca o acoperitură. ANETA Aneta Ganea. Deschisese un atelier de pălării într-una din clădirile cu un etaj de pe strada Carol. În vitrină, pe suporturi de lemn, se deschideau pălării mari, de forme și culori vegetale. Păreau explozii de artificii înghețate sub apa vitrinei. Un acid abur vulcanic le dăduse formele acelea îndurerate. Una dintre pălării era galbenă. Semăna cu o farfurie țărănească, din margine însă coborau două panglici late ce se sfârșeau în coadă de rândunică. Alături, se afla un fel de con din fetru roz, făcut parcă din zahăr de un cofetar îndrăgostit; marginile se încheiau cu falsă neglijență într-un nasture uriaș, din metal strălucitor. Dedesubt, acoperite de voalete și buchete de flori artificiale, se aflau alte pălării din postav, mușama glasată, lână împletită, pluș. Vibra acolo o lume a libertății și a fanteziei, a materialelor familiare și solemne totodată, a rostului și, în același timp, a capriciului.

Priveam odată cu încântare curioasele astre, cu acea satisfacție pe care ți-o procură beția și haosul și, în același timp, cu dorința răutăcioasă de organizare a impresiilor, de stabilire q. unor raporturi unice, salvatoare, de calitate terasantă a înălțării la cer într-un balon picardesc. Și, cum nu realizez nici crista-lizarea dulcei, parcă promisiiei încântări, și nici nu mă puteam lipsi de spectacolul acela captivant, renunșasem de-a mai întreprinde vreo nouă mijlocire sufletească și priveam, paralizat, obiectele vitrinei, așteptând un eveniment care să mă scoată din punctul mort

al soartei mele fiziologice. Atunci, dintre pălăriile multicolore a apărut capul Anei G., turtit, pământesc, între aștrii de fetru.

O singură clipă a rămas în nemișcare, dar chipul s-a lipit de ochii mei pentru totdeauna. De atunci știu în ce măsură intervenția ulterioară a omului în lumea plăsmuirilor lui produce efecte ridicole, cât de imperfectă e fizionomia creatorului în i omparație cu frumusețea produsă de mâinile lui.

(Cititorule, ai fost tras încă o dată pe sfoară - vezi și ADINA -, căci autorul ți-a vârât sub ochi o povestire amortită și demodată în loc să-ți desfășoare pe dinainte, cu erudiție, mijloacele prin care poți scăpa de cheltuieli pentru pălăriile soției. Când visezi privind o vitrină, oricât de miraculoasă ar fi, așteaptă-te să iasă, dintre stele ce îți farmecă privirea, chipul scump al patronului care le stăpânește și le vinde când îi place.)

ANALUPA Guadelupa, Analupa și Delfina, așa trebuie să se numească femeile lui Botticelli.

ANAXAGORA „De ce, pronunțând numele acesta, îmi pare că-mi inundă urechile mestecatul lipicios al mașinii de tocat carne și simbolul acestui masacru domestic: cuțitul în formă de cruce?” (Aldo Brandt: Sicativale)

ANDROMACA Nu-mi amintesc dacă Racine i-a pus sau nu în deget inele cu pietre grele și tăioase... O compoziție reușită cere ca pasiunea, dezordonată în stilul ei, să-și sprijine piciorul! pe un vârf de stâncă și pe piatra rece și dură a nestemateilor.

ANDROMEDA Unduioasă ca arcadele repetate ale celor cincizeci și două de bătăi de timpan din începutul Simfoniei I de Brahms, simplă ca desenul unui copil și profundă ca peisajul lui Bruegel, complicată ca un aparat electronic de calcul, rezolut ca o femeiușcă din Giulești și Tei.

ANITA „în salonul de așteptare al dentistului era liniște și cald. Lumina inserării abia mai pălpâia prin perdelele de muselină. Un domn moțâia în fotoliul înflorat, rezemându-și nasul lungi într-un ziar. Alături, un țaran îngrijit își tot netezea părul. Doamna în vârstă care-și însoțea fiica, ea însăși

o doamnă remarcabilă, se plictisea. Cu toată oboseala, fiecare făcea mișcări liniștitoare pentru ceilalți. Lucrurile din încăpere, în schimb, păreau că tresar la fiecare țiuit al polizorului de alături.

Și, în această atmosferă de echilibru amenințat, de arsenic și mister, un țiipăt metalic, scurt și fantastic se aprinse între cele patru ziduri. Domnul care moțâise înlătură electrizat ziarul în care se cuibăriseră, ca molile, foșnetele, țăranul își zbârli părul, doamna în vârstă smulse brațul tinerei sale însoțitoare. În salon se făcu deodată întuneric.

Atunci apără în ușa cabinetului Anita.

Zâmbea ca după un incendiu localizat, prostește.

Dar dintele din față, perlă neprețuită, îi lipsea.” (Bruno Filippetti: Alcantara și alte însemnări)

ANGELLO Marmorean și fătălău:

„La vreo câteva tu-leie,/Mă, tu semenii a femeie” etc. (Arghezi)

ANNEMARIE Gotică. Pielea foarte albă, cu spume de săpun cristalizate, gât viguros de înotătoare trădând tendințe de posesiune, cu brațe atletice. Insuficiență intelectuală. Fără Aimemarie nu ne-am putea închipui promenadele duminicale de pe Rin.

ANNEKATHRIN Ca Sindetikon, Heautontimorumenos etc. Apropo, ce-ar fi să puneți copilului dumneavoastră unul dintre aceste nume: Cistellaria, Casina, Asinaria, Mostellaria, Trinnu-imis, Aulularia, Vidularia, Luxuria, Inopia, Amphitryon, Pseudolus, l'crsa, Artotrogus, Diverbia, Transalpinus etc? Cum nu aparțineți nici unui grup literar, ați dobândi măcar simpatia urmașilor Școlii ardelene.

ANTAR De un exotism feroce. Așteptai un prieten care să intre pe ușă cu familiaritate, delicatețe și, sărutând mâna gospodinei laie, să se bucure de revedere... în locul lui, coboară din automobil un bărbat solemn, cu pieptul încărcat de decorații și pășește pe treptele casei cu un mers măreț, în timp ce, de o parte și de alta, soldați cu catrame strălucitoare desfășoară și agită vechi steaguri de luptă, iar o fanfară întonează un marș eroic...

Ce mai faci, scumpul meu? Îi ieși în întâmpinare.

Amicul meu, mareșalul Foch, spunea în împrejurări critice: „Vreau să preîntâmpin o tactică adversă”... Și Napoleon Bonaparte era de părere..., îți răspunde individul.

Trompeți răsună pretutindeni. Ți se întinde o mână grea de inele, te înspăimântă galoanele. Observi în preajmă unui aghiotant. În aer, miresme de crini...

Și gospodina ta e în capotul decolorat...

Și copilul tău e pe oala de noapte...

ANTON Propagandist al unei secte falimentare, venea uneori în casa noastră din Calea Domnească și, găsind un moment de bună dispoziție generală, se așeza pe un scaun, în sufragerie. Netezindu-și părul cu cărare pe mijloc începea:

- Domnului nu îi sunt indiferente căile prin care ajungem la el... căci toți ne îndreptăm către împărăția lui ca niște șobolani către slănină, de aceea ne arată prin cuvântul său sfânt pe unde să mergem spre a ajunge mai repede...

- Asta așa e! aproba mama, care n-a contrazis niciodată pe nimeni. Dovadă e Biblia.

Apoi continua să așeze masa.

- Dar cunoscut e de toți că fariseii și cărturarii, depărtân-

du-se de la adevăr, au înțelese altfel lucrurile decât voia Domnul...,

observa Anton, împăturindu-și domol batista și așezând-o la

piept, în buzunarul puțin

descusut.

Tata, iubitor al logicii, își scotea nasul din paginile Universului, unde tocmai găsise un anunț amuzant, și intervenea:

- Vezi că te încurci, domnu' Anton? Dumneata pleci de la o premisă falsă, de la o prejudecată, aceea că fariseii se depărtează din capul locului de adresă, de adevăr. Îți este ușor apoi să deduci că ceea ce spun ei e fals. Dar, dacă stai să te gândești...

- Domnule căpitan..., suspina neclintitul Anton, făcând o figură plângărească ca aceea a lui Iisus încoronat cu spini.

- Apoi, să-ți spun drept, continua tata, pe mine mă plictisesc de moarte problemele astea care te preocupă pe dumneata. Esențialul este că până la urmă toți ne ducem acolo... Cel puțin să facem bine ceea ce ne-am propus. Că ajungem sau nu la Domnul, cum i-o fi zicând, e povestea cu Janeta tunsă...

- Vai, să nu supărați pe Dumnezeu cel adevărat! spunea! cotoiul, ofensat în convingerile sale.

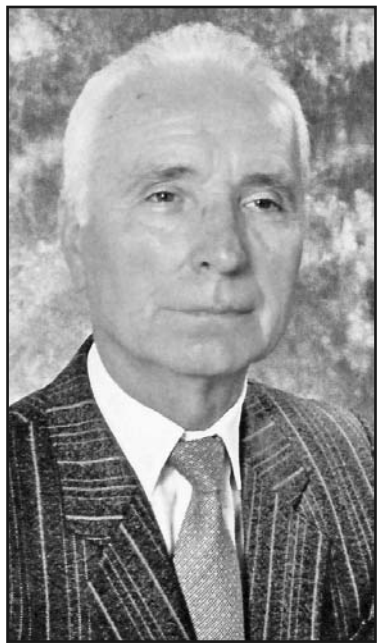
- Ia, poftim, niște brânză cu pâine, domnu' Anton, intervenea mama, îngrijorată pentru buna dispoziție care se evaporă. Eu gândesc că sunt lucruri ce nu pot fi discutate nici la masă, nici în pat, nici în lume și care, poate, nici nu trebuie gândite. Așa-i că e gustoasă? Și nu e sărată ca săptămâna trecută. Uite, la șervetul de colo, e curat...

Va urma

Între reflexiv și confesiune

Gheorghe Râmboiu-Bursucani - MEDITAȚII - Edit. Karta-Graphic, 2010

„Scriitor este acela care nu poate trăi fără sa scrie.” Dostoievski

Omul, bănuindu-si marginile timpului limită, are mereu tendința întoarcerii la începuturile lui cu aceeași nealterată bucurie a primăverii pentru flori si iarbă. Astfel, înrudește moartea cu uitarea de el,

Volumul „MEDITAȚII”, apărut la Editura Karta-Graphic în anul 2010 sub semnătura poetului Gheorghe Râmboiu-Bursucani și cu o prefață de Victor Sterom, stă

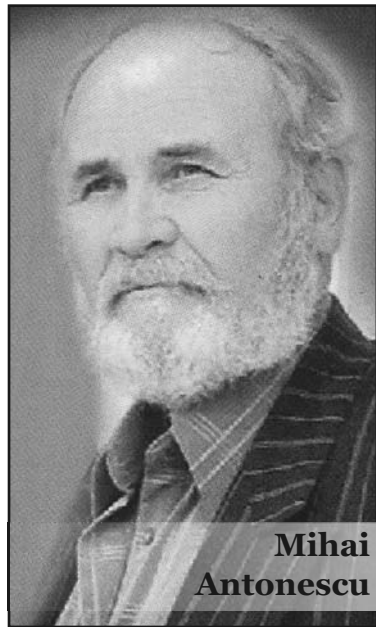
sub semnul reflexiei si al confesiunii totaai una. motiva-ție ce transcede imperios dar si firesc multitudinea formelor de exprimare la care autorul ne cheamă să-i fim jurați, barem cât pentru o lectură cu bun câștig la final. Astfel, întâlnim forma fixă a catrenului, a sonetului vibrând subțire argintiu cum respirul dimineții în biera unui clopot la strungă, madrigalul, romanța si elegiacul îmblânzind meditațiile omului privitor în urmă, diritr-un târziu niciodată prea târziu: „Scriu versuri deci, de când mă știu/Am scris si înc-o să mai scriu/Cât timp pe lume voi trăi/Cât mâna mea va putea seri./Căci patima de poezie/Să se rețină, si să stie/Si cei ce nu le sunt pe plac.../Este o boală fără leac.” (Din "Ver-sul ca o patimă" I) Întoarcerea la sine este văzută ca o necesitate, iar scopul, unul pe măsura simțirii lăuntrice, si cu care poetul a traversat întâmplarea si timpul, își are loc de împlinire si rotund, acum, cend rolul si rostul ființei pe-trece conștiința: "Nu-s cea ce șuteam sa fiu/Aici cea ce, eu mi-am dorit/Ci-un

împlinit- neâmplinit/Bi-un mare-autocusurgiu. Familial s-a-nfăptuit/Ca inginer, am fost om viu/Dar am un suflot ruginiu/ Căci literar, nu-s definit. Cu-n pic de har, fiind dotat/În viață am adunat/Vers după vers într-un fiset./Acum, pensionar în-scris/Sper să dau viațe-acestui vis încântător, de-a fi poet." (Sonet pentru un vis) Poe-mele, în marea lor majoritate sunt dedicații făcute reperelor noastre culturale, familiei, femeii si lui Dumnezeu. Ele poartă încărcătura and/ spirit expansiv si a unei minți de tot luminoase, cutând fi considerate îndreptar pentru oricine, călăuză omului ce nu-si dorește răstăcirea bunului simț: „Ce este viața? - Ce-ar putea să fie ?/Un gingaș fulg de nea, un puf de păpădie/Sau cum filozofând, Dante avertiza/Un drum mai lung sau scurt spre veșnicie.” (din „Meditație despre viață”) Primăvara poetului Gheorghe Râmboiu-Bursucani, e contopire a ființei cu nevnrsta, a simțirii cu văzul si mi-reasma, toate într-un gând de

nedestrămat, fiindcă unde e sinceritate, e loc si pentru măreție: "Trecut-au geruri si ninsori/Acum văzduhu-i blând si cald/Câmpiile sunt de smarald/Iar peste pomi a nins cu flori." (din „Sonet de primăvară”) Poetul are măsură, conștiință si har atâta cât să îndemne la ne grabă în judecări, atâta cât să nu-i fie sinceritatea motiv de bănuielnice, ascunse jocuri în opinia contemporanilor ce-l știu structural si un excelent epigramist: „Sincer crezând în CREA-TOB/Am înțeles că-s trecător/Si-am priceput ca n-ar fi rău/S-a, jung nemuritor. Si sper să fiu, că-s novator/In tehnică, scris, umor/Vocații ce m-au susținut/S-ajung inventator. Si poate că încet, încet/Fructificând al meu talent/Se va vorbi cândva de-un fost/Epigramist, poet.” (din Meditație despre ego-ul meu) Volumul are, firește, si unele cborâsuri în alcătuirea lui, căci poetul mizând pe sinceritatea confesiunii, dai suprapune forma în dauna rimei, mai... Geace ne duce cu gândul la faptul că, deși se declară net împotriva versului liber, l-ar putea încerca totuși cu un real succes, după păre-

Consemnări prietenești

de Mihai
Antonescu

rea noastră. Tar, cum tocmai cusurul determină uneori valoarea lucrului bine întocmit, conchidem si noi, că "MEDITAȚII este o carte ce poate sta mai mult decât onorabil Shi dinaintea oricărei drepte judecări: n Precum vedeți, n-am fost nici sfânt/Nici "Vodă" ne acest pământ/Si de-as fi fost, m-alegeam tot/Cu-o cruce sl-un mormânt." (din același poem)

Un înger pentru ochii verzi

Maria Niculescu - Curcubul razei de lună - Editura Perpessicius - București - 2009

**„Prins luceafărul de mână
Să trec cu el peste chindii
De ziua Sfințelor Marii
Si să renastem împreună
Din curcubeele târzii.”**

...Să primenească el de vreme cămășile luminii trecându-le prin rouă și înalte ierburi, să aprindă el stelele din gura cerului până-n surăs, mai înaintea altui început, mai înaintea părelnicei închipuirii a somnului, într-o minune aidoma lui Dumnezeu. Căci Ea, deschizând ochii, a desprimăvă-rare se întâmplă atunci când prin aburul lor trece descultă si gânditoare vedenia flo-rii ce va să fie semnul cunoașterii si al iubirii.

Versurile Mariei Niculescu sună înalt contemplativ pe diapazonul sonetului, aproape impecabil dăruindu-se întru bucuria cititorului de ele, aproape nelumesti în frumusețea lor lăuntrică: „Din câte-s, tu îmi pari cea mai frumoasă/Ce dat îmi fu să văd în asta viață/Geloasă sunt când. Luna te răsfăță,/Gând soarele te cere de mireasă, Albastrul când, sfios te prinde-n

brață,/Când stele, colier, pe piept ți-se lasă,/Când Dumnezeu așterne, prețioasă/Privirea-ndepărtând a nopții ceață/Tu, gelozia-mi nu-o lua în seamă/Mă înțelege, sunt si eu femeie/Dar te iubesc prea mult, de furi mi-e teamă Că nime-alături n-ar putea să-ți steie/este triumf si nicidecum o drama/Esti Terei întârsiată odisee.” (pag. 31) Într-un limbaj cuminte murmurând, poeta trece prin sfioșenia mărturiei spre celălalt, cum ar trece timpul prin fagi înfiorând nenăscutele viori, cum ar trece noaptea prin ochii cailor înstelându-i de tot: „Bolnavă

sunt de dragoste de tine/Emi-nul meu din vremuri depărtate/O, de-as putea cinci vieți -napoi străbate/Si te-as citi, mi-ar trece doru'-fine. Bolnavă-s si mi-s gânduri cu lăcate/Iar spusele nu-mi sunt de aur pline/Bolnavă sunt, Emi-nul meu, dar cine/Va-nstraluci lagune-ntunecate? Transceavoi în timpuri viitoare/Pre-face-mă-voi într-o floare-albastră/Sau într-un lac cu unda-n lăcrimare Și voi muri de-atâtea ori, maiastră/Din har să-ți fur, o rază lucitoare/Poate devin, si de ce nu, o astră” (pag. 73) Volumul „CURCUBEUL RAZEI DE LUNA”, apărut la Editura Perpessicius în anul 2009, cu o prefață de Marcel Crihană, e o izbândă a spiritului asupra neliniștii si târziului din fiecare, o promisiune făcută sieși mai întâi, că va ajunge la întâlnirea cu ființa eternă, de bună seamă pe un curcubeu întâmplându-se asta, pe jumătatea lui nemoarte si atot vindecătoare: „Sunt tristă, ronde lacrimi se înșiră/Perdea țesând pe-a ochilor cristale/Si gându-mi o la razna, tot la vale/De aș-

teptare, tamplele-mi albiră/Cobor spre pante reci, autum-nale/De unde vag se-aude plâns de liră/Atâtea-ndurerare nu mă miră/Se-ncruntă Bolta, Doamne, câtă jale! Sub colt de cer. de tara-mi nestrăină/O rază, printre nouri se-nfiltrează/EUL, mă aurind, îl în-lumină: "Speranța-mi zise-ți va sta de pază/Iar mulțumirea îți va fi deplină/A omului menire e să crează”. (pag. 43) Tristețile Mariei Niculescu sunt tot atâtea motive de profundă meditație asupra existențialului cuprins în timpul limită, oferind prin superioară înțelegere, loc de cetate sinelui si valorii actului de creație. „Tu, spectator și-atât? Nici pe departe!/ De vezi că răd, ci-teste-n ochi si spune:/Câte-au trăit pe lume fapte bune/ Si cate din acelea ce-s deșarte? Unde-au sfârșit albastrele lagune?/În care colț de ceruri se împarte/Felia fericirii? Lacrimi, moarte,/Lor, numai lor urmă a ne supune/Actori si eu si tu pe scena vieții/Cu tălc e piesa, dar trei acte-i toată:/Botezul, nunta-n floarea tinereții și-un fine tragic,” Doamna când se-arată/La ce trăim? Am ști răspunsul, bie-

ții/De-am fi bisați, din scenă să ne scoată” (pag. 69) Într-un sonet verde - auriu ca privirea ochilor ei, Maria Niculescu își strigă îngerul încet, scriindu-i numele pe o înserare, întru pereche si rămânere/Porniți pe cai din surul depărtării/Ime-am întâlnit ca doi pribegi pe goană/Ce înțeles în ochii cu prihană/Si cât neînțeles cu vraja zării! Să-ți spun, să-mi spui, dar a ursitei toană/Făcu zadarnic glasul liberării/Si neaplecăm ca floarea-n faptul sării,/Târziu, a vieții, să-i durăm cunună/S-a șters acum si urma de ispită,/Doar când întrezărim într-o clipită/Ce nu-i si-ar fi putut să se întâmple, Știi cât ți-e dat si dat îmi e să sufăr?/Ce zori de zi ești tu, surăs de nufăr?/De ce ai fire albe pe la tample?” (pag. 60)

Victor Sterom

Fulgurații

de Victor Sterom

Ana Zegrean ■ Șarpe de vânt ■ Editura Nico
Târgu Mureș ■ 2010 ■ prefață de Nicolae Băciuț

„Șarpe de vânt, pe două voci - română-engleză - traducere de Raluca Hoza, nu face decât să confirme opțiunea autoarei pentru respirațiile lirice scurte, pentru caligrafia delicată a unui inventar fundamental de sentimente” (Nicolae Băciuț) Aferim spunând că adevărurile din acest - șarpe de vânt - sunt tot atâtea întrebări, mereu puse, mereu nerăs-

punse, și între ele, ființa umană în zbuciumul ei, în continua confruntare cu destinul, desfășurând și refăcând același miracol al vieții și al nevieții, dramatic și fascinant, dureros până la - țipătul - devenit așteptare, lacrimă și liniște.

„La capătul miriștii/lumina ascute coasa/până în iriși incandescenti/ furnici.../înmulțesc în toropeala buimacă/obsesii/pe colțul meridianului/o jumătate de zi/pierde/țipătul înecatului”

(p. 24)

Ana Zegrean scrie în cel de-al cincilea volum de versuri, o poezie ce își caută luminile și calmul lumii lăuntrice, „mi-acoperă singurătatea/ca o cămașă de forță/ mușcă din carnea mea/strivindu-mă/până când.../încep să urla fiarele/în sânge/și ingerul privește pieziș/din colțul ferestrei/cu aripile prinse/în pânza păianjenului” (p. 80)

Acest lirism purificat, crepuscular, alternează cu altul

Percepția este mereu înnoită iar trăirile sugerează împăcare cu sine. ”Până când vei bate în poartă/și nu ți se va deschide/pentru că nu/există poartă/nu există băta.”

Atent la diagrama inimii, poetul Grigore Grigore scrie poeme cu o „privire nostalgică și elegiacă în același timp./Până dincolo de litere/și de cuvinte/până dincolo de gheață/și de fierbinte/până dincolo de noapte/și zi/ de înscăunare și detronare de flori/secunda își bătea aripile/memorând evenimentul neînțeles/neconceput/nerecunoscut/ca semn pentru o

frustă, comparată cu o „ghilotină” căzând brusc pe butucul de executat, se alătură vorbelor lui Tudor Arghezi care spunea într-o tabletă că: „bun este cuvântul căutat și lucrat”. De aici încolo, necesitatea cuprinderii eului în construcția poetică reflexivă, din reconstituiri semantice insistente. Iată câteva exemple: „există doar aerul/pe care-l respiri/respirându-te/cei purtat pe glezne” (p. 28) sau: „Aici și umerii tăi modelați/după fumul țigării/pe care-l pândești/între două cărți/închipuite” (p. 48)

Grigore Grigore ■ Vorbiți cu el ■ Edit. RORA, 2010

Cartea de poeme semnată de Grigore Grigore este închinată poetului și prietenului Constantin Virgil Bănescu plecat prematur în lumea umbrelor, despre care criticul literar Ștefan Ion Ghilimescu ne spune că: „Poetul trăia sub imperiul unor stări psihopatice de graniță care adesea merg ori mână în mână cu ceea ce numim îndeobște cu larghețe inspirației.”. Grigore Grigore constrângându-și textul poetic până-n „bufeă” micropoemu-lui de tip zen: Haiku ori ianka, asemănător cu o sentință lapidară,

George Ioan Canache ■ Flug de nea ■ Edit. Artmontania ■ Moreni ■ 2007

Cu volumul „Fulg de nea”, George Ioan Canache face o demonstrație empatică, aceea a unui prozator de o profundă autenticitate. Și care își va găsi locul său bine definit în istoria literaturii cetății de spiritualitate românească din care face parte Târgoviștea.

Volumul de care ne ocupăm este compusă în exclusivitate de proze scurte de la prozopoeme la povestiri de câteva pagini, specie pentru care George Ioan Canache vădește autentice însușiri, între ele și pe aceea de a fi un narator de stări atitudinale și, uneori, umoristice. „- Toți pleacă dom’le, toți se duc, cum ți-am spus anu’ porcului, vine sfârșitu’ ce mai la deal la vale. -Păi și aci ce să mai faci! Înainte nu aveai servicii statul îți dădea servicii, câștigai-nu câștigai aduceai acasă un ban, da acu’!! Cât să mai întinzi și da sărăcie? -D-ar face ăștia măcar banii din zgârci, să îi prinzi în pioneză la începutul lunii și să

întinzi da ei până luna cea-laltă și dacă s-o putea tot anu’. Abundente descripții aici, cele mai frecvente sunt ale unor stări și vârste psihologice, pertinente observații și sugestive deopotrivă, însă, alunecând pe alocuri într-un soi de manierism.

„Cum zicea a lu’ Colaie - Bă nene, de aș avea o mașină de făcut bani aș face atât de mulți încât... aș mai cumpăra o tiparniță da făcut... -Dă-l în mă-sa... și ăsta alt zgârcit. Fi-su și fi-sa au plecat și buni au fost plecați. L-au lăsat pe el cu banii cocoloș sub pernă. Doarme în bucătărie și toată casa e pustie”

Prozatorul George Ioan Canache e un bun observator al inflamărilor sufletești, al înfruntărilor cu realitatea imediată pe care le examinează amănunțit - expert dar nu patetic - insinuând în subsidiar detaliile ce definesc evenimentul în sine interogativ și în același timp meditativ.

„Ce-or face dom’le ai noștri prin aste țării? De venit cu bani nu prea au venit. De trăit bine pă acolo, nu prea cred. Poftim a lu’ Zgaibă ce putere de om a plecat și ce câine jăgărit a venit.”

Indiferent de diversitatea motivelor, formele neîncederii au o motivație comună; ele provin dintr-o așa-zisă ruptură petrecută în procesul de cunoaștere a personajelor puse în situații limită - unele față de altele - povestirea constituindu-se într-o dublă tensiune a acestora: spre clarificarea momentului și motivele rupturii, implicit spre aflarea unei soluții reparatorii...

- Unii muncesc din greu... alții cerșesc de lucru la porțile altora și când omu’ îți da de milă să lucrezi pentru o coajă de pâine ș-o strachină da mâncare, daor nu ei t-au chemat!! tu ai sosit singur la poarta lor.”

(Fragmente din povestirea Anul porcului)

mai aspru, în notă expresionistă. „mușcă pajiștea sură/orizonturi înguste/sufocă/timp confuz/strivește lacrima/în podul palmei” (p. 34)

Poeta bistrițeană Ana Zegrean se poate mântui prin compunerea eului său în - unitate lăuntrică - printr-un gest ludic, topit în crispa muzicalitate a insolitelor asociații de imagini, de simboluri. Iată cum se mărturisește autoarea, „lutul din mine/urme adânci/amprentează inima/ ca o vâltoare/înșurubând timpul/timpane sparte/năruie pereții/în noaptea din sânge/ochi rătați/mai caută încă/loc pentru suflet” (p. 44) Cred că deviza poetei Ana Zegrean este: „orice clipă trăită e cunoaștere” sau, pentru sufletul

descărcare de suflete/rămase descânte de suflete” (p. 74)

Ecourile îl înconjoară pe autor, cu un rol decisiv, împletite adesea cu realitatea imediată, cum și cu zestrea de melancolie și vis/și visul spart/al ideii de vis înfășurat/între degetele/umede/ale rugăciunii” (p. 33) Această impresie se concretizează în atâtea și atâtea nostalgice și meditative evocări, în substanța cărora poemul se „apără” de nuditatea și reflexivitățile excesive, asimilate din registrile observațiilor succinte „o femeie pe care/a știut-o/cuvântul/a trecut pe lângă

ei, timpul nu cunoaște decât prezentul unor - eternități de-o clipă - cum ar spune Ion Pillat.

„în copac/lutul frământă/visul de mâine/din coapsa dimineții/clopotul respiră verde/îngenuncheat în memorie/firul de iarbă/își spală rugina/ în bobul de rouă” (p. 8) Unele notații urcă-n micropoeemele de tip haicu sau tanka care arată mai bine vocația bijutierului, migala ce pregătește surpriza imaginii reduse, imprevizibilul în câteva linii gotice și la două-trei sunete analoage. „mușcă zarea/a încremenit ceasul/îți rugăciune/o rană cât cerul/îmi sfâșie inima/reverberând/cântecul lebedei/îngenunchiat/turnul/e golul imens/din mine” (șerpi de foc, p. 58)

mine/ cu viitorul/neștiind că viața mea/depinde/ca și Măta ei/de aceeași lacrimă/dar de alte gârtetf scânteii” (p.20) și „întâia dată am văzut-o/înainte să fie/femeie timpurie/plutea/se vedea/atât în afară/cât și în ea/era un an de căpătâi/pentru sentimente/urma selecția/pe culori/pe forme/literalmente” (p. 21)

Poezia lui Grigore Grigore ilustrează unele virtualități care, prin simplitate evidențiază latura solemnă - în concepția poetului - de-a folosi imaginea ce îi sugerează trăirile.

Cât de aproape ești de mine!

Valeri Toderici

Cât de-aproape ești de mine
Și n-am voie să te-ating!
Când te văd
mișcând din... pleoape
Parcă-mi vine să te strâng!

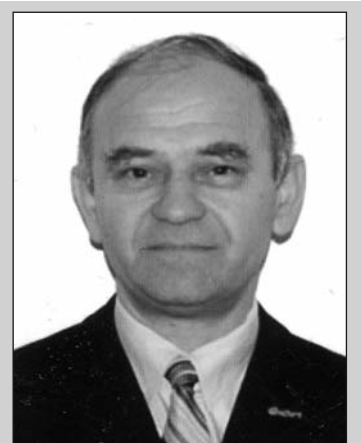
Când ești la un pas de mine,
Sau te simpt, chiar respirând
Să te iau în brațe-mi vine
Și apoi să te cuprind.

Brațele în cerc le-aș face
Și apoi te-aș săruta
Eu ți-aș face...tot ce-ți place,
Numai dacă... m-ai lăsa!

Dar îmi spui că: -Nu acuma,
S-o lăsăm pe altă dată*,
Că nu stă-n picioare gluma,
Că nu ești de măritat.

Cum nu ești? Când ai putere,
De femeie-n toată firea,
Fața-ți cere mângâiere!
Să te-admir,
doar cu... privirea?!

Vocea galeșă, curată;
Râsul ca un clopoțel
Când vorbesc, tu, stai mirată...
Și-apoi râzi în fel și fel.

Orice spun, tu ești pe fază
Și răspunzi... ca la comandă
Te amuză orice frază...
Râsul tău... te recomandă.

Când te-aud râzând, pe tine
Uit oricare supărare,
Și să râd mereu îmi vine,
Parcă n-am astâmpărare.

Orice fac, tu, îmi zâmbești.
Eu mă uit mirat la tine!
Oare nu mă păcălești;
Ca apoi să râzi de mine?!

Calmul tău mă ia din fire
Când te văd râzând... într-una!
Mă gândesc de-i amăgire
Sau eu mă întrec cu gluma?!

Uite-așa... viața trece;
Și cu ea mă trec și eu;
Între zâmbet și iubire
Este-un veșnic... cucurbeu!

La Pucioasa,

Festivalul Național de Cultură și Literatură „Primăvara albastră”

În cadrul centrului Cultural „I. AL. Brătescu-Voinești” din Pucioasa a avut loc în perioada 21-22 mai 2010 Festivalul și concursul național de cultură și literatură „Primăvara albastră”, seria a II-a, ediția a VII-a.

Ediția de anul acesta, prin secțiunile sale (poezie, proză scurtă, eseu/jurnalism și teatru scurt) s-a caracterizat prin cea mai numeroasă participare de la fondarea sa (mai 1964), având ca premianți tineri scriitori din

foarte multe localități ale țării, fapt ce i-a întărit titlatura de festival național.

De notat prezența în cadrul acțiunii a jurnalistului Mircea Niță (din partea Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Dâmbovița), directorul festivalului; prof. dr. George Coandă (fondatorul festivalului) președintele festivalului; prof. Liviu Brezeanu (directorul Centrului Cultural Pucioasa) directorul executiv al festivalului; profesor Tiberiu Constantin Popa, vicepreședintele Conciliului Local Pucioasa; bibliotecar Luminița Gogoiu, (responsabil Bibliotecii Orășenești „Ghene Costescu” Pucioasa) moderator; profesor Mihai Stan, președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni; profesor Tudor Cris-

tea (directorul revistei „Literare”) președinte executiv al juriului; profesor Alexandrina Dinu (scriitor) secretar juriu; Dan Gâju (scriitor) membru în juriu secțiunea poezie; Victor Petrescu (istoric literar) membru în juriu secțiune eseu/publicistică;

profesor Mihai Șerbănescu – Școala de Arte „Octav Enigărescu” Târgoviște etc.

Au fost prezenți, de asemenea, scriitori de toate vârstele și un numeros public.

Continuare în numărul viitor. **I.I.V.**

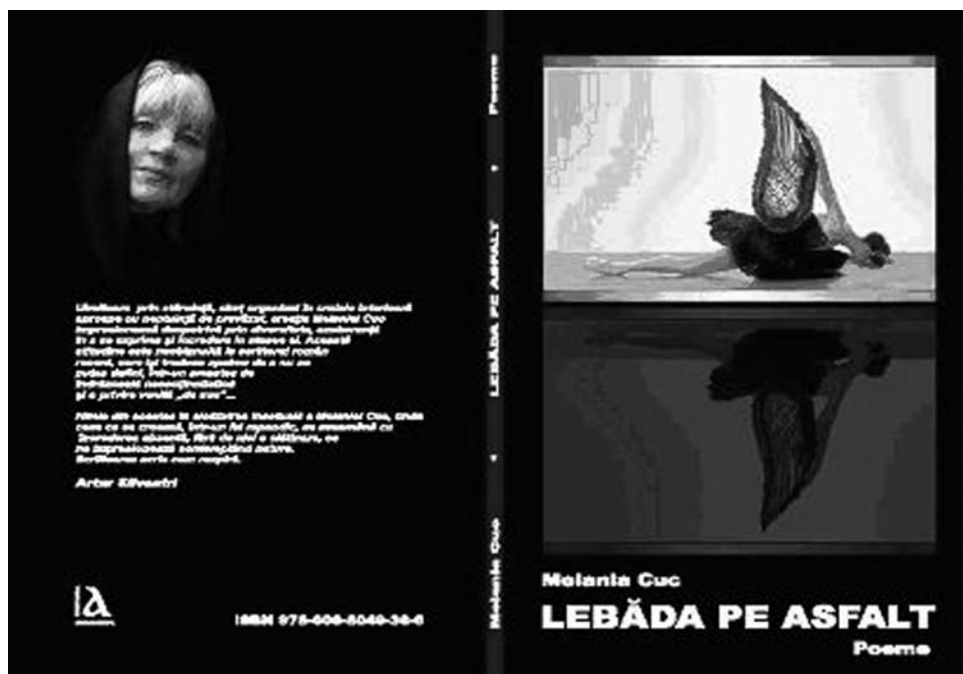

Învăț învierea mergând

Îmi dau semne indescifrabile
Oamenii care au reușit în istorie,
Acei muncitori tipografi
Care au adunat aldine
În șorțul de plumb.
Pe aici nu se trece ! îți scriu,
In vreme ce razele roentgen
Mi-au pătruns deja prin carne și os.
Intru triumfal în loja operei
Și traviata scuipă-n batistă
Vopsea pentru ouă.
Învăț învierea mergând
Pe picioare și iluzia asta contează
Ca o medalie peste care
S-a suprapus sufletul.
Știu, nu-i real decât zidul igrasios
De sub desene grafittii
Și acest crochiu de poem
Care ar putea fi, la urma urmei,
Numai un cârd timid de fecioare .
Cuvânt lângă cuvânt,
Tot mai departe de toate,
M-am oprit si scriu pe un singur rând
Povestea-mi din carte.
Nu percep haosul, nu am teamă...
Caut după hrană cu pasul,
Cu ochii aplecați în țărna peste care
Pantofii cu toc cui
Dansează cu regele soare.

Fac stânga 'mprejur

Crește vremea la sânul meu
Ca puiul de găscă între ruinele
De la colosseum.
Aștept cu capul sub aripă
Într-un arc de triumf
Ridicat cu palmele din apă și lut.
Înafară de veghea lumească
Este vară și vamă
De abia reușesc să mă extrag
Din întregul
Care... îmi ia mulajul
Cu ceara albinelor

Poeme din volumul „Lebăda pe asfalt” de Melania Cuc

Ce au murit peste iarnă.
Gura lumii-i gata crăpată;
-Atac la baionetă!
Îmi dă comanda omul din stradă.
Fac stânga 'mprejur,
Înjur surugiul ce a tras cu cal și căruță
La hanul incendiat fără luptă.
Plină cu răni pe tălpi și pe față
Maica-mi dansează printre paharele
Pe jumătate cu vin,
jumătate cu gheață .
Bem cot la cot
Cerșetori și inși cu dinți de aur în gură,
E târziu și lampa din grindă
Se stinge sfârâind în nisipul
Coborât de neil armstrong din lună.

Orașul scufundat

Puțin spus,
Că zahărul va fi cu mult mai alb
Și mai rafinat desenul pe ceșcuța
Cu însemnele anului ce stă spânzurat
De capătul calendarului...
Ochi de apă albastră și rochii foșnitoare
Fac pelerinaj prin clipa de față.
Blitzul scapără din zece degete
Peste masa
Unde locuiește un crocodil evadat
Din arhipeleagul fără vegetație.
Mașina poliției face razie din oră în oră
Prin scena cu ierburi și animale sălbatice.
Nu mai plânge nimeni
pe lume de foame
Și târâșul este clasic,

Tot pe genunchi și pe coate.
Aproape de mirtul din soarele
Rațele sălbatice sparg liniștea
În disperare de cauză.
Și... vânătorii prind curaj, se adună...
Trag cu munție grea, de război
În doliul din oul de paște.
Peste masacrul din orașul
Scufundat în mълul cel gras,
O escadrilă de serafimi în devenire
Își face numărul acrobatic
Pe aer,
Cu eleganță, cu ștaif delirant.

Cu memoria scurtă

Mă ridic în poante,
Dau din aripi
Trec cu moartea-mi pre moarte...
Sunt în asfaltul ce-și fierbe mărgeara
Bivolul gata să ia în coarne,
Întreagă, nebunia umană.
Nu-i nici un om viu pe cale victoriei,
Nici pasăre cântătoare în teiul cu
floare...
Doar aburul animalului
Prins cu gheare de platină
Peste crinul unui imperiu
Ce se întinde ca un elastic
Pus pe dopul sticlei cu lapte.
Gura altei măști mă mușcă
De mâna fără prescură
Și mă dedau la mierea
Picurată sub limba ceasornicului
Ce rămâne cu un secol pe oră
În urmă.
Totul este întocmai cum se cade să fie
Și îngerii îmbracă hainele de gală
În cușca din zăvoare și chei pe măsură.
Definitivăm un pelerinaj din pași
Cu memoria scurtă...
Mergem cu alaiul de nuntă, în turmă
Către locul unde lumina se stinge
Ca un chiștoc de țigară stinsă direct
Pe cuvântul ce îmi scapă din gură.

Besnik Mustafaj sau păstrarea onoarei bărbatului în crepusculul dintre epoci

Marilena Lică-Maşala,
Paris

V-ați gândit vreodată că traducătorul poate fi cel mai bun agent literar al autorului său, mai convingător decât însuși editorul? Sub semnul acestei întrebări retorice a stat întâlnirea mea cu Zoti Luan Topciu, despre literatura albaneză, în general, și, mai ales, despre aceea cunoscută deja în limba română. Profesor de literatură comparată, traducător și diplomat al Republicii Albania la București, Luan Topciu m-a invitat, din biroul domniei-sale, înspre spiritul albanez și codul onoarei albaneze, de la traducătorii Focioni Miciacio și Marius Dobrescu, la post-decembristii Baki Ymeri și Șerban Tabacu, de la simbolul literaturii albaneze, Ismail Kadare, la generațiile mai noi de poeți și prozatori. Unele traduceri poartă, firește, semnătura sa, iar dintre prozatori nu lipsește Besnik Mustafaj, cu a sa „Vară fără întoarcere”.

Lectura acestui roman este prima mea întâlnire, în limba română, cu poetul, prozatorul și, după 1990, politicianul, diplomatul și editorul Besnik Mustafaj. De altfel, străduindu-mă să mă documentez despre Albania, pentru a-i înțelege mai bine spiritul și a-mi completa un gol de cunoaștere fizică a acestei țări (nu am vizitat-o încă), am aflat că drumul spre cariera diplomatică i-a fost deschis, pe la începutul anilor '90, de un român îndrăgostit de Albania și oame-

scrierea „Fletorja rezervat, shënime jashtë valixhes diplomatike/Caie-tulrezervat: note în afara servietei diplomatice” ori în eseuri cu caracter memorialistic amintește acest detaliu important din cariera sa diplomatică, dar, dacă ar fi să aleg o imagine lirică despre firele nevăzute cu care se țin uneori destine de scriitori și demnitari, aş spune că prin editarea acestei prime traduceri și, mai ales, prin prezentarea în renumita revistă ieșeană „Convorbiri literare”, Besnik Mustafaj a fost binecuvântat, pentru a doua oară în viață, de întâlnirea cu românii.

Într-un concis și judicios semnal de lectură, publicat în „Convorbiri literare”, după apariția primei ediții în limba română, Marius Chelaru, criticul consacrat în România studiilor despre scriitorii și poeții albanezi, înscrie romanul „Vară fără întoarcere” în „categoria romanelor onirice moderne”. Argumentul, credem, în acord cu Marius Chelaru, stă în puterea autorului de a crea, de-a lungul a 13 capitole (numerotate cu cifre romane, de la I la XIII), cu ajutorul memoriei afective a unei femei, Sana, populată când de reverie și dorință, când de vis și realitate, un erou, Gori, condamnat, aflăm din „Epilog”, la moarte, la Mauthausen, în plină agonie a celui de-al doilea război mondial — vara anului 1944. Vara fără întoarcere.

În acest roman, publicat la Tirana, în 1989, la numai patru ani de la decesul lui Enver Hoxha, dar într-o Albanie aflată încă sub regim comunist, Mustafaj se folosește de unelte onirice. Din vise, viziuni, coșmaruri, reverii și amintiri, care se întrepătrund continuu, Sana plămăiește o faptură literară, uneori epică, alteori lirică, un logodnic, un iubit, care se întoarce la ea, pe neașteptate, la crepuscul, într-un plan imaginar, fără să se întoarcă. De la începutul pri-

mului capitol, autorul ne invită direct în realitatea misterioasă, bizară, anormală a personajelor, care se întâlnesc, cităm: „dis-dimineață, la ora cea mai nepotrivită pentru vizite, când omul se află încă sub stăpânirea viselor de peste noapte, ba chiar înclină să adauge lucrurilor și chipurilor care-l înconjoară ceva din vis” (cap.I, p. 5).

Explicația o primim mai târziu, în capitolul VI, prin codul „Atitudinea TRE-BUIE”. Este un capitol cheie în economia romanului, în care autorul introduce, prin elemente ludice, sub forma jocului de idei exprimat prin întrebări-ghicitori, tema cu-vîntului de onoare dat cuiva, temă prețioasă albanezilor. Dar, alături de ideea respectării promisiunii, apare și tema blestemului ori trădării, fiind pomenit Satana, „Dracul”, dar nu ca prezența drăcească sine qua non, ci ca o nevinovată moștenire lingvistică de la nimeni altcineva decât de la cea mai curată ființă, „mama”. Traducerea, de o frumusețe aparte, pune în valoare, într-un limbaj limpede, curat, dorința bărbatului de a-și fi putut respecta promisiunea privind menirii sale în viața femeii alese.

Construit ca o fabulă dedicată vieții cuplului, romanul aduce în prim plan tema morții bărbatului ca pedeapsă pentru vina de a avea idealuri de schimbare a ordinii societății. La lumina crepusculară a trecerii de la o ordine la alta, din tradițional în modern, de la dorința lui, a bărbatului, de a-și lua mireasa, virgină, „cu nuntă și cununie la biserică”, în prezența martorilor, la dorința ei, a femeii, de a fugi de ginere, de fast, de nuntă, unde miresele par a fi „păpuși decorative”, împletită, ambiguu, cu dorința de a cunoaște „vulcanul” dragostei, extazul, de a se bucura de taina serii petrecută cu iubitul ei, seară și iubit după care tînjise mult timp. Ideea raportului de forță între bărbat și femeie, masculinitate/feminitate, dominator/dominata, este amintită pentru a fi negată.

Este interesant modul în care Besnik Mustafaj a reușit, fin observator al comporta-

mentelor umane limită, în stare de dezvirginare, de dragoste, de durere, de despărțire, de îndoliere, de deportare, de creație chiar („cărțile, din tinerețe” scrise de prietenii lui Gori, „despre comunism”, „despre Partid”, cap.V, pp. 52-53), de somn, de trezire, de singurătate, de prietenie, să pătrundă spiritul feminin, acea spaimă a fecioarei dacă bărbatului i s-ar fi întâmplat să-i lipsească „dorința de a se împreuna cu ea”, conștient în același timp de datoria pe care o avea față de mireasa lui (cap.II, pp. 22-27). Iubirea lor este perfectă, nelipsind declarațiile lui de dragoste, „Te iubesc atât de mult, încât nu pot trăi fără tine”, sculptate în memoria ei, alături de elemente naturale, simboluri ale trecutului, ca bumbacul, din care se țeseau hainele în trecut, cămașa lui în text, cu buzunăraș în care el ar fi vrut să o poarte, ca să-i fie aproape, „Nu mai rezist fără tine și trebuie să te iau cu mine oriunde” (cap.IV, p. 44). În memoria Sanei, simboluri dense ale trecutului se împletesc neîncetat cu prezentul și viitorul, ca într-o diaporamă. Imaginându-se „în lăuntru inimii” lui, Sana este trezită din visare, nu întâmplător, de o „bătrână”, adică metaforă a proiecției feminității sale. Întrucât, nu doar biologic faptele merg înspre zădărnice, ci însăși așteptarea, peste măsura ziditoare, devine pustiitoare, incutând bătrânețea. Iubirea lor ar fi fost posibilă, dacă nu ar fi fost război, iar bărbatului, unii dintre ei comuniști, „luați de dușmani” și „duși departe, la capătul pământului, de unde se spune că nu se mai întorc niciodată”, îi spune bătrîna, compătimitor. Sau, dacă, mai târziu, comunismul nu ar fi creat un stat ateu, în care erau dărîmate bisericile.

Desigur, spațiul tipografic nu ne permite să întîrziem asupra altor simboluri care apar în roman, și pe care le enumerăm, fără a insista: nisipul, marea, prezența ciudată a celor doi tineri pe plajă (al căror destin se va risipi,

vom afla, în nisip), sarcina ei și îndoiala lui privind paternitatea, legenda „marinarului, nevastei sale și a șarpelui, copilul lor”, trenurile, cina la restaurant, petrecerea lunii de miere într-un hotel, comemorarea deportaților albanezi din lagărele naziste din Grecia și Austria. O singură nedumerire: cameră de gazare, la Mauthausen?! Ori ocnă? Critici ai operei lui Besnik Mustafaj sunt de părere că, în general, unui scriitor îi sunt permise alegorii, metafore, transpoziții stilistice, de context, de situații. Știu și eu?! Sunt, în trecutul și prezentul Europei, simboluri ale cruzimii omului care nu ar trebui clintite nici măcar de scriitori din iadul din care au putut țîșni, lăsînd pe viață viitorul omenirii smolit. Camera de gazare ar trebui lăsată, cred, legată doar de cele șase lagăre naziste unde a putut fi imaginată și concret — „operațională” (1942-1944), lagăre construite în întregime pe teritoriul polonez: Belzec, Birkenau, Kulmhof, Maidanek, Sobibor, Treblinka (mă rog, așa știu eu din lectura lui Raul Hilberg, ori Oliver Lustig, ori dialogul pe care l-am avut cu Leopold Schobel, eroul unei cărți pe care i-am dedicat-o. Dar, istoria e o știință în continuă cercetare și evoluție. Poate sunt dovezi de care nu am eu știință). Și răul din om ar trebui să ne rămînă sfînt.

Universul imaginar al romanului lui Besnik Mustafaj pare locuit de o iubire fabuloasă într-o lume urîțită și distrusă de război și ideologii, în care bărbatul moare, fără ca evenimentele politice să-i lase timp să-și împlinească singura misiune ce-i revenea, de fapt, pe Terra, prin datul Creației, lăsînd femeii, stearpă în absența lui, grija de a-i conserva doar amprenta.

Și, nu în ultimul rînd, merită să reamintim augusta trudă a traducătorului, Luan Topciu, de a ne fi permis această emoționantă întâlnire cu romanul lui Besnik Mustafaj, într-o românească limpede și armonioasă.

Texte

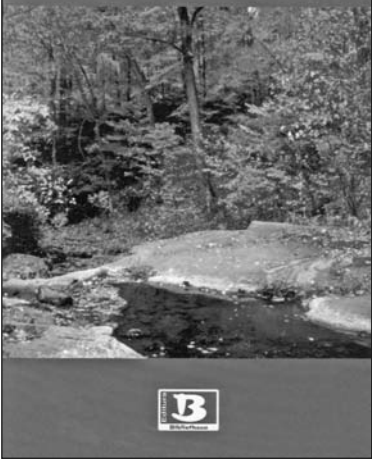
din volumul
„Regăsiri în timp“

Zoe Larisa Bădoiu

Fericire cu vise de plumb

Sunt un delir conștient.
Unică supraviețuitoare
a viselor mele.
Am ochii pierduți
în amurgul vieții și chipul
brăzdat de nonculoare.
Mă identific cu abisul
și coborârea în neant
mi-e pavată
cu dorințe nerostite.
Lumea mea a devenit
remușcare - ceea ce
prezentul îmi cere
și viitorul îmi refuză.
îmi pierd șinele
călăuzindu-mi visele
spre uitare.
Sunt victima patetică
a rațiunii mele.
Am cunoscut fericirea în
încercarea de a scăpa de Iad.
Am gustat din parfumul
libertății în tentativa
de a mă împotrivi Raiului.
Sunt conștientă
de propria-mi trădare!
Lanțurile întunericului
se pătează cu speranță.
Nu-mi aduc aminte
decât zâmbetul sfidător
al vieții reflectate în cioburi.
Dulceața amăruie
a tresăririlor mele a fost
maculată de perfecțiunea
secundelor eterne.
Apele începutului
mi-au întinat
zborul și păcatul
mi-a adulmecat iluziile.
Aștept apusul cu mâna
întinsă spre cer
proclamându-mi goliciunea.
Mă aștept!

Regăsiri în timp

Ruxandra Ioana Catană

Valurile mării

Privesc în depărtare la tine,
La marea sclipitoare
de-un infinit albastru,
Ce-a decorat natura
cu cristalele uitării,
Brodând-o cu aurul rece
al lunii,
încălzind-o cu imense
briliante prețioase,
Cufundând în jocul ei
un veritabil curcubeu
Prins în spuma de argint
a valurilor efemere.

Așteptare

Așteaptă-mă
la capătul visului
Și-am să-ți spun
despre drum
Cum a fost... frumos, greu...
Așteaptă-mă
pe cealaltă aripă a tainei
Și-am să-ți spun
despre zbor
Cum a fost... sublim,
monstruos...
Ascultă-mă
dincolo de tăcere...

Ruxandra Maria
Diaconescu

Te aștept

Stau pe aceeași bancă
retrasă,

Ascunsă de vorbe și
motor nervos de mașină,
Ascunsă de
neliniște și nerăbdare.
Mi-am aranjat
părul în unduiri aurii.
Mi-am pudrat obrazii
cu o petală de trandafir roz...
palid.
Mi-am umezit buzele în
„Izvorul nopții“ al lui Blaga.
M-am îmbrăcat
într-o ploaie de crepuscul.
Te aștept.
Sper să nu observi tremurul
regulat al mâinilor mele
Și nici legănarea
picioarelor timide.
Sunt doar emoționată...
așteptându-te.
Știu că
nu ne-am mai întâlnit,
Sau tu nu m-ai văzut
privindu-te,
Ascunsă după un geam
micuț de mansardă
cu perdele străvezii.

Cred că da

...Dacă plâng
pe obrazii noștri
împreunați,
înseamnă că suferi
alături de mine?...

Dorian Dron

N-am ce face...

Să fie tăcere... nopții mele
îi voi acorda ziua noului. Tre-
zit din tine vreau sa rup o bu-
cată de pâine. Vreau să te
hrănesc cu invidie și dezgust,
cu fiere și haos. Vreau să fii
cosmogonia mea. Vreau să
fiu îndurarea ta... Mușcă din
tine și lipește-mă cu hoitul
din priviri. Crede în destine
și jertfește-te pe un mal de al-
cool expirat Domnește mo-
cirla în tine. Spală-te și
unge-te cu grund. Vei arăta
ca o rugină proaspăt vop-
sită... Doar o să mă înec cu
propriul parfum. Deodorant
de gânduri ce trec și vin,
cumpărat din magazine se-

cond hand. Dau doi lei și
cumpăr un pulover cu care
îmi îmbrac trupul avid de
căldura ta. Simt transpirația
altor generații impregnată în
el. Simt că un altul și-a șters
mucii pe el. Uite, chiar aici,
stă unul întărit de vreme.
Nu-mi pasă. Sentimentele lui
sunt mai puternice decât ale
tale. Pe el l-a iubit cineva iar
omenesc ar fi ca și pe mine să
mă iubească. Doar îl port. În
fața mea o doamnă cumpără
un altul. Acela e mai bun
decât al meu. Al meu are
găuri... și cât de frig îmi ține,
nici chiar tu nu m-ai putea
încălzi. Lasă-mă să privesc
cum îl cumpără. E trei lei...
cred și eu. Chiar merită. Eu
stau cu găurile mele, încer-
când să-mi cumpăr un set de
ace și o papiotă neagră. Dacă
tot nu-mi doresc să arunc un
leu în plus pentru a-mi achi-
ziționa unul nou, măcar să
compensez cu o cârpeala.
Azi, mâine, îmi voi deschide
și eu un magazin S.H. cu lu-
cruri năpădite de amintiri. Le
voi vinde la preț redus, atât
cât să pot să-mi achiziționez
o altă papiotă și un set de ace
cu gămălie mare. Nu va fi
practic o afacere prosperă,
dar amintirile nu-mi permit
a le vinde, chiar și dacă nu-
mi aparțin. Dacă eu nu am
dreptul la ele, altul de ce să
aibă? Dar tocmai vreau să mă
descotorosesc de puloverul
meu. l-am descusut aminti-
rile pentru a-i îmbroscăta
privirea și i-am lăsat în loc o
nouă gaură. Va fi astfel și el
personalizat de amprenta su-
ferinței. Dar decât să-l dau
altcuiva, mai bine mi-l dau
mie. îl voi purta gâdindu-mă
că l-am purtat o altădată. Și
astfel, în fiecare zi, voi avea
un alt pulover pentru răceala
din tine.

Gabriela Matei

Chemare

Când am plecat
Pământul se mișca sub
Picioarele mele
Și m-am oprit.
Vântul îmi mângâia părul
Legându-mă
Ploaia mă ruga să rămân
Valurile mă chemau
înapoi...

Dor de mare
Câteodată soarele
mă cufundă în amintirea
răcoroasă a mării.
Nisipul cald,
scoicile aurii
Mi-au înfiorat tălpile.
Urmele pașilor
Mi-au fost luate
de valuri,
în urma mea
nu a rămas
Decât fosforescența valurilor.
Și mă trezesc acum,
aici Departe de ea...

Andreea Stoian

Mântuire

Iertare!
Iertare pentr-o credință
Transformată
din sacru-n profan!
Iertare pentru rănilor
Din sufletele altora!

Iertare pentru ruga nespusă,
Pentru sacrificiul uitat,
Pentru risipa unei clipe!
Iertare pentru sufletul
Ce sunt...
Iertare pentru trupul
Ce nu voi mai fi!
Iertare
Pentru greșelile altora!
Iertare
Pentru greșelile mele!

Antologie
Iertare pentru orgoliul orb,
Pentru zeci de vorbe goale,
Pentru lacrimi reci
Și buze încrustate
De dorul păcatului!
Ultima iertare

Înălțimile de pe Machu Picchu

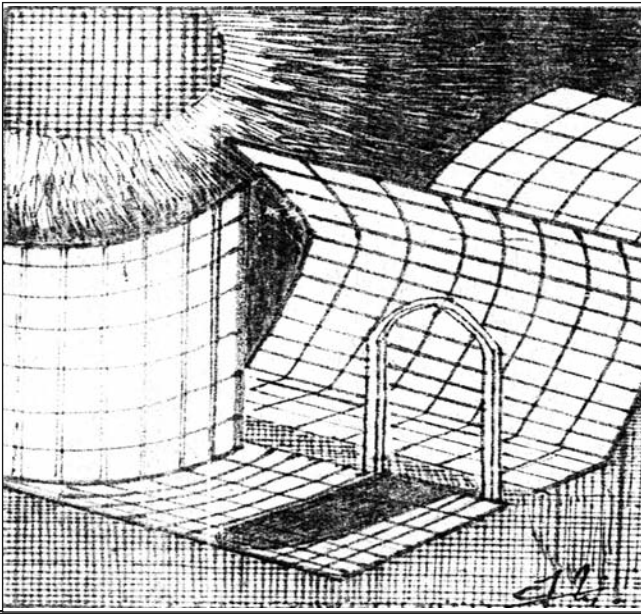
Pablo Neruda

traducere de Alexandru Ciocioi

Atunci, pe scara de pământ am urcat
Peste hățişul pădurilor pierdute
Până la tine Machu Picchu
Înalt oraş de pietre în scări.
În sfârşit, locaş în care pământescul
Nu s-a ascuns în adormitele haine.
În tine, ca două lumi paralele
Capătul fulgerului şi al omului
Se legănau într-un vânt de spini
Mamă a pietrei, spumă a condorilor,
Am înălţat recife ale ancorei umane,
Scară pierdută în nisip.
Acesta a fost sălaşul
Acesta a fost locul,

Aici boabele mari de porumb
Au urcat şi au coborât din nou
Ca o gândire roşietică.
Aici firul suriui s-a tors de pe lame
Să îmbrace dragostea, mormintele,
Mamele, rădăcina, rugăciunile, războinicii.
Aici picioarele omului s-au odihnit noaptea
Lângă picioarele vulturului
În înalte vizuine carnivore.
Şi în zori au călcat
Cu picioarele tunetului ceaţa rărită
Şi au atins pământurile şi pietrele
Până ce le-au recunoscut
În noapte sau moarte.
Privesc hainele şi mâinile
Vestigiul apei în gaura sonoră.
Pietrele sunt netede de atingerea unui chip
Care a privit cu ochii mei lămpile pământeşti,
Care a mângâiat cu mâinile mele
lemnul dispărut
Pentru că totul, haine, piele, vase,
Cuvinte, vin, pâine
Au dispărut în pământ

Iar aerul a pătruns cu degete de floare
Peste cei adormiţi, o mie de ani de aer,
Luni, săptămâni de aer,
De vânt albastru, de cordilieră de fier,
Care au fost ca nişte uragane blânde în trecere
Şlefuiind solidara aşezare de piatră.

Sub egida UGR, la Târgoviște, a avut loc

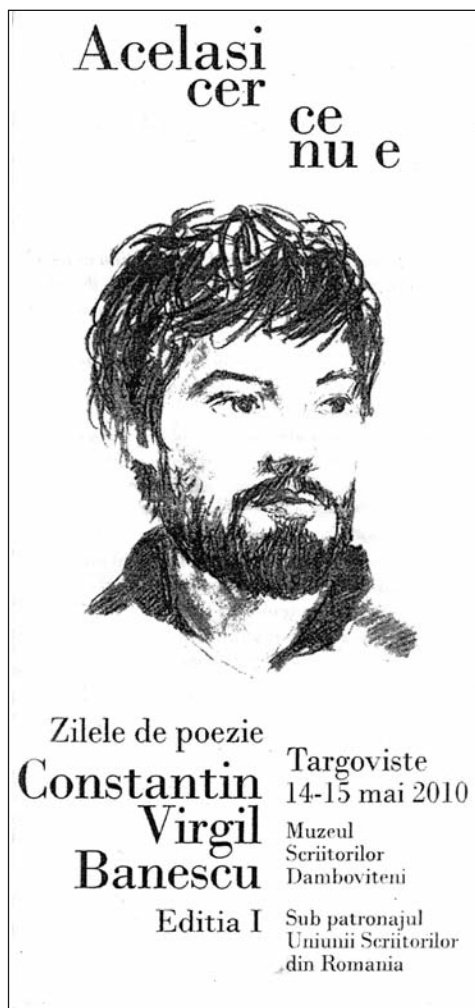
„Zilele de poezie Constantin Virgil Bănescu“

Ion Iancu-Vale

În perioada 14-15 mai 2010, la Muzeul Scriitorilor Dâmbovițeni s-a derulat manifestarea culturală „Zilele de poezie Constantin-Virgil Bănescu“, patronată de Uniunea Scriitorilor din România. Aflat la prima sa ediție, evenimentul se preconizează a deveni în timp un Festival de Poezie ce va purta numele regretatului poet dâmbovițean - Constantin-Virgil Bănescu.

„Zilele de poezie“ au constat într-un atelier de poezie - 14 mai, unde au participat elevi și profesori ai școlilor dâmbovițene și un recital de poezie - 15 mai - moderat de către poetul Răzvan Tupa și susținut de către poeții bucureșteni Octavian Soviany, Gabriel Dalis, Claudiu Komartin, Sorin Despot și Laura Husti, dar și de către târgoviștenii Puiu Jipa - actor, profesorul Marius Bădișescu, poeții George Geacăr, Grigore Grigore și semnatarul acestor rânduri.

În cadrul programului s-a desfășurat și un concurs de poezie, ad-hoc, având ca juriu numerosul public prezent la reuniune. Astfel, în urma deliberării, tânăra poetă bucureșteană Laura Markovski a câștigat primul concurs și primul ei premiu pentru poezie. Iată, alăturat, câteva dintre creațiile poetice ale laureatei mai sus amintite:

Baladă mută

În stomacul meu crește un fagure
din care ciugulesc tăunii
prin cotloanele lui

șuieră cuvintele tale.

frica asta ne amortește

Nu mă lași să-ți vorbesc
pentru că am gura plină de lăcuste.
Noapte de noapte, ele așteaptă s-
adormi,
se-ngrămădesc una în alta
ca o armată cu platoșele pregătite
și se aruncă, rând pe rând,
în golul dintre noi.

am uitat cum arată mâinile tale

Nepăsarea ne încălzește la sânul său
ca o jivină chircindu-și trupul
ca să-și aline puiul zgribulit.

am început să iubesc liniștea.

Pânză mărunță

Toate drumurile duc aici,
obișnuiai să îmi spui.
Oricât te-ai strădui, tot la noi ajungi.
Apoi îți pironeai privirea în crinii mă-
runți de pânză,
așezai ceșcuța cu un clinchet.
Atunci se făcea zi și toate ființele își
înghițeau respirația
atâta liniște era când vorbeai.

În mica noastră bucătărie miroase
mereu a somn.

Aici se plămădește lumina.

Un dans

în fiecare noapte, pinguinii
se adună pe acoperișuri
și dansează polka

aseară am urcat la ei
cu gura plină de gheață
și m-am lungit la picioarele lor
pe nesimțite, m-au înconjurat
mica mea orchestră de invalizi
și-au început să dea din aripi
până m-am speriat c-am să te pierd.

acum, pinguinii sunt parcă mai poto-
liți
își dau târcoale bănuitori
și par să-și fi uitat dansul.

După toate astea

nu mai știu
cum să îmi simt corpul
un accesoriu delicat, o ghiulea,
o mânășă de mohair
o gură caldă în care să se înece
și ultima noastră ninsoare.

Poeme de Emanoil Toma

Acest grupaj este
dedicat cu ocazia
zilei de naștere
(2 mai 1944)
a poetului
Emanoil Toma,
căruiua îi urăm un
sincer
LA MULȚI A ANI!

CHEMARE ÎN AJUTOR

Îl înspăimânta dorința de libertate
din respirația cuvintelor.
Dulapurile îi dau voie să-și vadă limitele.
Când mergea prefera să păstreze
gândurile adormite,
pe care le scotea din timp,
pentru a-și măsura pașii.
Dormea cu ochii deschiși
și încerca combinații prin gânduri.
Lăsa ca un început de gând
Să se târâie fără el
și ieșea politicos închizând în urma lui ușa,
fără tentația de a privi gaura cheii.
Se izbea de cuvintele care îi răsăreau brusc în față
și rămânea proiectat pe unul din ele.
I s-a făcut frică și și-a chemat în ajutor viața
pe care o lovise în drum
sau o uitase.
râni făcute de soare

Ajunsese la locul unde Pământul
putea deveni cer
și cerul Pământ.
S-a șters de ei
și a plecat călcând pe aer.
Plutea ca atunci când nu ai unde să cazi.
Și nici cerul nu îl ținea.
Trăsese perdeaua și se agățase de o rază
cu rănile vii din cauza atingerii.
La mijlocul drumului a făcut din aer un Pământ
și un cer, oprindu-se.
Le încălzea cu pulsul și căldura
ce-i ieșea din rănile vii
făcute de Soare.

Să aleagă

Ar scrie mereu...
A răbdat atâta timp
din lipsă de supape,
încât s-a adunat în el vulcani.
Cerea ajutorul punând întrebări;
pierduse ani pentru că tatăl îl obligase
să învețe să citească abecedarul
doar odată cu clasa întâi.
Se simțea în minte
ca omul care și-a trăit viața
pe care o depăna acum
privind-o de la distanță.
Exista riscul să se împartă
între aer și vânt,
alături cu tăcerea ce îi făcea cuvintele
să se ascundă
și mai înapoia conștiinței lui.
Vântul se întoarse din drum

și îi făcu cu ochiul pe care el
îl împrumutase în descompunere.
Și i-l dădu.
Cuvintele nu i s-au mai temut
și cât a urcat scările
s-a gândit la ele senin.
A stat cu cerul la taclale
spunându-i că a scăpat de
forța de gravitație,
de a putut urca la el.
Și a vrut să-l bată în cuie.
„Te las pe tine să le alegi”, a zis.
Și Soarele i-a răspuns că alege
Pământul.

Strig înspre tine

Primăvara asta
mi se dă
cu atâta lipsă de orgoliu de și de egoism,
mă împinge să smulg din dreptul
gurii minții mele,
palma ce se opune curgerii
ca dig al autoconservării.
Strig să mă descopere,
timpul curge cu lacrimi albastre de cer
pe obraji și pe tâmpile.
Pe muzică de Bach
mă pitesc în mijlocul vieții,
care mă aleargă.
Eu îi dau atingeri de degete
ușor pe umeri și spun:
„Hai că nu te mai păcălesc”.

Poeme din volumul în curs de apariție
„Miraculos, cuvântul“

Monica Mureșan

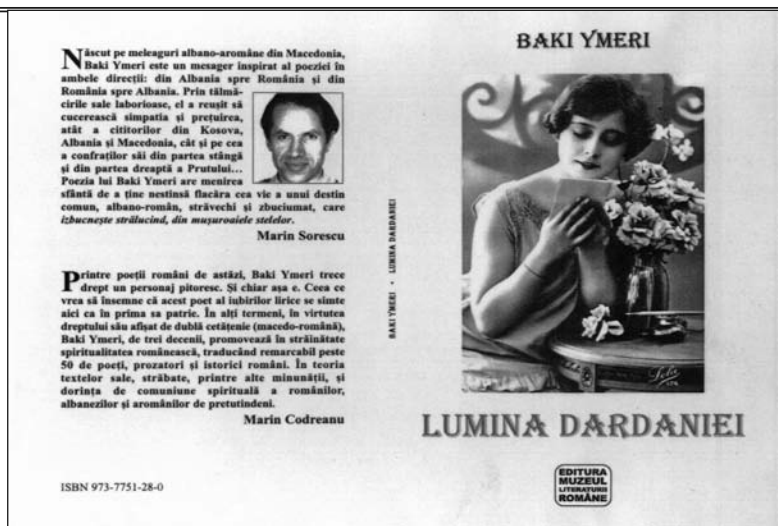
În volumul de poeme „Lumina Dardaniei”, Baki Ymeri are acea vedere creativă, fenomenologică, și, deși neinteresat de a deveni un virtuoz, își exersează totuși intuițiile printr-o scriere a uimirii ... iluminată și zilnică, uimită de tot și orice, pentru că el vede foarte bine și detaliul de aproape, dar și la distanță, în ansamblu. El scrie ținând ritmul melosului interior, exact cum interpretează după ureche muzicianul dotat cu un talent genial o bucată de muzică clasică, ori cum ține din instinct penelul cel dăruit cu harul picturii. Uimirea îl călăuzește prin propria experiență a vieții iar unghiul de abordare al maturului ține cont de copilul din sine (a cărui voce nu a ucis-o ori reprimat-o!), de aceea se regăsesc, în diferitele sale texte, diferite tonalități, subiecte și teme privite prin această prismă ale cărei baze egale și paralele sunt chiar cele două identități ori vârste de bază ale autorului, copilul și omul matur. Pe de o parte cel mai optimist candid, pe de altă parte cel mai optimist îndrăgostit. Între dragostea pură, nevinovată a ființei fragile și delicate și cea pasională a bărbatului împlinit există un ciudat raport de egalitate prin aspirații oarecum evoluând în paralel. Primul va resimți impresiunile frumuseții lumii cu încântare de explorator în fața descoperirii celei dintâi, primare - iată efectele plăcerii în prima parte a poeziei „Perla plăcerii”: „Parcă ești un desert/ De șoapte-nsetate!/ Tu aprinzi focul sacru”. Dar celălalt, al doilea, va metaboliza „În clipele/Rugăciunilor reci” senzații, combustii, dorință și suferință în propriul său laborator intim, descoperindu-le și descoperindu-se, experimentându-le și experimentându-se pe măsură ce va simți iubirea iar și iar, după cum reiese din partea a doua a aceleiași poezii: „Vii și-mi arăți/Perla plăcerii/Strălucindu-ți la sân./Din bătrânele nopți/Se furișează/Din nou tinerețea”. Această apetență îl va face să fie atras și de idei și de forme, dar să și oscileze între planul real și ireal, ezitând fără a alege, ca în „Jocuri de cuvinte”: „Mă vei căuta/Și te voi căuta./Eu am să spun:/Te tot caut./Tu ai să zici:/Ești căutat./Eu te întreb:/Tu te joci?/Tu mă-ntrebi:/ Nu știi de joacă?/Diferența/Între mine și tine/E diferența dintre/Sensul iubirii/Și sensibilul sens/Al căutării de sens”. Ceea ce este iarăși interesant este că el nu numai că vede, dar și aude lumea. Rezultatul este o suită de personificări și ipostazierii. Auzind lumea, ecoul prinde contur în sinea sa poetică prin metamorfozarea acelor glasuri neau-

Baki Ymeri și bucuria luminii pe care poți s-o atingi cu sufletul

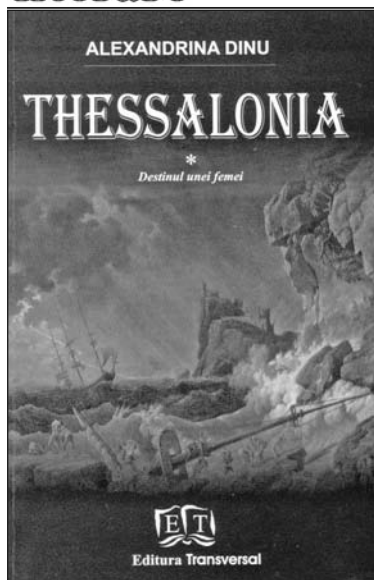
zite în mod normal: „Cine este acest înger/Ce stă așteptând la fereastră//.../Am întrebat luna/Și ea a răspuns:/Mai bine să nu știi!” (Fructul oprit). Aceasta este o altă determinativă a poeziei sale, fie că este vorba despre Iliria, despre fondul comun de cuvinte româno-albanez, ori de a slăvi și a aduce prinos locurilor natale sau unei frumoase fete – nația și iubirea fiind teme sfinte de pe iconostasul său poetic. Chiar pasiunea nu este atât extatică, ori contemplativă, cât activă, dinamică, stenică, optimistă, constructivă și iată cum ne întoarcem iarăși la noțiunea de stare creativă genuină. Baki Ymeri este un urmaș al lui Don Quihote, dar unul capabil să privatizeze morile de vânt. Și într-adevăr, poetul este natural și verosimil chiar și în acea stare pre-filosofică, anume de filosofare. Este nu numai nuanța care face diferența dintre ființa în evoluție și cea posedând „organul pentru filozofie”, dar și însăși diferența dintre un poet-filosof și unul apt de filosofare, cum este cazul de față. O astfel de poezie va pierde din profunzime, câștigând în schimb o proprietate – firescul, naturalul, general umanul detaliului – de care poeții moderni se fereșc, în general, considerând că semănătorismul, simbolismul ba chiar lirismul nu mai interesează pe nimeni: „Doamne,/Ce bărbați sunt aceia/Care găsesc mângâiere mai sfântă/În vâltoarea paharului/Decât între buzele unei femei?” (Psihi Mu!) . Portretul poetului contemporan este efectuat din tușe trasate în forță, cu duritate și putere, chipul suferind, la propriu dar și la figurat, o interpretare geometrizantă de trasee ce se întretaie, fracturând linia armonică, pe potrive evoluției unor tipare noi, deja aplicate de „trenduri” ori modalități la modă; or, conform acestora, curentul literar a alunecat în modă iar moda literară dintr-o nouă lume literară a evoluat înspre o stare de pseudo-mondenitate și post-modernitate ce exclude autonomia - cum și poeții clasici, scriind o poezie cu rimă, ce are un mesaj. Nici vorbă de a scrie despre bucuria de a trăi, ci numai despre nefericirea de a fi nefericit cu orice preț. (Fără a îți impune cineva, dacă nu scrii cum „se scrie” ești pus pe tușă, nu ești poet fiindcă nu ești la modă – imposibilitatea de a comunica devine inutilitatea de a comunica, între ce și cum, conțenează cum scrii... nu despre ce scrii atâta timp cât practici exhibiționismul noii estetici. Tot așa cum spectacolul s-a impus în toate domeniile acoperind gravitatea cu un gloss, o peliculă subțire de strălucire superficială, și dragostea s-a transformat în sex și totul a căpătat o atributivă de consu-

mabil - consumabilă).

Făcând o paranteză în pur scop demonstrativ, voi invita cititorul să se bucure de un citat extras dintr-un minunat text găsit pe internet, semnat de St. Augustin Doinaș, intitulat „Discursul mixt”, în care se referea la „Goethe și problema filosoficului”: „Chiar dacă meditația filosofică începe cu uimirea în fața lucrurilor Firii, și chiar dacă această uimire este apanajul tuturor oamenilor dotați cu sensibilitate existențială sau cu vocația problematizării, filosofia (...) nu stă la îndemâna oricui”. Observația aplicată stricto sensu în ceea ce îl privește pe Goethe este extrapolată – în funcție de context – la însăși capacitatea gândirii, ceea ce ne vine în ajutor în cazul de față: „...a nu avea organ pentru filozofie în sensul propriu al cuvântului, înseamnă a circumscrie o zonă pură și riguroasă a spiritului, în care acesta posedă o dinamică absolut proprie, precum și anumite modalități sau instrumente specifice (...). (...) lasă câmp liber unei activități a gândirii, care – prea modestă și conștientă de proprietățile sale nu se aventurează în sfera speculativului pur, rezervându-și în schimb dreptul de a se înfiora în fața metaforicelor aspecte ale realului, de a le „vedea” într-un mod aparte, de a medita asupra lor și a cristaliza în expresii adecvate naturii sale. În termenii lui Noica însuși, diferența dintre cele două zone și activități, indicate mai sus, se concretizează în necesarul distingerii dintre filozofie și filosofare”. Textul citat ne va ajuta tocmai a desluși modalități și proprietăți ale creației poetice din, bunăoară, o carte precum „Lumina Dardaniei”, dar și a altora, reprezentând manifestarea concretă, materială a curentului/momentului pe care l-am denumit Kosova literară, și care este din ce în ce mai activ și prezent în atenția cititorului român prin tocmai purtătorul său de cuvânt, poetul și traducătorul cu dublă cetățenie, macedo-românul (albano-român) Baki Ymeri. Îndrăgostit și evoluând în două limbi, cetățean a două țări, ai zice că e un risipitor, un exilat, ba chiar un dezțărât. Nimic mai fals. El își iubește deopotrivă obârșia, locul natal, dar și noul loc – Cetatea Bucuriei - ce l-a chemat cu limba sa deopotrivă de melodioasă (învecinat cu primul), și încearcă să acorde atenție egală pe cât se poate acestui spațiu germinativ: în oricare dintre cele două locuri s-ar afla, el va privi cu nostalgie spre locul din care a plecat. Din această mare și dublă iubire, cum a fost și cea a genitorilor săi, el nu obosește să adune însușiri și nuanțe, asemănări și deosebiri, detalii și esențe pe care le amestecă într-un mod original

în creuzetul crezului său poetic. Dealtfel, nu este singurul care s-a stabilit cu trup și suflet de câteva decenii în România și care și-a lăsat o parte din inimă pe meleagurile natale. Dar este printre puținii care are sânge amestecat în cel mai nobil sens dintr-o iubire albano-română. Îndrăgostit de lume precum primele raze ale soarelui ce îmbrățișează cu dăruire totul, el își va inspecta cu atenție tot ce l-a încântat, strângând în traista sa de menestrel tot avutul său prețios. Nu pentru că ar fi zgârcit, dar mai are o jumătate de față de pământ unde mai trebuie să ajungă. El este când într-o emisferă, când în cealaltă, când într-o limbă maternă, când în cealaltă, care l-a chemat și cucerit (nu adoptat). Când cerebral, când senzitiv, intuitiv în funcție de circuitele cerebrale de pe partea sa stângă ori dreaptă, când visător, când soldat. Ceea ce este special pentru acest poet situat cumva înafara catalogării într-o generație, într-un gen de creație sau altul, este faptul că între el și lume nu există tensiuni, ci ecouri armonice. Inspector al Universului, s-a hotărât să publice rezultatul celor aflate în cele câteva cărți, dintre care cea sus-menționată, este un evantai de suite tematice si motive având ca liant dăruirea de sine necondiționată, așa cum și lumina se propagă peste toți și toate fără preferințe. Sigur că pe cei luminoși îi va face mai strălucitori, pe ceilalți – mai puțin, dar dăruindu-le șanse egale tuturor să se împărtășească din și să împărtășească bucuria luminii. Într-o viață anterioară, o fi fost un sol ori un porumbel al păcii care, oricât de departe ajungea, găsea drumul înapoi acasă – cine știe?! Precum această pasăre, delicată și rezistentă în același timp, poetul iubirii are mereu un rol pozitiv în poveste prin însuși simbolul ce-l întruchipează: „De două mii de ani tot alerg/Precum un mesager înaripat/După tine.//De la Durres și până la Odessa:/Toți - români, albanezi, aromâni,/Mă îndemneau la popas./.../ Precum un mesager înaripat/Spre Cetatea Bucuriei alerg/Să te afli.” (Kaltrina). Tema este reluată, printre altele, în „Dicționar comun”: „Bucuria pe buză -/.../O vatră, un mânz și un viezure,/Un murg pe un ghimpe./.../ Acestea-s cuvinte/Sau aripi fără pasărea lor -” și, de asemenea în „Aromânca”: „Ești ca pasărea furată/De văzduhuri pe pământ./Ești aripa care-n ceruri/Lasă-n urma ei un rând/Din poemul care zboară”. Acest poem vine dintr-o „Lume pierdută”, unde se află „lumina/Pe care poți s-o atingi/Cu sufletul”. Poetul știe....(Lumina Dardaniei, Editura Muzeul Literaturii Române, București – 2004)

Alexandrina Dinu

La Lirnas, amiaza era caldă palmierii adiau măsurându-se deopotrivă cu iubirea și uitarea, fragile miresme de alge vibrau în pânda arteziană a cerului.

Orizontul era aproape roșu, nori își agățau pânda elastică de dig. Thessalonía simțea rotirea aerului dinspre mare, știa că dacă vor coborî, norii vor acoperi plaja asmuțind frenetic vântul.

-Mamia!

Ochii Thessaloniei sclipeau de fiecare dată când fetița o chema astfel.

-Întoarce-te, Antonia până la dig apoi luăm o pauză.

Porni cronometrul și își fixă privirea pe trupul longilin al copilei pe care o pregătea pentru concursul de înot. Antonia avea 13 ani, plonja în apă caldă a Egeii, urca la suprafață și se avânta printre valuri spre dig. Ajunse la punctul fix când Thessalonía opri cronometrul și ridică mâna în semn de întoarcere la mal. Noul timp era substanțial mai bun, Antonia se apropie pe sub apă și sări sprintenă pe mal.

-Cum a fost, mamia?

-Bine!

Chipul ei se destinse într-un zâmbet, dar oricum va trebui s-o iei de la început.

-Mergem la stânci ?.

Fetița o privea nerăbdătoare, ochii ei aveau în soare culoarea olivelor verzi, frământa nisipul cu picioarele ude, înviora atmosfera toridă a plajei.

-Ai avut o zi grea, bea suc de gref și întinde-te pe prosop trebuie să-ți masez mușchii.

Antonia bău paharul cu suc de citrice și așteptă, Thessalonía îi unse cu ulei parfumat trupul. Acum învâta să trăiască altfel fetița era darul ei pentru viață, pentru destinul ei colapsat de nenorociri încă de la naștere. Avea de câțiva ani prilej de plenitudine sufletească, de abia acum tânjea după viață

Peste 10 ani

fragment din volumul

„Thessalonía“

își recăpătase speranța în viitor: investea sentimente izvorâte din prea plinul ei sufletesc pentru cea mai minunată răsplată a sortii.

Simți mâna caldă a Antoniei și buzele care-i atingeau degetele, se înfiora.

-Pune-ți costumul Antonia, ne scufundăm lângă stânci, acolo sunt crabii, îți este teamă?. N-ar trebui, e de ajuns să-i lovești pe spate oricum stau ascunși, căci sunt vânați pentru carnea lor albă și dulce.

Antonia se avântă în valuri cu un strigăt de încântare, se strecură printre stâncile pe pereții cărora atârnavu țurțuri de brădiș și de alge verzi. Nu erau crabii doar pești de talie mică, o albitură tocmai bună pentru ciorbele pescarilor. La întoarcere Thessalonía o acoperi cu halatul, obrații îi erau îmbujorați de efort.

-Nu mai sunt crabii, mamia!

-Nu ? Dios ! Pe vremea mea erau mulți pe aici! Ochii fetiței erau rotunzi, negri, scânteietori.

-Vor veni și crabii, draga mea, probabil nu este încă timpul lor, n-o putea dezamăgi de aceea o va duce pe insulă la râu să prindă raci sub pietre sau printre rădăcinile inundate ale copacilor. Noaptea o privea dormind, prin fereastră cerul era suspendat și negru, respirația fetiței era ușoară îi controla temperatura pe frunte, la nivelul ochilor, al obrazilor până sub bărbie.

Sentimentul amar de singurătate, pe care-1 simțise de multe ori fusese înlocuit cu atașamentul pentru Antonia, radia de când reușise s-o învețe mersul pe propriile picioare.

Fiecare cu viața lui, stele de sus, trecătoare era pe pragul cerului, nu credea în mângâieri celeste, ci în adevărul prescris, uman, eventual norocos ...

De pe stâncă, marea în comuniune perfectă cu noaptea se întoarcea, flagelată, cu valuri sparte pe colțul de piatră și cerul neînceput în fiecare dimineață, îi oferea uitare și nicio stea căzătoare pe cerul

alb de stele ...

-Grazzie Mellisa!

Concertul omagial „Edward Grieg” susținut de orchestra Filarmonică din Atena, în care publicul a omagiat-o pe pianista Antonia Pappas a interpretat cu real succes în avan-premieră celebrele sale bijuterii muzicale -„Cântece de apă” - dedicate mamei, bunicii și râului de sub mare izvorât din munții Limasului".

Inima Demitrei se opri în somn, lovitura sortii îl dezzechilibrase emoțional pe Spyros. Se simțise deodată exilat într-un peisaj exotic, departe de continent, era oripilat de nenorocire, plângea ca un copil. Thessalonía îl privea consternată, Spyros nu iubise alte femei, pe Demitra o arvunise de la Hanul Roșu pentru nevoile sale până când se va înfiripa și va emigra în America.

Fusese cea mai mare dintre frați, tatăl său nu a iertat-o niciodată că se născuse prima, așa că încă nu împlinise 16 ani când a trimis-o în port să-și câștige existența.

Era slăbită, vulnerabilă, părul ei negru cu reflexe albastre era deosebit de atrăgător, Sybel i-a intuit disperarea, era o oaie răătăcită, nu-i trebuia mai mult a angajat-o animatoare la Salonul Roșu. Camera ei era la etaj, urcă scara cu balustrade roșii și se ghemui în patul îngust printre perne. N-ar fi trebuit să plângă căci prin fereastră se reflecta lumina soarelui, o femeie tucurie îi oferise un dezabie roșu de dantelă, era liberă, adormi într-o stare de euforie convinsă că i-a surâs norocul.

N-a înțeles la început ce i se întâmpla cineva îi răscolea brutal trupul, dureros, i se făcuse frică credea că visează, a țipat dar Hanul era cufundat în tăcere !

Dimineața și-a dat seama că trăise un supliciu, se disprețuia, lacrimile îi curgeau până sub bărbie, sufletul ei era gol, trebuia să plece.

-Stai, unde pleci? o apostrofă Madona, blonda stabilitului.

Nu-i răspunsese, era disperată, mâinile se încleștau

una peste alta într-o reacție de disperată împotrivire.

-încearcă să te mulțumești cu mila Sybelei, ce nu ți-a plăcut, zbenguiala ?. Bani jos, asta e regula, poți face avere dacă înveți și ai răbdare.

Pe Spyros L-a cunoscut mai târziu, avea brațe puternice, o voce baritonală asemenea tatălui său și sprâncenele îmbinate deasupra nasului.

Sybel îl angajase om de pază în curând a cerut-o de nevastă. Nu 1-a impresionat tutu-ul ei cu care-și racola clienți la bar, observase că prefera să le servească băuturi afrodisiace, n-avea tupeul celorlalte, deseori se eschiva. Trebuia să încerce, poate că respectul și încrederea îi vor ajuta să rămână împreună.

Khristin moștenise averea Ullei și surprinzător o donase Mănăstirii de călugărițe din Flam. Părul ei auriu revărsat pe rasa albă de novice părea un semn de înălțare heruvinică. Era frumoasă, distinsă, însă celorlalte li se părea fantomatică; o siluetă albă, solitară, care picta în grădină și cânta la orgă ca și cum însuși Dumnezeu îi crease partitura.

-îi stătea mai bine ca mamei, se isterizau novicele.

Khristin cânta Grig, vântul prin ramurile brazilor spărgea oglinda albă a cerului pentru cealaltă jumătate a sufletului său. Se gândea la Antonios și uneori cercuri aurii o agresau sub

pleoape, totul mai pendula încă, între iubire și renunțare

Thessalonía îmbătrânise, locuia în Insulă cu Spyros care supraveghea personalul hotelului și al vilei de vacanță.

Antonios și fiica lui o vizitau cu regularitate, după plecarea lor ochii verzi de o frumusețe rece, străluceau.

Spyros îi aducea ziarele de dimineață, la micul dejun, afla astfel de succesele Antoniei în străinătate.

-Mamia, o întrebă odată pe când îi masa gleznele după un concurs nautic, buinicul meu este prinț turc?

Pappi este și el prinț, iar eu prințesă ? Așa-mi spune el - Prințesa mea-!

Își amintea că i se făcuse deodată frig, o cuprinsese o ușoară amețelă și un zgomot în urechi o țintui locului.

-Prințesă ? Desigur, pentru că ai fost născută pentru glorie ca și tatăl tău, ți-a spus el că este prinț? Nu ? Știam eu, profesia lui este princiară și tu îi urmezi, de unde ideea asta ?

Trecutul trebuia să rămână trecut!

Thessaloniei îi plăceau apusurile pe țărm, se grăbea, trebuia să prindă valul galben cu o secundă mai devreme. Călca desculță pe algele verzi plantate de valuri în nisip, rățăcea printre stâncile albe și plutea pe apa verde a Egeii, îi era bine, nu era nimeni în jurul său. Prefera ochii roșii ai asfințitului, dimineața valul era gri, rece și vicios.

Spyros o însoțea pe plajă îi achiziționase un baston de bambus, ușor, lăcuit de artizanii din Insulă.

N-o mai îngrijora durerea din piept care îi șarja respirația, nu se temea de moarte, ci, de agonia ei.

-Thessalonía, un pahar cu ambră de mandarine și un pișcot

-Lasă-le aici Spyros, nu insista, n-o să reușești să mă enervezi.

Își punea ochelarii de soare fumurii, prin care lumina răsărea mai târziu și vegeta lungită în șezlong, cu ochii închiși, crucificați pe retină, până spre primele ore albe ale dimineții, care tăiau noaptea și marea până la răsăritul soarelui, când lumina se încrucișa cu inima mării.

În dimineața aceea, devreme, marea se zbuciuma vâscoasă spălând digul, inundând mucnea de beton și aleile înguste lângă port.

N-o dorea nimic, era aurie ca dunga lascivă a orizontului, pipăia norii cu palma, erau pufoși, întemnițați într-un albastru astral prăfuit și creț. Lumina zilei apăruse ca o dungă albă, ca o cicatrice pe cer.

Parcă niciodată nu trăise atâta liniște, sentimentul de înălțare, poate de aceea a simțit când sufletul ei a plecat dincolo de stânci, dincolo de valuri, dincolo -..

Spyros a fost cel care i-a apropiat pleoapele.

În port ancora nava de croazieră -Thessalonía.

Gheorghe Palel

SCENA III
AGAMEMNON, ARIS,
MENELAU.

AGAMEMNON:
E-o noapte-n care zeii își
lăsară atâta liniște și frumu-
sețe, încât nici marea nu mai
urlă-ntr-una, mai clar ca ni-
ciodată strălucesc stelele-
ndepărtate și vrăjmașe. E
noaptea otrăvită de miresme
când până și aceste crunte
vânturi tăcură lăsând pacea
în Eurip.

(Basilesul, ia o tăbliță de
ceară și scrie. Apoi citește cu
glas tare.)

AGAMEMNON: înaltă
Clitemnestra, prin noaptea
albastră/gând bun îndrept
spre Argos, către tine.

Mă rog la zei de sănătatea
voastră/și vești prea bune am
a vă trimite:/Am hotărât ca
soarta Ifigeniei

fiica noastră, fără de pri-
hană/să o legăm de viața lui
Achile/viteaz fără de semen
în Elada./Și mirmidonii lui
slăviră gândul/iar mama lui,

Agamemnon (5)

zeița Thetis plină/de bucu-
rie-a-ngăduit aceasta/și Ifi-
genia noastră o să fie/soția
neântrecutului Achile./Tri-
mite, deci, aici pe Ifige-
nia/pentru a se-nsoți cât mai
degrabă,/chiar înainte de
plecarea noastră/spre Troia
unde ne așteaptă lupta!

(Agamemnon cheamă din
fata cortului câțiva soli și se
adreasează căpeteniei aces-
tora, dându-i plăcuța de
ceară.)

AGAMEMNON: Această
veste să ajungă-n Argos , cit
mai degrabă-n mâna Clitem-
nestrei și căreia să-i spui că
nerăbdarea ne face s-o
rugăm ca să grăbească pe cit
se poate, drumul Ifigeniei
spre noi. Și-o așteptăm cu
bucurie...

ARIS: Așa vom face, rege
Agamemnon, rege al regilor,
viteaz fără de seamăn! In cea
mai scurtă vreme placa asta
se va afla în mina Clitemnes-
trei. Vă țină zeii cit mai mult
în viață și sănătos să vă
găsim când zeii vor hotăr îcă
ne putem întoarce. (Ies top.)

AGAMEMNON: Părinte
blestemat ce sunt, mai
bine/muream în bătlăiile tre-
cute -/mai bine să mă fi-nne-
cat în mare,/mai bine nu
vedeam lumina zilei,/că nu-
mi mai aflu tihna/și îndura-
rea față de/mine
însumi/nu-mi revine. Mă
clunuie și noaptea/ca o
șoaptă ce se lovește de pereți

zadarnic!/
Ce preț pentru un cerb,
care săgeata-mi/ântr-o se-
cundă 1-a lipsit de viață!/O,
Artemis, ce-ai fi avut a
pierde/dacă-1 însuflețai din
nou și-n codru/el ar fi astăzi
liber să alerge/ca un copil al
tainei și al lunii! Ce vei avea
de câștigat, zeiță răzbună-
toare care nu mă ierți de-mi
vei ucide fiica? Doar trufia
din zei care a coborât în mine
îmi dă tăria de-a mai sta-n
picioare când simt că prăbu-
șit în întuneric aș vrea acum,
atât de mult, să mor. Dar
cine oare nu-și găsește som-
nul și-n grabă trece tabăra
spre mine? Desigur Mene-
lau!

MENELAU: Chiar eu! Tri-
mis-ai vești spre Argos s-o
aducă pe Ifigenia mai de-
grabă-ncoace, ori crezi că aș-
tepta-vom în neștire ca niște
prunci pe care-i duci cu
vorba?

AGAMEMNON: Pe pace
fii! Solia e departe/veste să
ducă-n grabă până-n
Argos,/ânsă cumnatei tale
Clitemnestra/nu i-am mai
scris nimica despre moar-
tea/pe care o pregătirăm Ifi-
geniei./I-am scris că vrem
aici să-i facem nunta,/c-o în-
soțim cu regele Achile. Rău
am făcut?

MENELAU: Prea bine!
Chiar prea bine! Eram îngri-
jorât că le-ai scris pricina
adevărată a chemării tale și-

atuncea Clitemnestra era-n
stare ca să-și ascundă fiica. Și
la Troia în veci nu mai ajun-
gem dacă moartea nu o va
primi la ea pe Ifigenia așa
cum ne-a prezis bătrânul
Chalchas. Mi-am luat acum o
grijă de pe suflet.

AGAMEMNON: Iar eu
nici suflet nu mai am, nici
grijă./Mi-e pieptul o băl-
toacă-n care viermii/din tru-
pul meu încep să se
hrănească./Nici nu mai știu
de-s viu, sau de-s fan-
tasmă/și cum pot accepta ca
voia voastră/să aibă victimă
copila asta,/care pe nimeni
n-a mâhnit vreodată.

MENELAU: Tălpile-mi
ard s-ajug, să-nvingem Troia
și-nțelepciunea ta nu-mi stă-
mpotrivă. Ei n-or să mai cu-
teze să mai fure femeile din
Grecia fericită! Iar sacrificiul
sfânt al Ifigeniei asupra ta își
va trece nemurirea și gloria
ta va fi atunci divină!

AGAMEMNON: Doar
poate pentru Grecia fericită
să ne jertfim cu toții. Viața
noastră e viața ei. Și suntem
toți în stare să nu ne pierde,
cumpătul. Nu gândul mă
roade că înfăptuim o crimă ci
gândul că o înfăptuim de-
geaba.

MENELAU: Degeaba?
Nu! Că doar nu e degeaba
plecarea flotei astfel înar-
mată! Vrei oare ca barbarii să
dispună de Grecia noastră
pentru totdeauna? Nu te

gândești? Distrugem frigienii
și atunci barbarii n-or să
mai cuteze să fure, și să
prade și să ardă! Firesc este
ca grecii să comande peste
barbari și nu ei peste greci!

AGAMEMNON: Nu con-
trazic pe nimeni. Ifige-
nia/nu-i numai fiica mea. E a
întregii Grecii./De hotărâre
zeii și voi toți/altcum decât
eu însumi aș fi vrut,/nu-mi
pot trăda cuvântul dat și
iată/că pentru mine totul e
pierdut.

MENELAU: Dai înapoi?
AGAMEMNON: Nici
vorbă!

MENELAU: Dacă trădezi
cumva, te-așteaptă certuri, și
pierderi, și rușine și dezastre,
și haina dezonoarei ai îm-
brăca-o. Umbrele morților ce
trec azi Aheronul și Styxul,
toate ți-ar ur îtrădarea, ruși-
nea peste neamul nostru
atuncea ar coborâ, și zeii cu
disprețul ca pe lăcuste ar
stârpi atrizii. Nu-i cale de în-
toarcere, vezi bine. Durerea
ta nu are-nsemnătate, când
totul e spre bine în Epir.

AGAMEMNON: Atunci,
mă lasă! Lasă-mă cu noaptea
să-mi zbcium singur gându-
rile amare. Nu poți să dormi
de dor după Elena. Eu som-
nul nu-1 mai prind în gene
pentru fiica mea ce din neno-
rocire o zodie blestemată
avu, ca asta. Și nu-i tot una!
Du-te și mă lasă...

(Menelau iese din cort.
Agamemnon rămâne din nou
singur, în cortul larg iluminat
cu torțe.)

Va urma

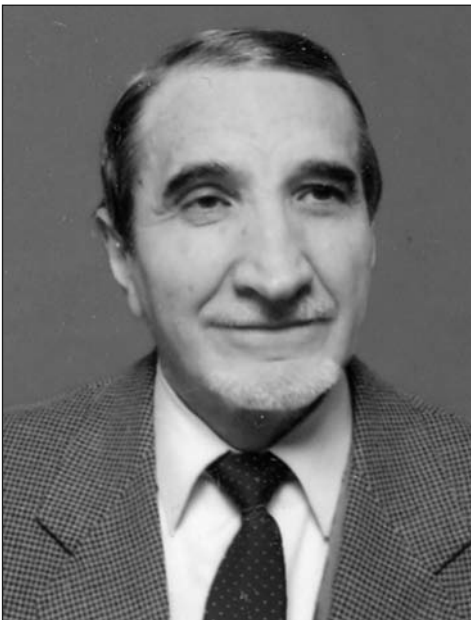
Poeme de Ioan V. Maftei Buhăiești

Ochii tăi au rămas împrejurul meu –
fluturi și flori,
ploi și înșoriri,
crevase și izvoare,
rime și ritmuri,
apeluri și țipete de ajutor ...
O pace în mișcare de rotație,
de grație,
de revoluție,
de contra-revoluție,
războinică și anti-războinică,
de dragoste și ură...
Nu, ochilor, nu
vă voi părăsi.

FABULĂ

Când de pe om a fost urnită ceața
Și alți ochi, noi, s-au fost deschis în el,
La veșnica-ntrebare: „Ce e viața?”
I-a încolțit și primul gând rebel,

Că n-ar avea așa o-nfățișare
Cum este unanim Ea cunoscută,
La sclav, ca și la cel de bună stare –

Vederea cam punându-l în derută...

Chiar spiritele-nalte sau adânci
S-au perpelit pe rugul dilematic,
Să afle de la zei, sau de la hârci
Răspunsu-adevărat, de tip socratic ...

Și au trecut armate-ntregi de veacuri
Pe lângă astă mult ciudată Însă ...
Cu miile s-au dat, de-atunci, atacuri
Dar întrebarea nu a fost învinsă.

REALISM

Alerg și cad și mă ridic la loc
Și merg așa, cu capul înainte
Spre orizontul care a luat foc,

Spre lipsa, de acum, a unei ținte ...

E-același drum ce l-am făcut cândva,
Pe care și acum mi-l amintesc,
Sperând, atunci, că el mă va salva
Și arătându-mi răul să-l feresc ...

Încetinește fuga începută,
Motoarele au obosit pe rând;
Puterea lor e-n stare de bancrută,
Ideile în solitudine se-ascund ...

M-apropii-ncet de capătul de drum
Simțind în pori mirosul greu de ars;
Sunt ca trezit dintr-un coșmar acum
Când totul se arată că e fals.

CONFESIUNE

Viespar de gânduri
simt în mine
după fiecare noapte petrecută
sub pălăria verde,
de sticlă, a lămpii ...
Sau o voinicie tinerească
alergând prin brațele
sfărâmătoare de stânci, sau,
înotând până la
casa iubirii,
de pe cel mai îndepărtat țărm ...
Sau, uneori,
cuvinte iscate de tăcerile
celor din mine,
când obosesc să se lupte
între ei.

REGRETE

Nimic nu se vede înainte ...
Beznă.
În urmă, amintirile
dansează în orice
anotimp, pe zăpada
de petale, și-n trandafirii
lui gerar ...
Fumul se dizolvă în aer,
iar amintirilor li se
îngreunează mișcările,
ca unor hulubi care
nu mai pot zbura
de bătrânețe,
așteptând închiderea ochilor
în vechiul lor cuib.

ETERNITATE

Eternitate, Ave!
Poetică mincinoasă
ascunsă în fiecare din noi
ca o fericire dureroasă,
ca floarea unei răni
unanime ...
Tobele tale bat
în fiecare tâmplă,
iar ecoul tău
înfășoară
Pământul ...
Doar muribunzilor arăți
bogățiile tale...
Eternitate, Ave!

Progres, Succes si Fericire

Dimitrie Grama

Ideea generala este ca, progresul, succesul si fericirea, merg mina in mina si ca odata ce fiinta umana a descoperit regula, formula, care duce la succes, aceasta formula va fi de-a pururi aplicata, garantind in acest fel fericirea. In societatea de astazi, progresul, succesul

si fericirea sunt de obicei traduse prin buna-starea materiala si renumele mass-medial la care cineva, un individ, un grup de indivizi, un stat sau o confederatie de state, a putut sa ajunga. Acest fel de gindire si de interpretare al realitatii este foarte puerila si limitata, deoarece este lipsita de suportul cunoasterii istorice si de suportul unei adevarate si profunde inteligenti, care combina armonios cugetul cu un spirit elevat.

Inainte de a trece mai departe, il citez pe Apollinaire, care spune: "On imagine difficilement a quel point le succes rend les gents stupides et tranquilles", (este greu de imaginat in care masura succesul pacifica oamenii in prostie).

Ca exemplu istoric, am luat Roma antica, avind in vedere progresul, succesul si fericirea acestui oras, care dupa cum bine se stie, a dominat toata lumea cunoscuta timp de o mie de ani, performanta inca ne-egalata. Datele istorice actuale, ne relateaza ca locuitorii Romei, romanii, in anul 509 i.e.n., au rasturnat dinastia etrusca (din Toscana) si au intemeiat in Roma o republica, faimoasa in antichitate pentru virtutea, justitia si longivitatea ei. Motto-ul republicii era: Senatus Populusque Romanus, Senatul si Poporul Romei.

Ce inceput formidabil, bazat pe egalitate si justitie, bazat pe munca si raspun-

dere civica! Inarmata cu aceasta extraordinara si revolutionara atitudine, Roma a putut, citeodata chiar fara efort militar, sa cucereasca lumea inconjuratoare, deoarece Roma venea nu

numai cu sabia in mina, Roma venea si cu o iluzie, o speranta spre o alta ordine sociala mai buna. Timp de sute de ani, Roma a raspindit cultura si tehnologia, cunoscuta de ei, in toate colturile imperiului, Roma a aparat societatea de atacurile celor din afara si a acordat cetatenie tuturor celor care acceptau Pax Romana, justitia si obligatiile de cetatean roman. Orisicine indiferent de origine sociala sau etnica, putea pe baza de talent si cunostiinte sa devina consul sau senator la Roma. Doar asa se poate explica longevitatea dominantei romane, prin aceasta atitudine adevarat democratica. Roma ca oras, ca asezamint omenesc cu aproape un milion de suflete, a ajuns sa cunoasca cel mai mare succes al antichitatii. Locuitorii Romei nu erau obligati sa mnceasca, fiind hraniti de stat si singurele lor activitati erau consacrate placerilor, teatrului, luptelor de gladiatori, etc. Un oras fericit!

Odata cu renuntarea la republica si cu introducerea dinastiei, pe vremea lui Augustus (mort la anul 14 A.D.), lucrurile se schimba in Roma. Conducatorii statului nu mai sunt cei alesi dupa merite, ci sunt arbitrar impusi de imparat sau de sotia imparatului, sau de garda pretoriana, sau de plebeia acum dezmatata, drogata de placeri, decadenta. Exemplul lui Tiberius, Caligula, Nero sunt reprezentative Romei decadente. Din cetateni seriosi, constinciosi, muncitori si democrati, romanii din Roma ajung in apogeul civilizatiei lor, sa aspire doar la

satisfacerea placerilor carni, sa aprobe ferocitatile patologice impotriva gladiatorilor si a crestinilor si sa dezvolte o pasiune patologica pentru buna-starea si concurenta materiala. Romanii au ajuns sa fie obsedati de infatisarea fizica, de dieta, de renume, de birfa. Similaritatea cu aspiratiile omului modern, omul de azi, promovat mass-medial, este zguduitoare!

Apoi au venit barbarii! O Roma slabita de coruptia si decadenta sistemului tiranic, imperial, este incet incet dezmembrata si cucerita. Ciudat este faptul ca plebeia necrestina si magnatii romani, atribuie caderea Romei, crestinilor. Ei crestinii sunt vinovati, ei

care au fost marginalizati si persecutati, ei care nu au avut nici macar dreptul sa se organizeze, dar mai sa lupte cu arma in mina sa apere ceva, daca era ceva de aparat pentru ei! Si mai ciudat este faptul ca multi crestini incep sa creada ca s-ar putea sa fie

adevarata aceasta invinuire, ca poate Dumnezeu i-a uitat si parasit! Slujbele de pocainta si de iertare nu pot reabilita in intregime mustrarile de constiinta de care multi crestini sufera in perioada aceea. In 354 A.D., in orasul Tagaste (acualul Souk-Ahras din Algeria), se naste Aurelius Augustinus, acel om care in tinerețe a acceptat doar filozofiile "rationale", fiind adeptul lui Cicero si al lui Plotinus si care a considerat crestinismul ca fiind o doctrina bazata pe misticism antirational si confuzie intelectuala. Din intimplare la 31 de ani, intr-o gradina din Milan, Augustinus citește un vers din Biblie (Rom, 13:13), dupa care renunta la o cariera lucrativa si se reintoarce la Tagaste, unde dupa cum se stie a functionat ca preot, apoi bishop (cardinal). Tot aici, de-a lungul vietii,

Augustinus a scris nenumarate studii filozofice-religioase si mai multe carti, dintre care cea mai cunoscuta este "Orasul lui Dumnezeu". Augustinus spune ca lumea este organizata in "doua orase", care se lupta pentru suprematie in aceasta lume si care vor continua

sa lupte etern. Unul din aceste orase este uman-material, intors in jos, pe cind celalat oras este divin-spiritual, indreatat in sus inspre Creatorul a tot ce exista. Augustinus expune Roma ca fiind un oras uman si decaderea sau disparitia lui nu are nimic de a face cu

crestinii care il locuiesc, deoarece acestia in fond traiesc in alt oras spiritual, care nu poate fi cucerit de nici o armata. Bogatia si gloria pamintiasca, spune Augustinus, nu reprezinta nimic in comparatie cu gloria spirituala a orasului divin, interior, oras care

poate exista la fel de bine atit in interiorul unui cersector, cit si al unui imparat. In mare masura, reabilitarea crestinilor si redarea crezului in spiritualitate, este meritul lui Augustinus.

Astazi, omul modern, la fel ca romanii Romei decadente, este devotat lucrurilor materiale, folosind cea mai mare parte din energia vitala ca sclavi ai societatii de consum, fiind fascinati de succes si glorie material-mass-mediala. Majoritatea oamenilor modernii, din statele industriale dezvoltate traiesc intr-o lume virtuala, unde placerile si

condimentele vietii sunt expuse pe o piata fictiva, fantezista si consumate sub influenta si sub presiunea unor dascalii ipocriti si spiritualiceste, goi. Nu este de mirare ca diversi cintareti, sportivi, artisti de cinema, modele, fotografi, croitori, frizeri, etc., etc., sunt celebritatile cele

mai respectate si mai faimoase din lumea noastra moderna. Nu are importanta daca au ceva de spus sau nu pe linga expunerea propagandista de succes si de fericire, expunere pe care noi toti suntem obligati sa o analizam, sa traim cu ea, fiind de multe ori singura alternativa de informare sociala si de "educare" a tineretului. Nimeni nu mai vorbeste de Leonardo da Vinci, de Newton, Einstein, Hawkins sau alti filozofi si oameni de stiinta si cultura, genii ale gindirii umane trecute si actuale. Nimeni nu este interesat sa promoveze o spiritualitate si moralitate profunda si aici ma refer

mai ales la dezineresul mass-medial si publicistic in aceasta privinta. Ma refer la treptata disparitie a adevaratilor dascalii. Acei oameni care doar acum citeva decenii in urma, puteau inspira atit din punct de vedere intelectual cit si moral, generatii intregi, chiar

popoare intregi.

Acei oameni, care acum sunt marginalizati de isteria stralucitoare a stupiditatii si superficialitatii.

Ma intreb, unde va duce iluzia succesului si al fericirii omului modern?

Este rational sa ne asteptam la o ciclicitate a istoriei si sa ne pregatim de invazia barbarilor?

Nu stiu, inchei cu Apollinaire: "Este greu de imaginat in ce masura succesul pacifica oamenii in prostie"

Magazinele

„Casa din vis“

**vă oferă o gamă variată
de produse alimentare**

și nealimentare.

Înainte de toate, CALITATE!

Târgoviște, strada Cetății

Cei ce visează ziua cunoscut mult lucruri care le scapă celor ce visează noaptea.

Edgar Allan Poe

**Vavila Popovici,
SUA**

Despre vise oamenii și-au pus dintotdeauna întrebări și continuă să își pună. Ele au fost clasificate în: simbolice, vise compensatorii, vise legate de starea de sănătate, vise legate de găsirea soluțiilor unor probleme, vise telepatice, vise premonitorii, vise lucide și chiar coșmaruri. Unele vise ale nopții sunt atât de reale, atât de frumoase, încât atunci când ne trezim, o parte din suflet rămâne încă în vis; ființa noastră parcă ar vrea să zăbovească, să rămână în acel spațiu, să dăinuiească un timp, sau visul este atât de urât, încât ne agățăm cât mai curând de realitatea pe care o regăsim în jurul nostru. Ziua se poate întâmpla invers: realitatea din jurul nostru să fie urâtă și să dorim să evadăm într-un vis frumos... Creierul lucrează întruna, adică și atunci când avem ochii deschiși și când îi avem închiși; și când este zi și când este noapte, el fiind un instrument al spiritului viu, treaz în permanență. Visele ne sunt luminate, gândurile din timpul visării ne sunt străbătute sau ele străbat deschideri-luminatoare; există o energie care lucrează în vis; cine ne-o dăruie, în ce scop? Grecii considerau visele fiind mesaje ale zeilor. Visul aparține irealității, iar noi oamenii nu facem altceva decât să-l predăm raționalului, el luând calea studiului, cercetării. De ce nu ne aventurăm să putem depăși certitudinea, siguranța obiectivă? Kierkegaard spunea că acolo unde nu există posibilitatea de aventură, nu poate exista credință; căci credința presupune a fi deasupra mării adânci; ea cere individului să creadă uneori împotriva înțelegerii. Îmi vine în minte superbul citat din Biblie: „căci nu caut să înțeleg pentru a ajunge să cred, ci cred pentru a înțelege; și cred că dacă n-

aș crede, n-aș înțelege”.

Din gândirea heideggeriană târzie aflăm că încă din epoca filosofiei grecești a ieșit la iveală faptul că în interiorul orizontului deschis de ea, s-au format științele, dovadă fiind autonomia la care au ajuns psihologia, sociologia și antropologia culturală, științe care astăzi comunică între ele. Astfel, conform psihanalizei și psihologiei experimentale pe care o practica Sigmund Freud (1856-1939), revoluționând astfel studiul și interpretarea viselor, visul ar fi refularea unei dorințe, conținând o serie de imagini, sentimente, idei, impresii, pe care visătorul și le poate aminti la trezire. Interpretarea viselor este magistrala care duce la cunoașterea inconștientului, afirma Freud. Visul ar avea ca sursă experiența noastră, majoritatea viselor fiind în alb-negru, mai rare visele în culori. Un studiu realizat de o cercetătoare germană a relevat faptul că celebritatea lui Freud s-a datorat soției sale Martha, care l-a inspirat în momentul în care i-a refuzat avansurile sexuale. De aici au apărut analizele sale profunde despre sexualitate în general și în relațiile de familie. Studiind corespondența dintre cei doi și jurnalele acestora, cercetătoarea Katja Behling a ajuns la concluzia că primul psihiatrist al lumii a fost iubit de soția sa, însă ea nu s-a împăcat niciodată cu studiile acestuia, pe care le considera adevărată pornografie.

Un altfel de răspuns oferă psihologul analitic Carl Gustav Jung (1875-1961), care a lucrat o vreme cu Freud dar ale cărui idei s-au desprins treptat de ale acestuia și anume că există și vise cu o semnificație suprapersonală, adică vise colective, vise în care sensul trebuie căutat prin analogii cu trecutul. Toți avem acces la o moștenire ancestrală a unor reprezentări posibile. El numește aceste imagini (reprezentări) – arhetipuri, simboluri universale care pot fi găsite în religie, în basme și mituri, iar la nivel individual ele apar în vise. Jung deși se considera un om de știință rațional, acorda atenție și problemelor considerate iraționale, ezoterice, chiar dacă părerile lui erau în dezacord cu prejudecățile și preocupările vremii în care trăia. Mi-a plăcut redarea dialogului dintre tatăl său - pastorul -, care la între-

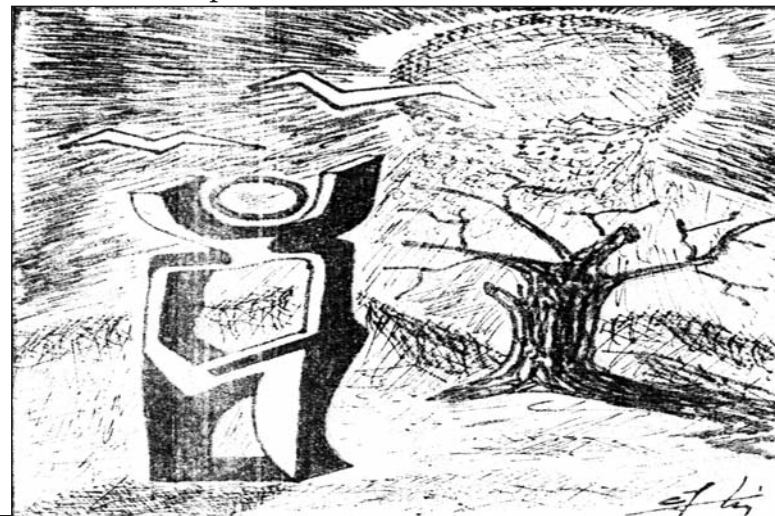
bările insistente ale fiului Carl, spunea: „Tu vrei întotdeauna să gândești; omul nu trebuie să gândească, ci să creadă!” Carl reflecta: Nu, omul trebuie să trăiască experiențe și să știe, iar cu voce tare spunea: „Dă-mi credința asta!” Mai târziu, Jung scria în operele sale că lumina nu trebuie căutată în noi, nefind de la noi, ci de la cel de la care porcede, cel ce ne-a învrednicit să-și facă sălașul în noi... El și-a sădit lumina în lumina celui ce sălășluiește în lumina inaccesibilă. Tocmai prin asta suntem aleși între toate creaturile celorlalte... acesta e temeiul pentru care suntem într-adevăr făcuți după asemănarea Lui, căci el ne-a dat sclipiri ale luminii sale...

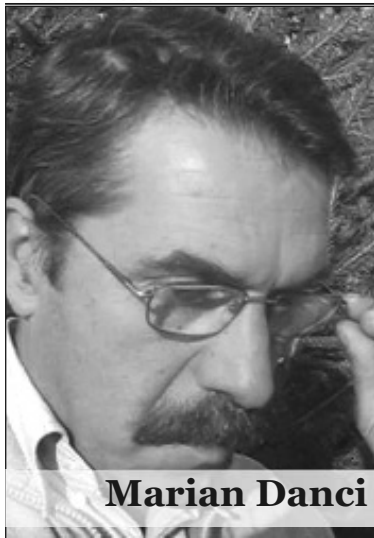
S-a constatat că în medie, la aproximativ opt ore de somn, omul visează o perioadă de două ore, deci petrecem un sfert din fiecare noapte visând. Faptul că dormim o parte din viață, poate părea o pierdere de vreme, dar s-a dovedit experimental că somnul este o condiție a supraviețuirii; totodată el este și o perioadă de activitate intensă, plină de evenimente bizare și dramatice. În timpul visului, interacționăm cu mulți oameni, multe locuri, lucruri. Interpretările cu privire la motivele pentru care visăm, au variat de-a lungul ultimului secol, la fel de mult ca și importanța dată visului, ca fenomen psihic. Se vorbește de cel puțin trei mari direcții de cercetare sau viziuni asupra visurilor: Prima - visul n-are o însemnătate aparte; mintea continuă să rămână activă în timpul somnului, iar visele nu sunt decât o manifestare a acestei activități, imagini stocate de-a lungul zilei apărând în vis; a doua - ia în considerare o serie de procese care se petrec în timpul somnului, cum ar fi consolidarea memoriei și se trage concluzia că visul ar fi expresia acestora; în fine, a treia - acordă visului un loc central; visul este important și este considerat o activitate psihică coerentă, care dă sens vieții. Se spune că visul completează realul, el fiind sufletul realității. Geo Bogza (1908-1993), scriitor, poet, jurnalist, fratele scriitorului Radu Tudoran, spunea că visul este considerat ca o intensificare și o desăvârșire a realului; Visul este subversiv și prin această calitate capătă un rol social important, corectează nedreptățile intolerabile și se

constituie într-un fel de soluție compensatorie, ceva în genul sublimării. Se întreba dacă primul om a fost și primul visător, nu am fi oare îndreptățiți să credem că acesta a văzut în vis adevărata realitate? Nicolae Vaschide, psiholog și psihiatru român, care și-a desfășurat activitatea de cercetare în Franța, către sfârșitul secolului 19 și începutul celui de al 20-lea, colaborator al lui A. Binet, Ed. Toulouse și H. Pieron, a adus o contribuție prețioasă în domeniul psihologiei experimentale, studiind printre altele, somnul și visele. Raporturile ce se stabilesc între senzații și imaginile visului sau halucinații se regăsesc într-o carte a sa publicată la Paris în 1911 „Le Sommeil et les rêves” (Somnul și Visele), remarcată pentru calitatea sa literară. El susținea că particularitatea cea mai afirmată a viselor este emotivitatea, ea însoțind întotdeauna halucinațiile, imaginile și evoluțiile vieții noastre onirice, o emotivitate intensă ce poate fi asimilată unui tip de spiritualitate inexistentă în starea de veghe. Emoția este deci ceea ce colorează imaginea din vis, distingând-o de imaginea mentală oferită de conștiința trează. De asemenea credința în natura divină a visului (vise trimise de Dumnezeu) ce se regăsește în viețile sfinților sau în mitologii, are drept fundament caracterul intens și spiritual al acestei emoții. Imaginea din vis este impregnată de emoție, pentru că ea reprezintă un fel de cristalizare, o simbolistică a imaginilor și elementelor psihologice din jurul unei senzații date. Și Jung afirmă că orice sentiment când atinge o anumită intensitate se transformă în emoție (afect); dacă de sentiment putem dispune după bunul nostru plac, nu același lucru putem spune despre emoție, afect, care este o stare psihică a sentimentului. Unui sentiment intens i se asociază o componentă sen-

zitivă prin care afectul se apropie mai mult de senzație. Poetul Dolfi Trost, născut în 1916 la Brăila și decedat în 1966 la Chicago, a făcut parte dintr-un grup suprealist și a avut ca domenii preferate visul și artele vizuale. El a conferit visului statutul de realitate obiectivă, a eliminat conținutul său latent care nu este, după el, decât un rezumat simplificat al complexului lui Oedip, în favoarea conținutului său manifest, acordând toată atenția dorințelor, considerate ca un fel de cifru al personalității umane. Trost s-a aplecat asupra funcției onirice, singura capabilă să redea visului valorile sale telepatice, premonitorii, revelatorii. Ca și Tzara în 1935, a dat visului o existență obiectivă, o interpretare marcată de ideologie sau mai degrabă de o preocupare de etică socială. Lui Freud îi reproșă că s-a ocupat cu prioritate sau exclusiv asupra conținutului latent, ignorând conținutul manifest al visului, lipsindu-l astfel de orice posibilitate de comunicare obiectivă cu lumea exterioară. Grupul respectiv din care făcea parte își propusese mai multe modalități de interpretare a viselor, iar Trost propunea o metodă de interpretare a viselor bazată pe hazard, care deși prezentată sub aparența unui discurs științific, corespundea daismului. Se relua fiecare frază simptomatică, se deschidea la întâmplare, cu ajutorul unui cuțit un manual de patologie erotică, considerând că textul care cădea sub ochi era o interpretare a frazei citite înainte, metodă care atribuia hazardului capacitatea de a lămuri, de a revela “episoade” ale experienței senzoriale disimulate de cele mai multe ori sub forme care le fac de nerecunoscut, ceea ce Trost numea, cu un simț al formulelor ieșit din comun, valoare criptestezică a întâmplării.

Va urma

Marian Danci

Marian Danci

Celor care au adâncit potecile munților

Urcam pe Valea Anieșului, odihniți, încrezători, cu sufletele ușoare și senine. Era o zi promițătoare, însoțită, ce anunța o ascensiune fără probleme. Am atacat versantul cu răbdarea data de bucuria celor îndrăgostiți de munte și cu suficientă experiență pentru a nu da gres. Toți ne gândeam doar la momentele ce ne vor răsplăti eforturile, când vom aseza tabăra în Tarnița la Cruce, lângă lac. Dupa trei ore de mers, când am ajuns pe culme am simțit o adiere rece venind din spate. Se vedea o mișcare ascendentă din vale către creastă. Drumul până în Tarnița la Cruce trebuia să ne ia, în mod normal, o jumătate de oră. Cunosând poteca, ne-am înțeles din priviri, și niciunul nu am avut intenția de a aștepta trecerea furtunii. Speram să nu fie nici prea puternică și să nu vină nici așa repede. Dacă ajungeam în Tarnița la Cruce și ne instalam tabăra, era în regulă. Furtuna s-a apropiat incredibil de repede. În zece minute de marș forțat, am parcurs jumătate din drum, dar poteca fiind pe versantul nordic, nu vedeam vijelia ce se ridica din vale. În două minute frontul a luat în stăpânire creasta și au început cele mai dramatice clipe din viața noastră de oameni ai muntelui. Când am auzit primele tunete apropiindu-se am sperat să fie mai sus și nicio clipă n-am bănuț ce ne aștepta. Vijelia aluneca pe munte, lipindu-se de versantul sudic, apoi a ajuns pe creastă și a început să alunece spre nord, Trăznetele ne îngrozeau mai întâi prin lumină și apoi așteptam cu toții, ușurați, tunetele. În scurt timp săgețile ne orbeau și suflul lor ne mișca picioarele din loc. Chiar și atunci nu am procedat cum trebuia și ne-am continuat drumul, răsfirați pe potecă, fiecare cu Dumnezeul lui în suflet. Parcă nu se mai termina și nu mai aveam rugăciuni. Cu

rucsacii pe cadru de aluminiu în spate eram ca niște paratranele miscătoare.

- Dacă scap de aici mă călugaresc – mi-a strigat Irinel, când, la un moment dat, l-am ajuns pe potecă.

- Să nu uiți asta! Doamne ajută!

- Dumnezeu a uitat de mine!

- Dar tu de când ai uitat de el! Adu-ți aminte în Tarnița la Cruce când ai jurat că te călugarești dacă scapi negăurit de fulgere. Ce aproape l-ai simțit pe Dumnezeu atunci, când s-a terminat totul, și acum îi întorci spatele.

- Oricum, eu nu mă mai întorc de pe vârful!

- Ce vrei să spui!? Nu ți-e frică de Dumnezeu să vorbești așa?

Urcam poteca la lumina lanternelor și purtam un dialog al surzilor. Era surescit dar mă gândeam că aerul rece al nopții îl va trezi total și îl va scoate din starea nebună în care era. Mai bine mă întorceam din drum, și poate că nici el nu mai urca. Fără spectatori gestul devenea inutil, gratuit.

- Toata viața mea a fost o porcarie! Nimic nu mai are sens. Doar saltul mai înseamnă ceva... esențial și definitiv. Oare cum o fi să zbori?

- Ce salt, ce zbor? m-am făcut că nu pricep.

- Cred că e multă liniște...acolo...sus...

- Păcatele îți mănâncă sufletul. Dezertarea ta nu este una eroică, ci, dimpotrivă, una cât se poate de jalnică. Ești un tâmpit să crezi că îți ridică cineva statuie. Zdrobeste-ți creierii și te vor mânca lupii, dacă ai noroc, un urs. Doar cioantele o să rămână din tine și ce mare căcat. O să cobor mâine să-ți pun sare pe hoit să nu te mpuți. Nu voi vărsa o lăcrimă, pentru că nu-mi ajung pentru cei vii, ce să mai plâng morții. Voi ocoli locul în care s-a omorât un tâmpit.

- Știi doar că am încercat în toate felurile!

- Ai încercat pe dracu! Niciodată nu ai vrut cu adevărat să-ți schimbi viața. Ai rămas un prinț fără împărăție, dar se poate trăi și așa!

- Și ție ți-a plăcut Camus. Și tu ți-ai pierdut împărăția după liceu. Erai un prinț și acum ce...

- Măi Irineule, poți să compari viața ta cu a mea? Doar copii ai mai mulți ca

mine, m-am răstit, dar mai bine taceam din gură.

- Știi și ...hai talpașule să mergem mai departe!

Am urcat cu mașinile până la Valea Blaznei, le-am parcat la cabană și ne-am oprit să admirăm Munții Bârgăului, Călimanii și superba vale a Someșului, atât cât se vedea de la altitudinea la care eram. Ne-am pregătit rucsacii, ne-am încălțat bocancii și am pornit spre destinație. Ne așteptau trei vârfuri de peste două mii de metri și apoi lacurile Lala Mică și Lala Mare, unde vroiam să asezăm tabăra. În urmă cu douăzeci de ani nu era mare lucru. Am trecut pe lângă exploatarea minieră, părăsită acum, am intrat în păduricea de brazi de altădată, acum pădure în toată regula. Când am ieșit și am văzut varful Cobășel simțeam deja oboseala. Nu mai urcasem pe munte de douăzeci și unu de ani. Eram cel mai puțin antrenat dintre toți. Irinel avea vreo zece ani de inactivitate, dar mergea mai greu decât mine. Avea și hectolitrii de rachiu în spate, pe lângă fumat, gândeam eu. Oricum, Barbu, care în fiecare an urca de două ori, și nici nu fuma, era nevoit să ne aștepte mereu. Răzvan, care era un slăbanog de felul lui, se ținea cum necum de șeful de coloană.

Irinel nu vroia să ceară nimic, și, propunerea mea a venit ca o binecuvântare:

- Irinel, eu zic să fentăm Rosu și Ineuțul și să mergem pe coastă. Eu nu cred că pot să urc dar și tu ești cam verde și nu cred că de la iarbă. Barbule! voi mergeți pe vârfuri și ne întâlnim în Șaua cu Lac.

- Simt că-mi scuiplămânnii, s-a bucurat Irinel.

- Cred că dacă te linge cineva se-mbată.

- Hai talpașule, hai să mergem mai departe! a zis Irinel cu vocea gătuț.

Poteca de coastă, de fapt zeci de poteci săpate de oile ce treceau zilnic pe acolo, făceau drumul mult mai ușor, fiind de fapt o curbă de nivel. Doar în Șaua cu Lac mai aveam de urcat un povârniș, și apoi, fie urcam Ineuțul, fie coboram în Lala și urcam a doua zi pe vârful. Dezavantajul acestei variante era că limita esențial peisajul, care, oricum rămânea magnific.

- Moșule ne-a cam trecut vremea la amandoi, i-am zis cu blăndețe și înțelegere.

- Știu și nici nu-i de mirare. Oricum este ultima mea ascensiune. Ma bucur foarte mult că suntem măcar noi patru. Mi-ar plăcea să mă ngropați acolo unde voi muri.

- Ești nebun! Ce-i tot dai cu moartea asta? Tu nu vezi ce-i în jurul nostru?

- Aș fi putut să trăiesc toată viața într-o colibă numai să fiu pe munte. Alta ar fi fost viața mea. Când văd vârfurile astea și izvoarele, care niciodată nu am înțeles de unde se alimentează așa de sus, îmi zic că nu mai am nevoie de nimic. Totul este simplu și curat. Am văzut odată un bătrân cu nepotul lui, veniți de la țară, mâncau pe scările unui aprozar pâine cu struguri. Atât mi-au fost de dragi și mi-am zis că aș putea trăi o viață întreagă așa.

- Și de-aceia ți-ai luat cinci kile de palincă cu tine! Măcar să nu lași sticlele aruncate lângă lac.

- Când am urcat prima dată, acum treizeci de ani, cu voi eram, și am văzut creasta brăzdată de izvoare am amuțit. Nu știu dacă-ți amintești, dar am stat o jumătate de oră pe o cioată și nu mi-am dezlipit ochii de la munte.

- Îmi amintesc, dar aveam nouăsprezece ani. Eram abia reușiți la facultate și toată lumea era a noastră. Ani de zile, în facultate, mă hrăneam cu așteptarea vacanței de vară să mă mut pe munte.

- Dacă reușeam și eu, totul ar fi fost altfel.

- Tu oricum ai mai urcat de multe ori, pe când eu n-am mai fost de douăzeci de ani. Îți amintești noaptea aceea când s-au pornit caii ce pașteau la Fântâna lui Rățifoș de-am crezut că ne zdrobesc?

- Ce bine era... atunci.

- Ce era bine, să ne zdrobească?

- Nu, viața, totul era bine. Uite și izvorul acela ce debit uriaș are și este chiar pe creastă. Nu pricep de unde iese atâta apă.

- Hai că vara asta mai

ieșim odată pe Anieș și dormim o noapte acolo.

- Cât m-am rugat de voi să veniți și acum, sigur nu vom mai ieși. Cel puțin eu nu știu dacă voi mai putea.

- Îi fi tu cel mai ocupat, ce să-ți spun!

- Hai talpașule să mergem mai departe, a întrerupt el discuția.

Neavând de urcat, am ajuns cu ceva înaintea celor doi și ne-am trântit în iarbă.

- Ce faci izvoarașule? i-a vorbit el, ca unui copil, celui mai bun izvor din lume, cel din Șaua cu Lac. Nu urc acum, sunt prea obosit. O să urc maine, și a scos o sticlă de palincă din rucsac. Barbu și Răzvan coborau Ineuțul, și, dacă am hotărât să nu mai urcăm, am luat și eu o dușcă.

- Măine dimineată la răsărit voi fi pe Ineu, a zis el, cu privirea ridicată spre vârful. Vreau să văd un răsărit de pe cel mai înalt loc. Poate ultimul.

- Ești nebun! Crezi că te mai trezești la patru după ce te-mbeți în seara asta? Sau țuica ai adus-o până aici să dezinfectezi locul unde îți așezi cortul.

- Poate văd Ceahlăul, se spune că se poate vedea de pe Ineu...

- Poate într-o zi după ploaie că acum e prea păslos cerul. Apropos, ai fost în Ceahlău?

- Nu, niciodată.

- Dar în Bucegi?

- Nici acolo.

- Înseamnă că ai urcat doar Rodnei și Țibleșul.

- Da, și ăștia până acum zece ani.

- Și de ce, de zece ani nu ai mai fost nicaieri? am întrebat, deși știam răspunsul.

- Nu am avut cu cine, nu am avut bani...

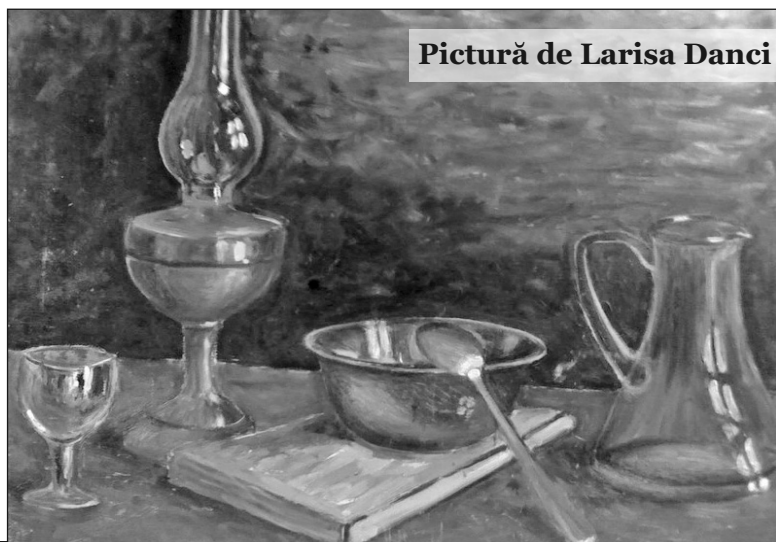
- Acum zece ani ai luat ordonanța, nu?

- Da, dar...

- Mai dă o gură de țuică! i-am cerut și am schimbat vorba. Îți amintești de efectul tesco ce-l trăiam seara cu țuică de Zalău ... era patruzeci și șapte de lei kilul. De fapt știi de la ce vine tesco?

- Da de la tescovina lui Răzvan.

Va urma

Pictură de Larisa Danci

Lucian Gruia

George Peagu – s-a născut la 4 iunie 1937 în satul Secu-ieni, comuna Roșia de Amarandia, județul Gorj. Interesant este că a lucrat întâi ca tractorist, apoi a devenit aviator. A brăzdat pământul pentru a semăna grâne și cerul pentru a-l însămânța cu semne ortografice. Unele au căzut în brazdele pe care le-a arat pe pământ și s-au născut cuvintele. Astfel tractoristul-aviator a devenit poet și prozator: „Lângă tu-fele de albastrele, / mi-a căzut o virgulă-n pământ. / Și-a-nceput să crească un cu-vânt / Chiar din praful pro-venit din stele.” /1/

George Peagu

Tractoristul înaripat

PORNIND LA DRUM CU UN ÎNGER (mici alegorii în proză /2/), poetul stabilește prin catrenele sale, o punte de legătură cu semenii, o RELATIE INTERSTELARĂ /3/. Comentăm în continuare volumul de catrene menționat.

Cu toate vicisitudinile vieții, George Peagu se dovedește în esență un poet diurn, solar: „Am despletit o rază de la soare / Și-am ancorat-o-n fundul de pahar, / pe care sufletul mi-l plimb călare - / Și astfel sunt și eu funicular.” (26) Deși s-au construit despre lumină ne-numărate metafore, George Peagu mai găsește aspecte inedite: „Am încercat să perforez lumina / Cu vârful unui gând, spre rădăcini - / Dar m-au oprit o mie de lumini / Ce mi-au uzat și vârful și retina.” (52) Catrenul pare să exprime o oboseală a căutării divinității care nu mai vrea să se manifeste în lume.

Catrenele însoțesc întreaga autobiografie lirică a

poetului. Inspirația juvenilă este imaginată exploziv: „Mi-am tot udat la rădăcini un gând... / Iar mare, când am fost, i-am pus chibritul. / Vroiam să-l văd în vâlvătăi arzând, / Să mă-nvălesc și eu și Infinitul.” (104)

Dragostea târzie spiritualează combustii afective: „Acum aș vrea să-ți umblu la suflet și la vise - / Și-n culmea deznădejdie să-ți fiu o lumânare. / Să ai cu ce deschide când ușile-s închise, / Să ai cu ce să cauți prin beznă o cărare.” (114)

Nostalgia trecerii timpului nu vizează înserarea ființei ci zorile eternei reîntoarceri: „Se-apeacă pomii-n toamnă de greu și de povară; / Și roadele-i apasă mai mult spre rădăcină. / Vor fruntea să-și ridice mai sus, înspre lumină - / Ar vrea să se întoarcă din nou spre primăvară.” (762)

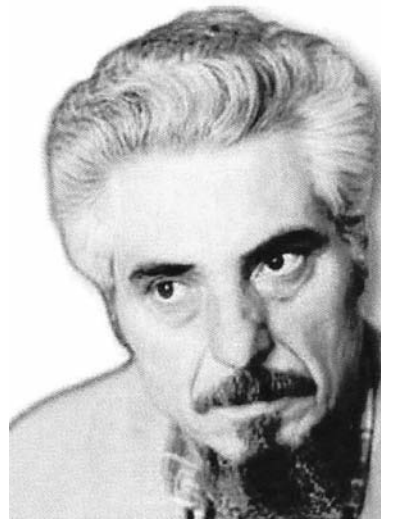
Uneori poetul nu mai poate suporta povara anilor și sub pretextul că se lamentează își justifică existența

prin poezie: „Nu mai pot căruța, Doamne, s-o mai duc - / Am în ea poeme lungi și scurte poezii. / Am catrene-n fașă, cam vreo patru mii / Și mai am gorgona grea ca un butuc.”

Trăirile și în consecință metaforele poetului aparțin regimului diurn al imaginării: „Din sufletul măreț, doar zdrențele mai sunt - / Pe care, zi de zi, funinginea se-așează. / Acum, într-un pahar, le spăl și le descânt, / Iar ca să nu le pierd, le leg mereu c-o rază.” (90)

Iubirea creștinească față de semenii e farul care îi călăuzește viața: „Pe pieptul meu stă desenat un cerc / În care-ați vrut să mă țintiți de moarte. / Loviți-mă cu pietre mai departe - / Puterea de-a iubi vreau să mi-o-ncerc!” (60)

Zbaterea poetică, când dureroasă, când eliberatoare este surprinsă într-o imagine surprinzătoare prin forța ei persuazivă: „Un gând se face

George Peagu

șarpe, lungindu-se-n afară, / Iar coada-ntoarsă cange, mi-o lasă-nfipă-n craniu. / Măncarcă după-aceea în mine de uraniu, / Apoi mă urcă-n ceruri și iarăși mă coboară.” (112)

Cu barba și pletele albe și gârbovit de miile de catrene scrise, George Peagu, îmi pare un patriarh al acestei specii lirice. Universul magic pe care îl relevă, tradiționalist în esență, ne învâluie prin imagini fruste. Nichita Stănescu i-a conferit atestatul de poet, text manuscris, reprodus pe prima pagină a CĂRȚII RONDELURILOR /2/.

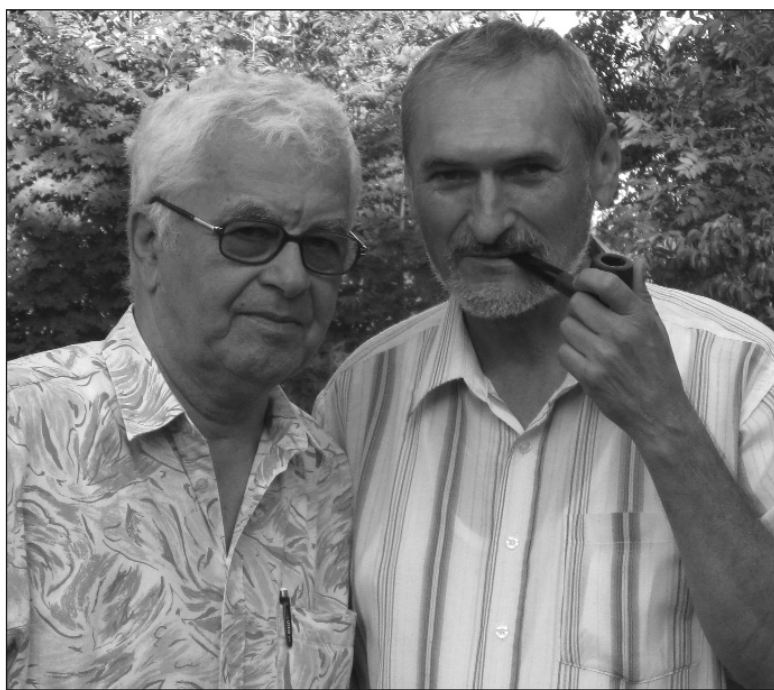
Vis cu titan/dramaturg

continuare din numărul trecut

Lucian Gruia

Fac o baie pe îndelete, mă bărbieresc și cobor în oraș.

Magdalena a ajuns înaintea mea și ocupă un loc la o masă cocheta, sub umbra castanului secular. „Ți-plăcut cartea lui Mihaș?” „Desigur”, afirm cu jumătate de gură. Comand o cafea capucino și în timp ce o savurez, iată că Magdalena face semne cu mâna. Se apropie un bărbat cu ochelari și părul scurt și ondulat. Mi se pare cunoscut. „Vi-l prezint pe dramaturgul Ștefan Mihaș.” Mă ridic și-i strâng mâna tremurând: „V-am citit comediiile și mi-au descrescit fruntea. Cel puțin, după ce am terminat piesa Plasa, am adormit râzând.” „Mă bucur că v-au plăcut. Dumneavoastră ce scrieți?” „Versuri, proză, critică literară. Am la îndemână un volum de versuri. Vi-l dăruiesc cu drag.” „Mulțumesc mult. Am să-l citesc până mâine cu plăcere.” Când ne-am hotărât să plecăm, scot banii din portofel dar Mihaș mă oprește. „Fac eu cinste, ești musafir.” Tresar. „Ce s-a întâmplat, nu vă simțiți bine?” „Ba da, doar că nu pot accepta un asemenea gest.” „Vai de mine, te rog să

Ștefan Mihaș (stânga) și Lucian Gruia (dreapta)

nu-ți faci griji. E un semn al ospitalității noastre ardele-nești.” „Bine, mulțumesc.”

Martie ne întâlnim din nou la „Lemnul verde”. Ștefan Mihaș mă întâmpină bucuros: „Mi-a plăcut foarte mult poezia ta Strada libertății. Mi-o imaginez jucată pe scenă. M-am gândit chiar să o dezvolt într-o piesă de teatru, voi scrie pentru fiecare strofă câte o scenetă.” „Interesant. Sunt măguli.” La despărțire. Mihaș plătește cafelele. Încep să mă neliniștesc.

Miercuri, la ora fixată, Mihaș îmi spune că s-a apucat de lucru. Piesa se va chema Doamna din exil, adică libertatea aflată departe. „Meditați în fiecare seară la poezia ta și îmi imaginez personaje, dialoguri, descopăr idei. Mulțumesc că te-am cunoscut și mi-ai stârnit focul creației. Dumnezeu să-ți dea bucurii!”

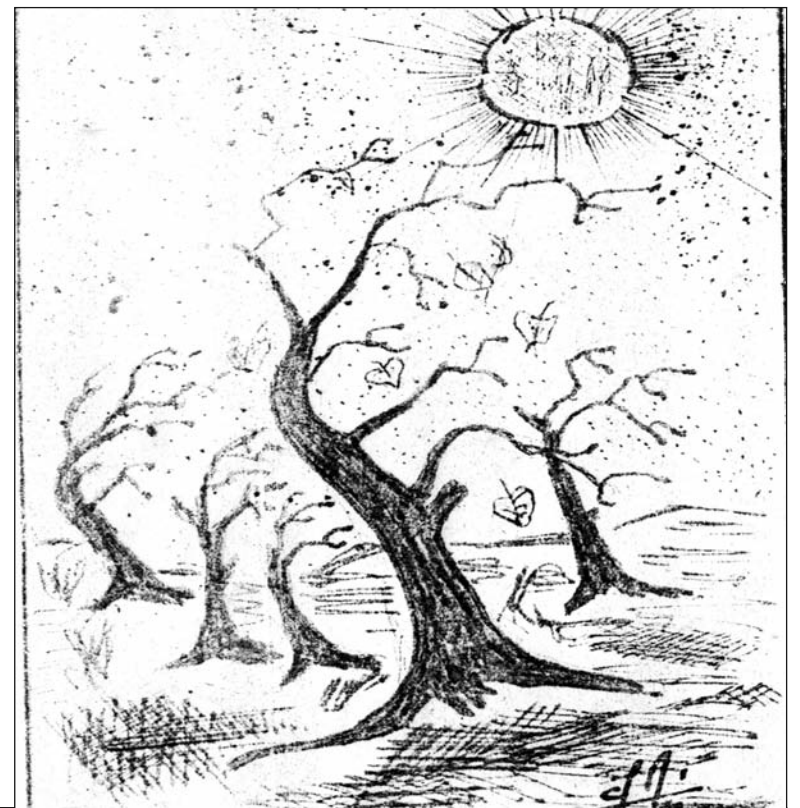
Și uite așa, discutând zilnic cu Mihaș Ștefan și Magdalena vaida, a venit sâmbăta. Mihaș îmi spune:

„Măine îți voi prezenta Doamna din exil. E gata. Tare sunt curios dacă o să-ți placă. Tresar. Dar nu se poate, mâine e duminică.” „Cu atât mai bine.” „Nu, nu pot veni, îl aștept pe fratele meu să vină de la Cluj” „Adu-l și pe el. Atunci pe mâine. Abia aștept să ne vedem”. Plec buimac. „Mă duc sau nu sau nu la întâlnirea de la „Lemnul verde?” – aceasta-i întrebarea”

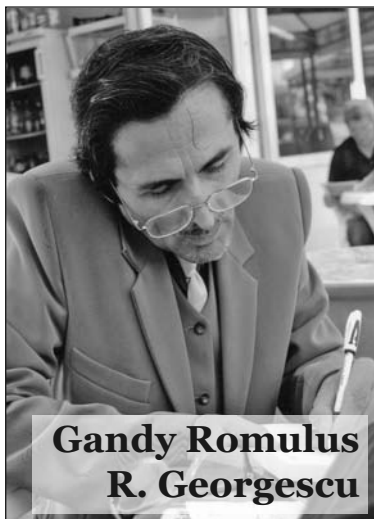
Duminică dimineața mă hotărăsc. Mă duc dar nu iau nici un ban cu mine. Se pare că ajung prea devreme. Mihaș încă nu a venit. Mă așez la o masă și comand o cafea capucino. Răsfoiesc o reviză literară, aflată în ser-

vietă. Termin cafeaua, consult ceasul. Este ora unsprezece și jumătate. Întâlnirea urma să aibă loc la unsprezece. Nu-i nimic, omul întârzie, e duminică, s-a dus întâi la biserică. Mai comand o cafea. Timpul trece, încep să mă neliniștesc. S-a făcut ora 12. Gata, nu mai vine. Aoleo, cum am să plătesc?

Mă duc să vorbesc cu șefa. „Doamnă, nu vă supărați, am uitat să-mi iau banii cu mine, revin într-o jumătate de oră să vă plătesc cafelele!” „Lasă buletinul, am mai văzut eu terchea-berchea ca tine.” Înghit în sec și plec. Mihaș, Mihaș și totuși mi-ai făcut-o.

Ucenicia serenității

**Gandy Romulus
R. Georgescu**

Petrică Ionuț - Bruxelles

Rar ca un poet să știe să acapareze atât de suav, rar ca un trubadur să rămână de la un capăt la altul atât de sublim! Sufletul cititorului, și nu numai a celui avizat, debordează de inefabil, metamorfo- zându-se

ca un cireș copt sub un soare ceresc. O senzație de plenitudine metafizico-metaforică te invadează, citindu-l. Poetul iubește și-i place să fie iubit. Poetul detestă îndepărtarea. Poetul regretă trecerea timpului dar nu și-o refuză, o asumă cu o conștiință uluitoare. Sintagme precum Nemaiiubirea, Nemaierotica, Atemporală, Nemaizărire, atât de prezente în carte, reactualizează o suferință aparte în sufletul acestui „întristat arlechin”, cum se definește el însuși într-o superbă metaforă. Un setos de viață care știe că la capătul de pod „OMUL ÎN NEGRU” este necruțător și grăbit. Frica, triumful singurătății, semnul convalescent al morții nu îl înspăimântă, pentru că poetul a învățat să conviețuiască cu ele, prin luciditatea sa transmițând și cititorului această sacră serenitate!

Recenta carte „Nemaiiubita”, a Dl. Poet cu nume exotic, lung dar ușor de reținut – Gandy- Romulus Georgescu, este „un petit bijou” în labirintul poeziei române. Cartea este scrisă sub semnul Iubirii. Ludicul din rondelurile sale este fără egal. Luxuriantă, metafora sclipește sub buza securei. Se pare că poetul a cerut azil nocturn nu la sânul muzei, ci la sânul metaforei. „Ave, cum păsări negre țin doliu pentru cer” reclamă atât de sublim într-un moment de tristețe. Poetul sau într-o culminantă noapte de singurătate, țipătul lui se aude până în Bărăgan: „Tu existi și te strig, o, Prințesa mea de frig!”, ca nu peste multă vreme să-și repete: „Să arzi în dorul meu sublim, transcendental”. Poetul este într-o căutare perpetuă. Răsfoiește catalogul adolescenței și-și inventează o iubită: „și iar nu am, Pierdut-o, de tine nici alb de urmă”. Câtă bulversare în topica acestui vers! Formele ludice, metaforele impentestive, răsturnarea topicii, lirismul fardat dar realist, cromatica primăvăratecă, conștientizarea sublimă a trecerii la celălalt „capăt de pod”, fac din Gandy un etern trubadur al LIREI! Printr-un vers cult-cult, poetul ne amintește: „căci cu bănat se piede-o iarnă printre ierni”. Sublim cunoscător al Limbii Române! Drama din noi vine de la viață, ci nu de la moarte, ne amintește poetul într-un celebru rondel care, prin măreția lui ne obligă să-l redăm integral:

Rondel în/cu

Răzvrătirea-Clipelor cu/pe Tot:

*S-au răzvrătit și Clipelor de tot
Pân s-au intrat și Iernile să doarmă...
Și nu mai știu de când sunșt mort
Ori cât Tăcerea-n Ochi îmi este:
Larmă!*

Hăi: ajunsă-i Bruma-Cailor la bot

*Și ca s-omori pe Moarte nu e armă
Când deșteptate-s Iernile să doarmă
Pe Răzvrătirea-Clipelor; pe Tot!*

*Ca, Tuo, să treci, cum Soarele, pe cer, înot:
Lumina-Zilelor, în palmă,-ncet, se farmă!
Nu este Moartea nici un pic de Dramă
Ci doară Viața-n Noi și-n calea ei: un Ciot!*

*-O, Nemaiblânduireo,
Cu Răzvrătirea-Clipelor, cu Tot: pe Tot!*

Obosit, fragilizat, însingurat, himeric, Poetul conștientizează: în fața vieții sale, a vieții în general, se regăsește un „ciot”, adică Moartea. Rar ca un poem dedicat morții, mai degrabă îndemnul la severitate, împotriva ei, să fie atât de semnificativ; generozitatea poetului ne permite să fim sereni, să nu mai avem frică. Cât de câștigați suntem ca cititori ai Lui! Cu acest volum, poetul-rondelist părăsește canoanele firești ale rondelului alunecând voluntar spre un univers straniu, un Univers „a rîre” cum a sesizat-o atât de bine Eugen Barbu – dar rondelistul este curajos și-și asumă riscul creându-și un Univers al său. Rondelul său este un exercițiu senzual un parfum neânduplec, un inefabil perpetuu, o beatitudine sângărândă, o lacrimă pandoriană ascunsă într-un Crin madonic, sub un LACĂT MADONIC, la care, din păcate ori din fericire, nimai Gandy îi cunoaște cifra!

Iată câteva din rondelurile acestui singular poet:

Rondel din seva ochilor închiși...

Numai Georgiei Celeapcă, picassoiriși!

*Eu te iubesc cu seva ochilor închiși
Se jale mama că rămâne oarbă
E vară și șerpilor au început să fiarbă
Și nu mai deslușesc în luptă fiara de învinși!*

*Tânjesc la vremile când fi-vom iarbă!
Lunateci, lunecăm din cer cu pașii ficși:
Se jale mama că rămâne oarbă
Și eu te mai iubesc cu seva ochilor închiși!*

*Lumina din lumină ni se soarbă:
Singurătatea ei e-n fructul din caiși!
Acestui joc ești și tu mândră roabă:
Sunt doar cu țarna din care răsăriși*

*Și... Nemaiiubito,
Mai te iubesc cu seva ochilor închiși!*

Rondel la un Poet păzit d-un câine...

Poetului Cezar Ivănescu, doinimorține!

*Ca un Poet păzit d-un câine
Trecând prin cer și lună și prin soare
Mă apăr azi de sărutarea ta de mâine
Și fruntea s-o iubesc mă prind în stare*

*Căci ți-este naștere de vis și tot mai vine
Din primăvară înspre toamnă tare
I-acest Poet păzit d-un câine
trecând prin cer și lună și prin soare*

*de-o veșnicie jocul acesta parcă ține
și dacă ochii grei adast și-s floare
o fi gropar ce n-a uitat că moare
când trist și deplasat mai bat lumine:*

*Nemailiruitoareo,
I-acest Poet păzit d-un câine...!?*

Rondel sub a toamnelor vertebre...

*Cu a toamnelor vertebre
Vai, frumoasă-mi ce amâni(?)
Când sosit-a să te-ntrebe
Răul Dumnezeilor din câini?!*

*Și chiar albele tenebre
Smulg din zdreața ta de sâni!
Tu frumoaso-mi te amâni
Într-a toamnelor vertebre?*

*Viață? Moarte? Două pâini!
O, lumini a voastre febre:
Dărnice de hapsâni!
Vai, și zările-s funebre
Sub a toamnelor vertebre!*

Și iată, acum, un poem cu nuanță erotică, atemporal, dintre poemele poetesei, de cândva, dornică de o suavă și verticală mângâiere:

Erotica II

*Dacă ai să mă mângâi așa, așa,
Ca și cum ar înflori pomii,
Aș uita că sunt copil din flori
Și pleoapele mi-s cântece de Paști,
Că somnul meu e o odaie
Bântuită de pești cu solzi de sunătoare,
Dacă ai să-mi tălmăcești
Ultimul vis despre caii-pământeni
Cu nechezat de fecioară
Și crupă de lujer neânviat
O să știu că tu erai cel
Care trebuia să vii cel
Mai aproape de mine
Că ție o să-ți nasc
Copii cu mersul limpede
Ca o apă curgătoare,
Și mâini puternice
Dacă ai să vii...
Georgia Celeapcă*

În toate aceste rondeluri se pare că nu poetul cântă la sânul Muzei, ci invers!

Rusaliile = Pogorârea Duhului Sfânt peste Sfinții Apostoli în chip de limbi de foc

Florin Niculae

"Bindecuvântat ești Hristoase, Dumnezeul nostru, Căla ce preînțelepți pe pescari i-ai arătat, trimițându-le lor Duhul Sfânt! Și printr'înșii lumea ai vânat, Iubitorule de oameni, slavă Ție!"

Este sărbătoarea Dumini-
cii a 8-a după Înviere... Nu-
mărul 8 apartine Duhului,

adică viitorului, infinitului
imaginat de 8-ul orizontali-
zat... Este sărbătoarea Bise-
ricii în general, a înnoirii, a
Roselor (Rosa = trandafiri-
lor) care mor și înviază din
iubire, este praznicul unirii
tuturor într-un același mesaj:
Fiul lui Dumnezeu a venit
pentru ca omul să devină fiu,
după har, al lui Dumnezeu.

Se cuvine să primim
această sărbătoare cu sfa-
la cuviincioasă copliăriei, cu

acea inimă deschisă de harul
Duhului, cu nădejdea împli-
nirii, cu credința regăsirii, cu
dragostea nepieirii.

Trandafirul este simbolul
iubirii revărsate peste firea
înnoită de Hristos, este jertfă
și prinos inimilor încă prea
închise unui zâmbet, unei
tresăriri de spirit care oferă
noi perspective...

Rusaliile vin să dea un
duh nou și înnoitor întregii
Creații, Poezia sublimă a

unui Autor nevăzut, dar pre-
zent în fiecare tresărire de
bunătate, frumusețe, puri-
tate, afirmație a eului iubi-
tor, înnoit de Duhul Sfânt.

Să primim cuviincios
frunza de nuc sfințită sau pe-
tala de trandafir binecuvân-
tată, așezând-o la loc de
cinste, cu conștiința că nicio
faptă frumoasă nu se va
stinge în neant, în derizoriu,
așa cum tribunele contem-
poraneității o cer adesea...

Iată cum au reușit să cu-
prindă, în câteva cuvinte, oa-
menii Bisericii, pe care îi
numim Sfinții Părinți, pen-
tru viața și credința lor
dreaptă, Taina Cincizecimii,
minunea care a străbătut ce-
rurile și pământul acum
două milenii și mai bine.
Simplitatea, puritatea, viața
curată-iată premisele cinsti-
rii omului de către Dumne-
zeu Însuși!

de Octavian Sărbătoare,
Profesor de studii
ale religiilor și filosofie

Pentru românul trăind în
diaspora, și care vizitează
România din când în când,
nu cred că poate scăpa o ob-
servație pertinentă, faptul că
Biserica Ortodoxă Română
se rromizează. Fenomenul a
putut fi constatat treptat de
după Revoluția din 1989.
Printre noile realități sociale,
aduse de democrație, există
și aceasta – oamenii de etnie
rromă sunt din ce în ce mai
activi în BOR. Prezentul arti-
col nu se dorește xenofob sub
nicio formă, ci are ca scop de
a arăta o tendință de factură
religioasă, pentru informarea
atât a cercetătorului în do-
meniul social religios, cât și a
oricărui creștin ortodox. Câ-
teva observații făcute „pe
teren” sunt relevante temei
proapse.

În primul rând se poate
constata faptul că cimitirele
marilor orașe sunt preluate
„administrativ și gospodă-
rește” de către rromi. Aceasta
se referă la activitățile cu-
rente legate de morți și cultul
ortodox al morților. Cioclii și
groparii sunt mai toți de
etnie rromă. La fel și îngriji-
torii de morminte, care sunt
plătiți să le țină curate sau să
le tămâie când le vine soro-
cul, la un anumit număr de
zile de la decesul cuiva sau la
sărbători ortodoxe specifice;
regulile sunt firește ținute de
preoții ortodocși care indică
rudelor mortului momentele
cheie pentru ca sufletul acela
să se ușureze cumva de pă-
cate prin inițiativa celor ră-
mași vii.

De remarcat în acest con-
text este ideea că cimitirele

sunt locuri de veci pentru cei
morți, iar faptul că există o
etnie, care controlează punc-
tele de acces către eternitate
ale creștinilor ortodocși, dă
putere socială acelui grup.
Prețul cheltuielilor de înmor-
mântare este negociabil cu
cioclii și groparii, care fără
suma cerută nu îngroapă
mortul. Cei care trebuie să
plătească sumele, care sunt
destul de piperate, vor scoate
banii pentru ca să scape de
mort cât mai repede posibil.
Rromii aproape că dețin
acest monopol al îngropări-
lor creștine ortodoxe, cel
puțin în marile orașe.

Care ar putea fi factorii
care au favorizat în ultimii 20
de ani ca oamenii de etnie
rromă să preia serviciile so-
ciale ale înmormântărilor de
rit ortodox? Tranziția către
economia de piață? Lupta
pentru supraviețuire a mino-
rității rrome care, în condi-
țiile competiției într-o
societate capitalistă, se orien-
tează către prestarea servi-
ciilor cerute? Calitatea bună a
serviciilor oferite de ei? Acti-
vitățile de la cimitire intră în
sfera serviciilor sociale, ne-
având legătură directă cu cea
a producției, deși putem
spune că există o continuă și
constantă „producție” de
morți care nu depind de crize
economice pentru ca să
treacă la cele veșnice – servi-
ciile la cimitire sunt activități
sigure și fără șomaj.

Pe de altă parte există
slujbele ca servicii oferite de
preoții ortodocși. Ele sunt
numeroase acoperind practic
întreaga viață a creștinului or-
todox (cu extensie nelimitată

și după moarte), de la botezul
copilului, la căsătoria reli-
gioasă a fericitelor cupluri,
însmormântarea omului și
grija „de-a pururea și-n vecii
vecilor” ce trebuie să o aibe
urmașii de sufletul decedatu-
lui. Toate aceste activități țin
BOR într-o viabilitate econo-
mică indiferent de situația
membrilor societății. Crești-
nul ortodox nu se va face de
rușine și să nu urmeze tradi-
ția instituită de biserică și va
plăti toate câte i se cer, chiar
dacă trece prin mari greutăți
financiare – va împrumuta
bani dacă este cazul.

Românul ortodox care
frecventează biserică în ma-
rile orașe are aproape de fie-
care dată o imagine care se
repetă – cerșetorii, în mare
majoritate rromi, îl asaltează
la ieșirea din biserică după ce
omul și-a „înmuiat” inima cu
predica preotului despre fap-
tele lui Iisus. Pe lângă biserici
s-a format o mafie de rromi
care gonesc pe cerșetorii ro-
mâni. Am constatat pe viu
acest fapt la biserică de pe
Calea Dorobanților (pe lângă
Liceul I. L. Caragiale), după
ce am vorbit cu câteva bă-
trâne care cerșeau în zonă.
Rromii i-au gonit pe cerșeto-
rii români amenințându-i cu
bătaia care pentru cei neas-
cultători le-a fost adminis-
trată de tineri din clanul
rromilor.

Un alt fapt demn de a fi
menționat este și creșterea
frecvențării bisericilor orto-
doxe de către oamenii de
etnie rromă. Vorba cunos-
cută ca întrebare: Are țiganul
biserică? nu mai poate fi apli-
cată. Este din ce în ce mai

evidentă realitatea că rromii
au biserică. Faptul că ei se
găsesc din ce în ce mai pre-
zenți în activitățile ortodo-
xie, precum sunt cele legate
de cultul morților, cerșetoria
pe lângă biserici (prilej cu
care bunul ortodox își arată
bănește mila față de cei să-
raci), botezurile cu nași ce-
lebri și mare pompă ale
copiilor rromi, însmormântă-
rile cu grandoare ale unor
rromi care au palate „de veci”
prin cimitire, toate acestea
dovedesc că rromii au bise-
rică, iar ea se numește astăzi
BOR.

Subliniez din nou că nu
am intenționat să stigmatizez
religios în niciun fel pe cei de
etnie rromă, ci să schițez o
realitate socială care nu
poate scăpa observației
atente. Bun sau rău acest
trend există. Pe aceste coor-
donate aș încerca o extrapo-
lare a situației în viitor. Se
pune întrebarea în ce măsură
BOR se rromizează și cu ce
dinamică? Considerând esti-
mările statistice compara-
tive, având la bază ratele
natalității la rromi și ro-
mâni, s-au făcut diferite eva-
luări, faptul că rromii vor
deveni în viitor o majoritate.
Dar aceste statistici de per-
spectivă rămân totuși niște
necunoscute. În schimb
avem o certitudine clară prin
observație empirică – actuala
rromizare a BOR nu poate fi
contestată. În mod cert în vi-
tor acest fapt va crea o de-
părtare a românilor de BOR,
care devine treptat biserică
rromilor.

Fenomenul de etnicizare
și reetnicizare a unei institu-

ții religioase este bine cunos-
cut. Așa s-a întâmplat în
multe cazuri similare în creș-
tinism de-a lungul istoriei
sale. De exemplu în America
biserica a fost de la început
segregată. Oamenii și-au ară-
tat astfel xenofobia religioasă
creștină. Și lucrurile au
rămas cam la fel de pe vre-
mea pionieratului în Lumea
Nouă. Există astăzi în SUA
biserici frecventate numai de
negrii sau alte rase și națio-
nalități. Este adevărat că
limba în care se ține o slujbă
poate reprezenta o barieră de
comunicare, dar etnia sau
rasa nu trebuie să-i deose-
bească pe cei care vin la bise-
rică. Și totuși aceasta există
azi în SUA și alte părți din
lume.

Pe aceste considerente de
idei nu avem niciun motiv să
credem că o segregatie etnică
ortodoxă nu va fi din ce în ce
mai vizibilă în BOR. Româ-
nul este șovăitor să stea în bi-
serică alături de un rrom, tot
așa cum albul american nu
stă lângă un negru (mă refer
aici la o mare majoritate de
oameni care nu și-au putut
elimina prejudecățile reli-
gioase). Este de ajuns ca ser-
viciile bisericilor ortodoxe să
fie frecventate de rromi pen-
tru ca românii să participe
din ce în ce mai rar la ele și
numărul românilor prezenți
să fie mereu mai mic. Acest
trend nu poate fi stopat, căci
unui om de etnie rromă nu i
se poate interzice să vină la
biserică ortodoxă și nici nu
va fi dat afară. Viitorul BOR
(inițialele pot rămâne, dar
semnificația lor în viitor va fi
Biserica Ortodoxă Rromă)
este astfel pecetluit – va de-
veni biserică rromilor.

Sydney, Australia

Un târgoviștean la Verona

Lucian Constantin

Verona, locul devenit celebru ca simbol al iubirii eterne, este un amestec uluitor de istorie, artă, literatură. Fără să vrei, te întorci în timp și vrei să re trăiești momentele de glorie ale Veronei. Și astăzi ea este frumoasă și uimitoare prin arhitectură și prin atmosfera romantică ce se regăsește în fiecare colț. Probabil acesta este motivul pentru care scriitorul italian și-a imaginat și a descris locuri diverse ale lumii.

În acest târâm în care visul prinde viață, locul iubirii eterne, s-a desfășurat pro-

gramul cursului Comenius European Funded Projects to develop educational activities within schools and in the local community where schools are located, curs la care a participat și Safta Alina, profesor la Școala Tudor Vladimirescu, din Târgoviște.

La cest curs au participat profesori din diferite țări Italia, Croația, Estonia, România. Atmosfera a fost deosebită, fapt datorat celor doi profesori responsabili cu desfășurarea programului: Attilio Orecchio, specialist în realizarea Proiectelor Europene în domeniul educației și în conducerea școlilor și

lui Alessandro Carbone, specialist în Proiecte Europene, consultant, manager.

Prin acest curs s-a dorit o mai bună cunoaștere a diferitelor tipuri de proiecte în care se pot implica elevii, profesorii, comunitatea.

Pentru că, în cadrul școlilor, abilitatea de a elabora proiecte eficiente și de a atrage surse de dimensiuni transnaționale și europene devin, astăzi, extrem de necesare. Acest acces poate fi realizat, de asemenea, prin finanțare directă UE. Pe de o parte, o învățare logică a unui cadru de abordare presupune a putea proiecta orice fel de proiecte finanțate

de orice autoritate națională sau locală sau chiar de către școală, într-un mod mai eficient.

În cadrul acestui curs s-au propus câteva teme, s-au expus opinii, idei care să stea la baza unor proiecte viitoare. Plecând de la aceste obiective ale cursului, profesoara Alina Safta a dezbătut câteva aspecte care privesc școala românească, comunitatea și profesorii din țara noastră. Dacă aceste teme, idei se vor pune în practică și se vor transforma în proiecte europene, școala, elevii, profesorii, comunitatea vor avea de câștigat. Aceste tipuri de proiecte, temele posibile,

Alina Safta

modul în care se realizează și tot ceea ce este necesar derulării unui proiect european vor fi prezentate de doamna profesoară în diferite școli, instituții, ziare, reviste, Internet.

Poeme de George Ioniță

primă... primăvară

îmi reazem fruntea
de urma ta ca o rană
să mă odihnesc
de primăvară
de-această primă primăvară
cînd ghiociei au rămas
nedăruiți iar eu înot
printre firele de iarbă
mai verzi răsărite
mai verzi simțindu-le gustul
de alge în gură...

mușcata din fereastră

în orașul părăsit
unde doar fantomele
primesc vize de flotant
vechile străzi sunt acoperite
cu amintiri
timpul fărâmițat
abia mai respiră
iar vântul se chinuie
să-l resusciteze
cu adieri aproape tăcute
înălțând vârtejuri de praf
de la geamul unei ferestre
mai flutură încă
răsuflarea unui zâmbet
semn că acolo a-nflorit
cândva năluca unei flori
în orașul părăsit
doar fantomele își fac de cap

neliniște

noaptea se scurge opacă
un tăvălug strivind
marea-mi neliniște
gînduri infirme
dintr-o gară roșie
cu ceasul ei mare ca un
ochi de ciclop
de care atîrnă clipele
a trecut - a prezent
a trecut ...

de ziua ta

azi ar fi trebuit să cheltuiesc
bani puși de-o parte
pentru ziua ta o sumă simbolică

certîndu-mă de fiecare dată
că-i risipesc pe fleacuri
zîmbetul cu care
mă întîmpinai
era una din marile mele
bucurii dintr-un an
„de ce-ai mai plecat
de-acasă pe frigul ăsta
nu vezi că e iarnă... dar nouă
nu ne place niciodată
vara că e prea cald,
iarna că e geroasă“
și astăzi voi cheltui
banii strînși
și astăzi va fi același frig
doar iarna va fi alta
îți voi trimite darul meu
pe cerșetorul
de la colțul străzii
pe necunoscutul din
drumul meu
tu nu uita să zîmbești
pentru că mă obișnuisem
cu una
din marile mele
bucurii dintr-un an...

rănită, umbra mea

rănită
umbra mea
se împrăstie
peste zăpada
imaculată
înălțînd nămeți
de uitare
în care iglu
să te caut
fata morgana?...
ninge, ninsoare sâlcie
ninge...
ninsoare sâlcie
cărări acoperind
sub recea mantie,
rătăcesc singur
pe marea de gheață,
frigul mă doare,
suflarea-mi îngheață...
mă chinui
să trag după mine destinul,
în timpu' acesta-ncremenit,
un edecar al disperării sunt,
un proscris răzvrătit.

Poeme de Nicolae Nicoară Horia

Poem de tras pe roată...

7/8 Mai 2010

Mă simt ca animalul prins în ham
Și-aud lătrînd aceeași mitralieră-
De sunt bugetar ce vină am?
Salariul meu încape-n tabacheră...

Și fratele, plugarul, e la fel,
De ce ne condamnați pe toți la moarte?
Îl căutați zadarnic pe mișel,
Baiul e demult în altă parte...

Nu e plătită munca celui bun,
Toți harnicii din zarea asta pleacă,
De-aceea geme Umbra sub gorun,
De-aceea ne e Patria săracă

Și din puținul ei care se fură
Cu acte-n regulă voi nu vedeți,
Doamne, câtă vreme mai îndură
De nu se surpă Cerul în poezi?!

De ce tot condamnați la dializă
Un întreg și oropsit popor?
La cei ce-au născocit această criză
Veșnic să le fie-n curtea lor!

Eu știu că n-aveți timp să-mi ascultați
Cuvintele acestea supărate-
Mă simt ca animalul prins în laț
Și amiroase-a nouă sute șapte...

Mai Poem în Aer liber...

9 Mai 2010

Din tot ce sunt nimic nu-i interzis,
Citiți-mă întreg și fără teamă,
Au înflorit salcâmi, cum v-am zis,
De-atâtea griji nici n-ați băgat de seamă...

Am scris azi-noapte un Poem durut,
Să vină translatorii să-l traducă,
De multă vreme și așa au vrut
În beznele tăcerii să mi-l ducă!
Acesta sunt, nu-l căutați pe altul,
La nici o răzbunare nu instig,
De am greșit mă judece Înaltul,
Eu din durerea veacului vă strig,

Treziți-vă, români din letargie,
Treziți-vă din somnul cel impus!
Cu-aceeași sfîntă, dulce bucurie,
Au înflorit salcâmi, cum v-am spus...

Orbul...

Unge-mi cu tină, Doamne, ochii mei,
Cei orbi pe dinlăuntrul lor, Iisuse,
Ca să îți pot vedea aici cu ei
Picioarele și palmele străpunse

De cuiele ce le-am bătut și eu
În fiecare ceas cu o sudalmă,
Alungă-mi de pe suflet norul greu
Și vremea ce-o mai am să-mi fie calmă!

Biet cerșetor ce sunt și care-am fost,
Dezbracă-mă de zdrențele murdare
Și pune-i gurii adevăr și post,
În gânduri amiros de sărbătoare.

"Voi sunteți de jos, Eu sunt de sus
Eu de la început vă spun că sunt!"
Tu ești Lumina lumii, cum i-ai spus
Acestui bulgăr negru de pământ.

.....
Unge-mi cu tină, Doamne, ochii triști,
Și vindecă-i de orice îndoială-
Învață-mă să știu că Tu Exiști
Și-n scaldătoarea Cerului mă spală!

Calul, un animal puternic, înțelept și util (8)

Claudiu Duică

Marremman

Autorii italieni nu sunt categorici în privința originii acestei rase, însă majoritatea considera că Maremmanul este o varietate a rasei germanice. Este un foarte bun cal de calarie usoara, provenind din regiunea Maremano din Toscana și Lazio, regiune care corespunde cu o mare parte din vechea Etruria. Se pare că aici, întrebuințarea armasarilor pur sange și jumătate sange englez și oriental, au trasformat foarte mult vechea rasa maremmana.

Este un animal rezistent, sobru și rustic, influențat fiind de condițiile sale de trai - în trecut sistemul de creștere era foarte primitiv, caii fiind expuși tuturor intemperiilor. În unele regiuni ale Toscanei, cum sunt provinciile Grosseto și Piza, caii Maremman au o talie mai mare. În general, caracterele unui Maremman sunt următoarele: talia de 1,50 - 1,60 m., capul frumos, expresiv, ochii mari și vioi, gatul elegant, greabanul pronunțat, spinarea dreaptă și bine proporționată, salele scurte, crupa armonioasă, prinderea cozii bună, pieptul dezvoltat, pantecul cilindric, articulațiile și picioarele solide, tendoanele rezistente. Nuanțele predominante sunt: castaniu închis și vanat. Începând de pe vremea etruscilor și până în secolul 19, Marem-

manul și-a păstrat caracteristicile originale: ghemuit, puternic și jucaus. După care, în anii 1870, a început să fie încrucișat cu armasari cu o constituție mai athletică și mai docili ca și comportament. În anul 1902 în grajdurile regale de la San Rossore din Toscana, s-a născut Fauno - ca rezultat al împerecherii unui Maremman cu un pur sange englez. Armasarul a fost considerat primul exemplar din "noua generație". Introducerea unui pur sange a determinat "îndulcirea" anumitor caracteristici ale armasarului original, mai cu seamă în privința aspectului său ghemuit și al caracterului brutal. Astfel că noua Maremman a devenit mai înalt, mai elegant și cu un temperament

mai docil.

Caii produși la grajdurile din Grosseto formează astăzi populația maremmana propriu-zisă, fiind cai foarte buni pentru calarie. Sunt energici și eleganti, solizi, foarte puternici, rezistenți, versatili și au un temperament foarte ambicios.

"Associazione Italiana di Allevatori Cavallo razza Maremmana" (Asociația italiană a crescătorilor de cai Maremman) a fost prima organizație care a introdus un test de performanță pentru evaluarea și aprobarea de creștere a iepelor și a armasarilor din această rasă.

Poneiul de Shetland

Poneiul de Shetland este cel mai mic dintre poneii englezi și, probabil, cea mai

mica dintre toate rasele de ponei existente, talia lui ajungând, în mod obișnuit, la 80-85 cm. Își are originea în insulele Shetland, situate în nord-estul Scoției. Pământul improductiv al acestor

îndoite, iar copitele mici au cornul foarte rezistent. Poneiul de Shetland are corpul acoperit cu foarte mult păr. În timpul iernii, mai ales, părul sau lung, gros și aspru îl face să semene cu un bizon american. Această "îmbrăcăminte piloasă" abundentă reprezintă un mod de adaptare la condițiile de mediu, protejând animalul contra frigului.

Poneii de Shetland prezintă o mare varietate de culori ale robei, cum ar fi: negru, roib, sur, murg, cenușiu, murg închis, tarcat, dar nu este permisă roba baltată.

În insulele Shetland există mai multe varietăți de ponei: cei mai buni și mai bine conformați sunt crescuți în partea meridională, în insula Mainland; cei din insula Nell sunt mai mici de talie; cei din insula Unst sunt mai mari. Poneiul de Shetland este un animal foarte rustic, sobru, foarte inteligent, are un temperament vioi și o personalitate puternică și voluntară.

Judecând după talia și greutatea lui corporală, munca desfasurată de acest ponei nu poate fi egalată nici macar de cai aparținând raselor perfecționate. Începând din anul 1847, odată cu intrarea în vigoare a Decretului Minelor, poneiul de Shetland a început să fie intens folosit în această industrie, devenind un component vital, datorită faptului că numai el încalca în cele mai înguste galerii de mină, putând transporta carbunii de la acele niveluri.

Dacă este bine dressat, poneiul de Shetland este un excelent companion pentru copii. Este folosit și la circuri și a fost introdus și în alte țări.

Tabletă cu o comoară încă negăsită:

Ce-i mai de preț decât comoara unui suflet de copil

Florea Turiac

Acolo, noi copiii, știam că trebuie să ne ațintim atenția, priveghea și mai ales curiozitatea minții noastre, toate, încolțite în felurite închipuiri din povestirile celor bătrâni, care ne îndestulau până în măduva oaselor. Creșteam cu ciorbă de știr și de lobodă, dar și cu ciulama de ștevie, mâncăruri împodobite cu un fel de cununi din oase de oaie steapă care făceau bine și dădeau puteri adolescenței și inteligenței necoapte încă de timp. Ne adunam aproape în fiecare zi sub prunul lui Penică, dar, întotdeauna înaintea soarelor să răsăre, ca

apoi, să simțim cum ne mângâia cu razele lui copilăria, înfierbântând sângele pur ce se scurgea lin prin toate venele nevinovatelor suflete, pentru a fi în stare să dăruim comori neînchipuite urmașilor noștri ca un fel de duh de aer întru chipat în grădina Edenului a cunoașterii bine-lui și răului... Ceva mai departe de prunul supus cercetării anumitelor lucruri de sub el, binevenite chiar și pe nepusă masă în noaptea de lăsată secului de Paști din fiecare an, ne adunam ca cețele haiducilor lui Șapte Cai sau cele ale lui Radu lui Anghel din Greci și așteptam nerăbdători, dar și înmărmu-

riți de frică, să vedem cum începeau să joace flăcările aurului blestemat sub jurământ de lame de cuțite, cu tășurile ascuțite ca briciul, sau sub arme de foc încărcate cu un fel de amnare și bobi de plumb, aur îngropat poate la o adâncime de o palmă de om, spre a fi descoperit de viitorimea cu mai mult noroc. Când va veni timpul descoperirii istoria va juca ultima carte pe unul din bănuții înghesuit în cazanul făurit din aramă, coclit de umezeala și oboseala pământului. Astăzi, la o vârstă înaintată, cu mulți ani strânși în traista vieții, încă simt greutatea comorii de sub

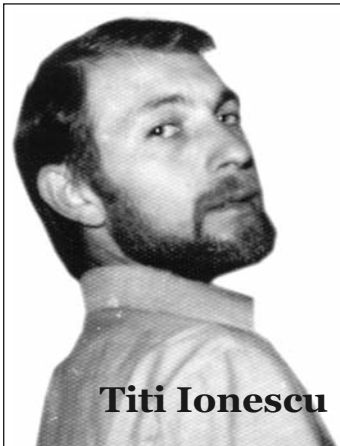
prunul lui Penică dar și a puterilor noastre zdrențuite acum de rafala trecerii timpului necredincios, ca în povestirile fraților Grimm. Cine se rotește astăzi pe după prunul lui Penică, dat în floare, pregătit să rodească fructele pentru lumea apusei noastre copilării, rămâne cu uimirea neretezată niciodată de fieraștrăul trecerii prin viață...

Mi-a căzut o floare de prun pe după ureche tocmai atunci când am intrat din nou în dansul horei unei dileme veșnice. Cine va avea curajul să mi-o fure, ascunsă deja în adâncurile gândurilor?!...

Semnează în acest număr...

Mihai Antonescu	pag. 6	George Ioniță	21
Tudor Arghezi	1	Petrică Ionuț	19
Zoe Larisa Bădoiu	10	Marilena L. Mașala	9
Ion V. M. Buhăiești	14	Laura Markovski	11
Ruxandra Catană	10	Pablo Neruda	10
Alexandru Ciocoi	10	Monica Mureșan	12
Lucian Constantin	21	Florin Niculae	20
Theodor Codreanu	23	George Palel	14
Radu M. Crișan	24	Edgar Allan Poe	4
Melania Cuc	8	Florentin Popescu	3
Marian Danci	17	Vavila Popovici	16
Alexandrina Dinu	13	Mircea Horia Simionescu	5
Ruxandra Diaconescu	10	Octavian Sărbătoare	20
Claudiu Duică	22	Victor Sterom	7
Dorian Dron	10	Andreea Stoian	10
Serghei Esenin	4	Valeri Toderici	7
Dimitrie Grama	15	Emanoil Toma	11
Lucian Gruia	18	Florea Turiac	23
M. N. Horia	21	Ion Iancu Vale	3

Titi Ionescu

**Grafica
acestui
număr este
semnată de
Titi Ionescu
din
Târgoviște.
Debut
poetic în
numărul
viitor**

Firma de curățenie „CASA DIN VIS“

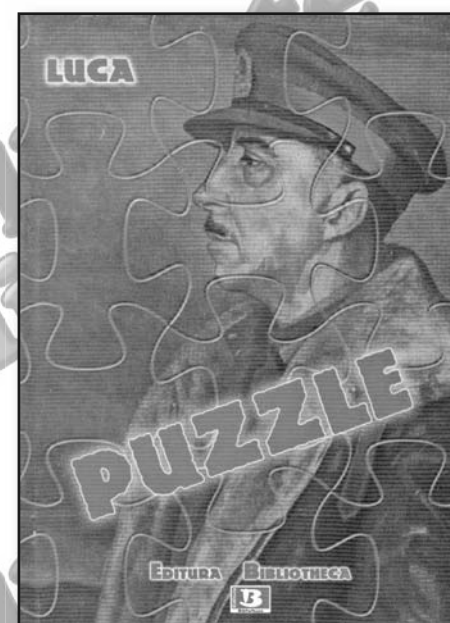
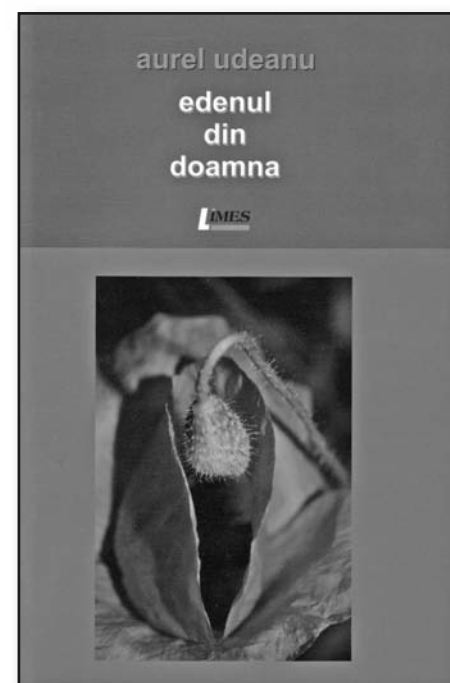
<http://www.casa-din-vis.ro>

0721.545.978

0766.614.003

office@casa-din-vis.ro

Din biblioteca revistei „Climate literare“

Adresa redacției principale: Aleea Arcașilor, bl.
36, sc. B, ap. 23, Târgoviște, România
Telefoane:
0722 702 578, 0741 732 122
E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Colegiul director: Grigore Grigore, Claudiu Duică, Florea Turiac, Gheorghe Palel

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov,, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Oradea, Ploiești); - Alte țări: Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Gibraltar, Italia, Macedonia, Republica Moldova, Serbia, S.U.A., Ucraina. ■ Fotoreporter: Tiberiu Rusescu

Sponsor: Claudiu Duică

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Tehnoredactare: **DEVSOFT**

0730 863 602 ■ devsoft.ro@gmail.com • Culegere text: Reta Sofronie • Corectură: Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Radu Mihai Crișan

EMINESCU INTERZIS

- GÂNDIREA POLITICĂ -

criterion
publishing

Radu Mihai Crișan

Acesta este încă un motiv pentru care am rostit apăsat cuvântul «cetățeni». Căci, atâta vreme cât, de pildă, pe fiecare pașaport, indiferent de etnia titularului său, va sta scris NAȚIONALITATEA: CETĂȚEAN ROMÂN, orice infracțiune de drept comun comisă peste graniță de către persoane care fac parte din orice altceva numai din nația română nu, va fi pusă de străinătate în seama neamului românesc, care nu a săvârșit-o... Mai mult, va fi exploatată dușmănos împotriva lui chiar înălăuntrul țării, prin acțiunea dizolvantă a atâtor și-atâtor organe de presă care, în relatarea evenimentelor, ignoră cu desăvârșire esențiala diferență de care-am vorbit.

Referitor la cea de a doua dumneavoastră întrebare:

Dacă expresia folosită de mine «marele luminător de conștiință hotărât de Dumnezeu pentru națiunea română», considerați că este inadecvată pentru Eminescu, vă rog să-mi sugerați dumneavoastră cum s-ar cuveni să calific un om care, în doar două vorbe spus:

- este părintele ideologiei naționale moderne în evoluția noastră;

- care dintre toate geniile neamului românesc rămâne și azi singurul care a investigat toate domeniile de activitate fundamentale națiunii și a avansat soluții pentru propășirea lor;

- și care și-a întemeiat întregul sistem de gândire (străbătut de la un capăt la altul, ca de un fir roșu, de primatul adevărului și al iubirii de neam) pe valorificarea organică a raporturilor dintre național și universal, conținutul său potențând experiența și tradiția românească, prin ceea ce le este compatibil și le-ar putea fi folositor, din marele izvor de înțelepciune: omenirea.

V. Spuneți-mi vă rog, dumneavoastră susțineți că nu sunteți rasist. Dar despre Eminescu ce părere aveți în această privință? "Gurile

Testamentul politic al lui Mihai Eminescu (7)

„Înmulțirea claselor consumatoare și scăderea claselor productive, iată răul organic, în contra căruia o organizare bună trebuie să găsească remedii.“

rele" vorbesc mereu de xenofobia și de antisemitismul lui...

Doamna Airinei,

Mai întâi, ca să fim siguri că vorbim aceeași limbă, simt nevoia unor precizări terminologice.

Atât termenul «xenofobie», cât și cel de «antisemitism» sunt actualmente folosiți impropriu.

Înțelesul lor autentic este:

1. xenofobia: frică față de străini - înțelegi ca persoane (inclusiv colective: neamuri) -, iar nicidecum de ură împotriva lor. Obârșie: xeno - străin și phobos - frică;

2. antisemitismul: aversiune față de semiți - înțelegi tot ca persoane. Cuvântul «semiți» desemnează toate cele mai bine de 20 de neamuri descendente ale patriarhului biblic Sem, care neamuri includ, ironia sortii, și pe arabi, dar și pe evrei.

Spun «ironia sortii» având în vedere adversitatea istorică reciprocă dintre evrei și arabi, notorie de veacuri pe plan mondial.

Și-atunci, mă cutremură următorul gând: să fie oare evreii cei mai crunți antisemiți?!

De aceea, pentru a putea să mă fac înțeles în societate, folosesc cei doi termeni în înțelesul lor consacrat, deși este denaturat, dar, totodată, îmi iau îngăduința să sugerez ca forme, chiar dacă nu desăvârșite, oricum mai proprii:

- pentru adversitatea contra străinilor ca persoane: «antixenie»;

- iar pentru cea împotriva evreilor ca persoane: «anti-iudaism».

Mai mult decât atât, nu văd deloc necesitatea utilizării unui termen distinct pentru aversiunea îndreptată contra evreilor, atâta vreme cât ei se află în raport de parte-întreg cu categoria străinilor, pentru resentimentele împotriva căreia există deja statuat un cuvânt.

Totodată, accentuez în mod deosebit, asupra distincției esențiale existente între a ură persoana în sine, ca ființă, și a răspunde îndreptățit, chiar cu indignare, acelor atitudini ale ei care îți cauzează prejudicii. Mărturie că agresorii de rea credință cunosc perfect respectiva distincție stă înverșunarea

cu care aruncă asupra victimelor lor eticheta de reacționari. Acest termen este și el utilizat astăzi cu sens falsificat, lumea ajungând să-i considere, din oficiu, pe cei cărora le este aplicat, ca pe niște ticăloși. Autenticul său înțeles este însă cu totul altul: reacțiunea certifică o stare perfect normală, întemeiată pe înseși legile fizicii. Amintiți-vă elementarul principiu al acțiunii și reacțiunii. Sesizați de îndată că reacțiune înseamnă reacție, adică răspuns al unei entități la influența exercitată asupra sa de către o altă entitate. Dealtfel, biologii, și nu numai ei, pot certifica ori când că reactivitatea este una dintre caracteristicile fundamentale ale oricărui organism viu și sănătos. Diminuarea ei este semn de boală, iar dispariția ei atestă moartea... Firește însă, orice agresor preferă ca atacul să-i fie ușurat de inerția victimei...

În ceea ce-l privește pe Eminescu, consider, așa cum am consemnat în lucrarea mamă a celei despre care discutăm acum (intitulată: Spre Eminescu. Răspuns românesc la amenințările prezentului și la provocările viitorului), că ambele acuzații ce i se aduc (adică atât cea de xenofobie, cât și cea de antisemitism) sunt lipsite de legitimitate și că provin, atunci când cei care le formulează sunt de bună credință, dintr-o părere lacunară și/sau deformată asupra scrierilor eminesciene.

Așa cum cercetători de variate specialități relevă cu prisosință în analizele lor, numele lui Mihai Eminescu a fost foarte mult legat de teoria păturii parazitare instalate la cârma țării, interpretată injust ca atitudine xenofobă.

De fapt, folosind un stil polemic, violent și plastic (căruia, fiind, mai întâi de toate, creator liric, i-a accentuat, în mod firesc, nota emoțională până la patetism), poetul nu ieșea din pozițiile sale economice.

Adversitatea sa declarată și totală față de acești spoliatori, în majoritate străini, n-a avut niciodată un suport etnic, ci economic și social.

Nu prejudecați xenofobe și nici vreun naționalism retrograd l-au făcut să-i acuze de parazitism și cosmopolitism, ci considerente de ordin economic, social și național-patriotic; el ridicându-se, ori de câte ori i s-a ivit ocazia, împotriva comportamentului paraziților și speculanților de orice etnie.

În materie de elemente străine, în raționamentele sale accentul cădea pe contribuția pe care acestea o aduceau sau nu la progresul țării, iar nicidecum pe apartenența lor la o etnie sau alta.

Așadar, munca împreună cu valorile ei economice și morale constituie criteriul suprem prin prisma căruia și-a elaborat el judecățile.

Pornind de la necesitatea muncii, Mihai Eminescu ajunge chiar să formuleze o teorie socială a compensației, stabilind drept obligație imperioasă, pentru toți membrii societății (atât indivizi cât și clase sociale), desfășurarea, în schimbul posibilităților de trai pe care li le asigură societatea, a unei activități utile ei.

De aceea, verbul lui de foc îi critica pe toți cei care nu depuneau o muncă socialmente-națională productivă, care trăiau din speculă (în special cu băuturi spirtoase), care urmăreau să obțină strălucire și averi făcând alpinism social pe umerii claselor pozitive.

Și tot de-aceea, caracterul etic-justițiar al raporturilor sociale este constanta inexo-

rabilă a întregii gândiri eminesciene.

VI. Domnule Crișan, știți la fel de bine ca și mine că moda este asemeni unui magnet uriaș căruia, cu cât cauți mai mult să i te împotrivești, cu atât te atrage mai tare. Știți, poate, de asemenea, adagiul practic că cea mai sigură cale de a scăpa de o tentație este satisfacerea ei.

Ei bine, fiindcă este și la modă și pentru că mă și tentează, nu-mi pot opri întrebarea: Sunteți antisemit?

Doamna Airinei, personal văd în modă ceva omenesc, și în tentație, cu precădere, o vioiciune a spiritului feminin. Iar dumneavoastră cumulați ambele calități, sunteți și om și femeie... N-am ce face... Vă răspund:

După părerea mea, nu sunt nici antisemit și nici filosemit.

Sunt conștient că Mântuitorul Iisus s-a întrupat ca om în sânul poporului evreu, consider practice învățămintele Vechiului Testament, admir profunzimea cugetării rabinice și nu-i consider pe evrei ca sursă a tuturor relelor lumii.

Totodată, consider că adevărata lor misiune în lume este să ofere celorlalte etnii, ca model benefic pentru propășirea fiecăreia dintre ele, tăria coeziunii iudaice.

Aminteam puțin mai de vreme că soarta mi-a pus sub ochi o serie de materiale documentare.

Va urma

